อนุสรณ์

เนื่องในงานฌาปนกิจศพ

นายยูจง แซ่แต้

鄭儒宗先生

火化典禮紀念

ณ เมรุวัดหัวลำโพง สามย่าน ถนนพระรามสี่ กรุงเทพฯ

วันเสาร์ที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2529

地點：越華喃峯佛寺（曼谷拍喃四路）

日期：佛曆二五二九年五月卅一日

อนุสรณ์

เนื่องในงานฌาปนกิจศพ

นายยูจง แซ่แต้

鄭儒宗先生

火化典禮紀念



ณ เมรุวัดหัวลำโพง สามย่าน ถนนพระรามสี่ กรุงเทพ ฯ

วันเสาร์ที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2529

地點：越華喃峯佛寺（曼谷拍喃四路）

日期：佛曆二五二九年五月卅一日



สารบัญ

ลำดับที่	เรื่อง	หน้า
1.	คำปรารภ	
2.	บรรยายภาพ	
3.	ประวัติ	1–3
4.	คำไว้อาลัยของหลวงตา บุญสม กิตฺติชโน วัดบางสะแกนอก	4–5
5.	ธรรมโอสถเพื่อปิดเวทนาของ หลวงพ่อสนอง กตปุญฺโญ วัดสังฆทาน	6–7
6.	รำลึกถึงคุณยูจง........ท่านกรรมการผู้จัดการธนาคารศรีนคร จำกัด คุณอุธรณ์ เตชะไพบูลย์ และท่านประธานกรรมการและกรรมการผู้จัดการไทย–โอเวอร์ซีทรัสต์จำกัด คุณโนรี เตชะไพบูลย์	8
7.	แด่สามีแต้ยูจงสุดที่รัก.................... ซังหมิน	9
8.	ป๋าที่ฉันคิดถึง.......................... บุญศรี	10
9.	จากความทรงจำของลูก.......................ย้ง	11–12
10.	อาลัยถึงคุณพ่อ..........................อภิชัย	13
11.	วันสุดท้ายก่อนจากของคุณพ่อ..............สุวิมล	14
12.	ร่มโพธิ์ของลูก...........................ฐานียะ	15
13.	อาลัยก๋งจากญี่ปุ่น........................รสริน	16–17
14.	อากง.................................ชุติมา	18
15.	คำสอนของก๋ง.......................สุกุลพัฒน์	19
16.	เขียนถึงก๋ง................อู๊ด, อี๊ด, อ๊อด, แอ๊ด	20
17.	สมุนไพรตำรับยา–อาหาร–เครื่องดื่ม.....งานนิทรรศการยาจีน 1983	21–42
18.	วิธีนั่งเจริญสติกรรมฐาน..... หลวงพ่อสนอง กตปุญฺโญ	43–45
19.	อยู่เพื่ออะไร...............พระโพธิญาณเถร (ชา)	46–59
20.	ท่านได้อะไรเมื่อไปงานศพ.....ท่านปัญญานันทะภิกขุ	60–93
21.	คติธรรม	94–99
22.	ภาคผนวก	100–126
23.	รายนามเจ้าภาพร่วมสวดพระอภิธรรมศพ	127

คำปรารภ

หนังสืออนุสรณ์เล่มนี้ได้จัดพิมพ์เพื่อเป็นอนุสรณ์แก่นายยูจง แซ่แต้ ผู้ล่วงลับไปแล้วและเป็นบรรณาการแก่ท่านผู้มีเกียรติที่เคารพและญาติพี่น้องทั้งหลายที่ได้มีจิตศรัทธาในการร่วมบำเพ็ญกุศลในครั้งนี้ซึ่งเป็นครั้งสุดท้ายที่จะสนองตอบคุณความดีของนายยูจง แซ่แต้ผู้ล่วงลับไปแล้ว

เจ้าภาพขอกราบขอบพระคุณและระลึกในพระคุณท่านผู้มีเกียรติที่เคารพและญาติพี่น้องทุก ๆ ท่านที่ได้สละเวลามาเป็นเกียรตินำหรีดและร่วมในงานสวดพระอภิธรรมตลอดจนร่วมเป็นเจ้าภาพและช่วยเหลือกิจการต่าง ๆ จนสำเร็จด้วยดีตลอดมาและขอขอบพระคุณที่ได้กรุณาสละเวลามาเป็นเกียรติในงานฌาปนกิจศพของนายยูจง แซ่แต้ และขออนุโมทนาส่วนกุศลกรรมนี้จงส่งผลบันดาลให้ท่านและครอบครัวจงเจริญรุ่งเรืองด้วย ลาภ ยศ สรรเสริญ พ้นจากโรคภัยทุกประการเทอญ.

หากมีสิ่งใดขาดตกบกพร่องหรือผิดพลาดประการใด เจ้าภาพขอกราบประทานอภัยไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย.

เจ้าภาพ

31 พ.ค. 2529

泣 謝

先夫儒宗 不幸 於公元一九八六年二月十三日（陰曆正月初五日）與世長辭，假泰京越華喃峯佛寺第十 廳安靈治喪，叨蒙培英校友會第九屆理事長李耀 遜先生主持安釘儀式。　荷蒙

僑團首長，社會賢達，同業先進，姻親戚友，遠道涖臨弔唁贈經，並惠賜橫彩輓聯、輓軸、花圈、賻儀、刋登誄詞，襄理喪務，舉行火葬典禮之日，復蒙躬臨贈火，隆情厚誼，歿存均感，謹此敬申。

謝忱

未亡人

陳　敏 泣啟



先夫 鄭儒宗遺像　**นายยูจง แซ่แต้**

ชาตะ *จันทร์ที่ 29 สิงหาคม 2453*

มตะ *พฤหัสบดีที่ 13 กุมภาพันธ์ 2529*

出生于：佛曆二四五三年八月廿九日

壽終于：佛曆二五二九年二月十三日



นายยูจง แซ่แต้ อายุ 17 ปี สอบเข้ามหาวิทยาลัยฟูตั้น แห่งนครเซี่ยงไฮ้

先夫鄭儒宗十七歲考進上海復旦大學時攝



นายยูจง แซ่แต้ แต่งงานกับซังหมิน แซ่ตั้ง เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2471

佛曆二四七一年十月十八日我倆結婚照片



สามี ภรรยาและลูก ๆ 3 คน ที่เซี่ยงไฮ้ ประเทศจีน
偕子女攝于上海



สามี ภรรยา บุตรและธิดา ที่กรุงเทพฯ เมื่อ 30 ปีก่อน
卅年前偕子女攝于曼谷

ขณะดำรงตำแหน่งผู้จัดการธนาคารศรีนคร สาขาบางรัก

任職于京華銀行挽叻分行經理時攝

ได้รับเข็มที่ระลึก 15 ปี จาก นายอุเทน เตชะไพบูลย์ท่านประธานกรรมการธนาคารศรีนคร

任職于京華銀行十五年,鄭午樓董事長授紀念別針時攝

โล่ห์ 20 ปี จากการปฏิบัติงานที่ธนาคารศรีนครด้วยความซื่อสัตย์ สุจริตและอดทน

任職于京華銀行廿年得獲獎銀盾留影

ที่ทำงานบั้นปลายชีวิตของนายยูจง แซ่แต้

後期任職于泰華信託有限公司時攝

บรรดาแขกผู้มีเกียรติที่มาในงานสวดพระอภิธรรม

貴賓留影之一

ครอบครัว–ญาติและแขกผู้มีเกียรติในงานสวดพระอภิธรรม

喪家眷屬與貴賓合影之一

ประวัติ
นายยูจง แซ่แต้

นายยูจง แซ่แต้เกิดวันจันทร์ที่ 29 สิงหาคม พ.ศ. 2453 แรม 9 ค่ำ เดือน 9 ปีจอ ตำบลเอี่ยมเต็ง จังหวัด แต้จิ๋ว ประเทศจีน บิดาชื่อนายเซียวยู้ แซ่แต้ มารดาชื่อนางปอลั้ง แซ่เซียว อาชีพของบิดาเป็นคหบดี นายยู่จงเป็นบุตรโทนของพ่อแม่

การศึกษา

ในวัยเด็กเล็กบิดาของนายยูจงได้เชิญครูมาสอนหนังสือที่บ้านตามความนิยมของคนจีนในสมัยนั้น เมื่อถึงวัยที่เข้าโรงเรียนแล้วบิดาจึงได้ส่งนายยูจงเข้าเรียนที่โรงเรียนคริสต์ศาสนาชื่อโรงเรียนยุ่นโจวจนจบชั้นมัธยมของโรงเรียนหลังจากนั้นจึงสอบเข้ามหาวิทยาลัยฟูตั้นแห่งนครเซี่ยงไฮ้เมื่ออายุได้ 17 ปี ดังนั้นจึงนับได้ว่านายยูจงเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษามาเป็นอย่างดีตลอดจนจบการศึกษาในสมัยนั้น

ชีวิตครอบครัวและการทำงาน

นายยูจง แซ่แต้แต่งงานกับซังหมิน แซ่ตั้ง เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2471 โดยถูกต้องตามกฎหมายและประเพณีในสมัยนั้นและมีบุตร 2 คน ธิดา 4 คนเรียงตามลำดับดังนี้

1. นางบุญศรี (เต็งฮั้ว) คุ้มไพศาล
2. นางเต็งหุย แซ่ตั้ง
3. นายบรรยง (เต็งย้ง) เตชะวิภู
4. นายอภิชัย เตชะวิภู
5. นางสาวสุวิมล เตชะวิภู
6. นางสาวฐานียะ (วัชรีย์) เตชะวิภู

และมีบุตรเขย 2 คน สะใภ้ 2 คนหลานชาย 6 คน หลานสาว 6 คน รวมหลาน 12 คน เป็นที่น่าประหลาดที่หลาน 12 คนครบ 12 ราศีพอดี

การทำงาน

หลังจากจบการศึกษาที่มหาวิทยาลัยฟูตั้นแห่งนครเซี่ยงไฮ้แล้ว นายยูจง แซ่แต้จึงได้เข้าทำงาน จนกระทั่งวาระสุดท้ายของชีวิตโดยมีตำแหน่งหน้าที่การงานของบริษัทต่าง ๆ ดังนี้–

1. บรรณาธิการของบริษัท THE COMMERCIAL PRESS LTD., SHANGHAI
2. ผู้จัดการบริษัทนานยังเอ็นเตอร์ไพร์ส สาขาประเทศไทยจำกัด
3. ผู้จัดการบริษัทเมอาแห่งประเทศไทยจำกัด
4. ผู้จัดการธนาคารศรีนครจำกัด สาขาบางรัก
5. กรรมการผู้ช่วยผู้จัดการบริษัทไทย–โอเวอร์ซีทรัสต์จำกัด

นับได้ว่านายยูจงใช้ชีวิตส่วนใหญ่ทุ่มเทในหน้าที่การงานเป็นส่วนใหญ่ โดยมิได้เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อยของตนเองเลย

การเจ็บป่วย

นายยูจงเริ่มป่วยครั้งแรกเมื่อวันที่ 14 ม.ค.2528 โดยอาเจียนออกมาเป็นโลหิตและได้เข้าทำการรักษาที่ ร.พ.กรุงธน จากการวินิจฉัยของแพทย์พบว่ากระเพาะอาหารอักเสบเล็กน้อยเท่านั้น ไม่มีอาการของโรคอื่นแทรกเลย จนมีอาการปกติจึงได้ออกจากร.พ.กรุงธนเมื่อวันที่ 18 ม.ค. 2528 จากนั้นนายยูจงก็ยังมีสุขภาพแข็งแรงตลอดมาแต่ก็มิได้นิ่งนอนใจได้ไปให้แพทย์เฉพาะทางที่ ร.พ.รามาธิบดีและร.พ.กรุงธนตรวจอย่างสม่ำเสมอก็ไม่พบสิ่งผิดปกติใด ๆ จนกระทั่งวันที่ 6 ก.ค.2528นายยูจงรับประทานอาหารไม่ค่อยได้พร้อมทั้งมีอาเจียนบ่อย ๆ จึงรีบให้แพทย์ที่ร.พ.กรุงธนและร.พ.รามาฯตรวจก่อนกำหนด ผลจากการตรวจด้วยรังสีพบว่ากระเพาะอาหารนายยูจงตีบไปมากแล้วซึ่งบ่งชี้ถึงการเป็นมะเร็งที่กระเพาะอาหาร นายยูจงมีกำลังใจดีมากก็ได้รักษาทุกวิธีทาง ตลอดระยะเวลาที่ป่วยก็ยังไปทำงานอยู่ตลอดจนกระทั่งวันที่ 27 ธ.ค. 2528 จึงได้เข้าร.พ.กรุงธนอีกครั้งหนึ่งซึ่งอาการเริ่มหนักแล้วแต่กำลังใจยังดีอยู่มาก และอยากกลับบ้าน แพทย์จึงจำต้องอนุญาตให้กลับ

บ้านในวันที่ 17 ม.ค. 2529 เมื่อกลับบ้านสุขภาพจิตดีขึ้นและมีความหวังอยู่ตลอดเวลาว่าจะต้องหายและรับประทานอาหารได้ในไม่ช้าโดยนายยูจงกล่าวอยู่เสมอว่าการเจ็บป่วยครั้งนี้ได้รับการช่วยเหลือและการดูแลของ พ.ญ.สมรวย ศุขเสงี่ยม แห่งร.พ.ราชวิถี น.พ.กระสินธุ์ รุ่งทองศรี แห่งร.พ.กรุงธน ซึ่งเป็นแพทย์เจ้าของไข้และน.พ.สุรสิงห์ ประไพพานิช แห่งร.พ.พระปิ่นเกล้า ซึ่งแพทย์ทั้งสามท่านนายยูจงกล่าวว่าจะไม่ลืมบุญคุณเลย แต่ในที่สุดโรคร้ายที่นายยูจงเป็นอยู่ก็ไม่ยอมให้มีชีวิตอยู่ต่อไปอีกทั้ง ๆ ที่แพทย์ทั้งสามท่านที่กล่าวถึงนั้นได้พยายามช่วยทุกวิถีทางแล้วเต็มความสามารถ ส่วนน.พ.วีระศักดิ์ ว่องไพฑูรย์ แห่งร.พ.รามาฯ ไม่สามารถมาช่วยรักษาต่อได้ในระยะสุดท้าย ดังนั้นนายยูจงจึงได้จากทุก ๆ คนไปอย่างไม่มีวันกลับตั้งแต่วันพฤหัสบดีที่ 13 กุมภาพันธ์ 2529 เวลา 16.45 น. ด้วยอาการสงบ.



คำไว้อาลัย
ของพระบุญสม กิตฺติชโน วัดบางสะแกนอก

คุณโยมยูจง เป็นผู้ที่อาตมารู้จักคุ้นเคยด้วยเวลาอันน้อย แต่ด้วยเหตุที่คุณโยมผู้หญิง... ผู้ซึ่งเป็นภรรยาของท่าน เป็นผู้ที่มีศรัทธาในการบุญ-กุศล ได้นิมนต์อาตมารับอาหารบิณฑบาตที่บ้านท่านเป็นประจำ พบกับท่านก็ตอนท่านไปทำงานตอนเช้า โดยคนขับได้ขับรถมารับท่านไปธนาคาร ท่านเห็นอาตมาก็เพียงแต่ยิ้ม ๆ อาตมารู้สึกว่าท่านเป็นผู้ที่มีจิตใจดีผู้หนึ่ง และภายในบ้านบุตรทุก ๆ คนก็เติบโตกันหมดแล้ว รู้สึกว่าลูก ๆ รักใคร่กลมเกลียวกันดี เอาใจใส่พ่อ-แม่ อาตมาเห็นคุณโยมแล้วรู้สึกว่าเป็นคนที่แข็งแรงคนหนึ่ง

และด้วยความสังเกตของอาตมา รู้สึกว่าท่านเป็นคนเที่ยงตรง ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ เพราะการทำงานในตำแหน่งการเงินเช่นนี้ ไม่เคยปรากฏว่าเสื่อมเสียชื่อเสียงในการงาน การที่คุณโยมได้มาเสียชีวิตลงในครั้งนี้ นับว่าเป็นความสูญเสียอันยิ่งใหญ่ของบุตร-ภรรยา ตลอดทั้งญาติ-มิตร และผู้ที่เคยติดต่อคุ้นเคยกับท่านทุกคน

คุณโยม เป็นผู้ที่มีคุณธรรมประจำตัวดี คือรักลูก-หลาน เป็นผู้ชอบความซื่อสัตย์ นอกจากนั้นยังเป็นผู้ที่มีจิตใจโอบอ้อมอารีต่อญาติ–มิตร รวมทั้งผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา เป็นผู้ที่เกื้อกูลต่อญาติมิตรอยู่เสมอ เป็นผู้ที่ไม่ชอบเบียดเบียนใคร มีแต่จะให้และเป็นผู้ที่เอาใจใส่ต่อหน้าที่การงานด้วย ทำงานในหน้าที่เรียบร้อย ซื่อสัตย์สุจริต มีความขยันหมั่นเพียร ไม่เคยปรากฏด่างพร้อย

ฉะนั้น บุตร-หลาน หรือแม้กระทั่งผู้อื่นก็ควรกระทำตาม เพื่อความเจริญก้าวหน้าต่อตนเอง ดังเช่นท่าน

คนเราทุกคนควรมีหลักยึดถือประจำใจว่า เราจะช่วยตัวเอง จะพึ่งตนเอง จะแสวงหาทรัพย์ด้วยสติปัญญาตามความรู้ความสามารถของเรา เราจะทำให้ทรัพย์เกิดขึ้นในทางที่ถูกที่ชอบ แล้วก็ใช้ทรัพย์ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน อันนี้ก็เป็นเรื่องจำเป็นประการหนึ่งในทางพระพุทธศาสนา ท่านจึงสอนคนที่เป็นชาวบ้าน ให้ทำงานเป็นประการแรก เรียกว่า "อุฏฐานะ คือให้ลุกขึ้นประกอบกิจการอันเป็นหน้าที่"

พุทธบริษัท ต้องมีหลักในการทำงาน ๓ ประการ คือ

๑. ต้องเป็นคนตื่นตัว ๒. ว่องไว ๓. ก้าวหน้า

(๑) คำว่าตื่นตัว หมายความว่า เตรียมพร้อมที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนให้สำเร็จเรียบร้อย ตนมีหน้าที่อันใด ต้องวางแผนในหน้าที่นั้น ๆ อยู่ตลอดเวลา ต้องสมมุติเหตุการณ์ต่าง ๆ ว่า ถ้าสิ่งนี้เกิดขึ้น เราจะทำอย่างไร และแก้ไขปัญหาอย่างไร ต้องวางแผน สมมุติเรื่องให้เกิดขึ้นปรากฏในจิตของเรา แล้วก็วางแผนเตรียมตัวไว้ เมื่อเรื่องนั้น ๆ เกิดขึ้น เราก็จะไม่ต้องตกใจ ไม่ต้องวิ่งหนี แต่เราจะเข้าไปแก้ไขปัญหานั้น ๆ ด้วยสติปัญญาที่เราเตรียมไว้พร้อม อย่างนี้เรียกว่า เป็นคนตื่นตัวไม่หลับไหล ไม่มัวเมา ไม่ประมาท เป็นผู้พร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่

(๒) การปฏิบัติหน้าที่ ก็ต้องทำอย่างว่องไว ไม่เฉื่อยชา ไม่ชักช้า งานอันใดที่เราจะต้องทำให้เสร็จใน ๑๐ นาที อย่าให้ช้าไปเป็น ๒๐ นาที ๓๐ นาทีเป็นอันขาด เพราะการทำอะไรที่ชักช้าเฉื่อยชานั้น ๆ จะไม่เกิดผลสมบูรณ์แก่ผู้กระทำนั้น

ลูกศิษย์ของพระพุทธเจ้า จึงต้องว่องไวในการปฏิบัติงาน อันเป็นหน้าที่ และให้คำนึงถึงพระพุทธภาษิตที่ว่า "กิจใดมีประโยชน์ อันเราจักต้องทำ จงทำเสียเดี๋ยวนี ทำทันที อย่าช้าอยู่เป็นอันขาด" การช้าเพียงวินาทีเดียว ย่อมเสียผลประโยชน์ของตนและของผู้อื่น ชาวพุทธจึงต้องเป็นคนว่องไวอยู่ตลอดเวลา

(๓) ต้องเป็นคนคิดก้าวหน้า ไม่ใช่พอใจเฉพาะเท่าที่มี ที่ได้ เราจะต้องคิดก้าวหน้าต่อไป ให้นึกไว้ในใจเสมอว่า "เราเกิดมาเพิอความก้าวหน้า ไม่ได้เกิดมาเพื่อย่ำอยู่ที่เดิม และไม่ใช่เกิดมาเพื่อถอยหลัง แต่เราเกิดมาเพื่อความก้าวหน้าในชีวิตในการงานของเรา วันนี้ต้องก้าวหน้ากว่าเมื่อวาน พรุ่งนี้ต้องก้าวหน้ากว่าวันนี้ ปีนี้ต้องก้าวหน้ากว่าปีที่ผ่านมา ปีหน้าก็จะต้องก้าวต่อไป ตามขั้นตอนของการปฏิบัติงาน ผู้นั้นจึงเรียกได้ว่าอยู่เพื่อความเจริญก้าวหน้า ไม่ได้อยู่เพื่อความล้าหลังกว่าใคร ๆ ถ้าเราคยู่อย่างนี้ ก็เรียกว่าเป็นการอยู่ชอบ ทำชีวิตให้สมบูรณ์ ให้เรียบร้อยขึ้น อีกประการหนึ่ง ความสุขก็จะเกิดขึ้นแก่เราทั้งหลาย"

เมื่อเราทำงาน เราก็ได้ทรัพย์สมบัติ คนมีทรัพย์ถ้าใช้ไม่เป็นมันก็เป็นทุกข์ ใช้เป็นก็มีความสุข พระพุทธเจ้าจึงทรงวางหลักการให้เราใช้ทรัพย์ คือเมื่อได้ทรัพย์มาแล้ว ต้องวางหลักว่า จะเก็บสักเท่าไหร่ จะใช้สักเท่าไหร่ จะทำอะไรเพื่อให้เกิดดอกออกผลต่อไป

ใน ๓ เรื่องนี้ ท่านพูดถึงเรื่องเก็บก่อน คือการเก็บนี้เป็นเรื่องสำคัญ เพราะคนเราแม้จะหาทรัพย์ได้ แต่ก็ไม่ค่อยรู้จักเก็บทรัพย์ มักจะเพลิดเพลินกับการจับจ่ายใช้สอย วันไหนเป็นวันรับเงินเดือน ตามตลาดใหญ่ ๆ จะมีคนเต็มไปหมด จะไปซื้อของกันเป็นการใหญ่ ราวกับว่าของมันจะหมดจะสิ้นไปจากโลกอย่างนั้นแหละ ต้องไปรีบซื้อมาเสีย ถ้าไม่รีบซื้อแล้วของมันจะหมดไป อันนี้แหละคือความคิดที่ไม่ดี เป็นความคิดที่เป็นไปเพื่อความสุรุ่ยสุร่าย

ในการจ่ายทรัพย์สมบัติ

หลักคำสอนของพระพุทธเจ้า ไม่มีหลักคำสอนให้เป็นคนสุรุ่ยสุร่าย แต่มีหลักคำสอนให้เป็นคนรู้จักประหยัดอดออมในการจับจ่ายใช้ทรัพย์ในชีวิตประจำวัน เพราะฉะนั้นท่านจึงสอนหลักให้เก็บก่อน เช่นได้เงินมานี้ต้องคิดทันทีว่า เดือนนี้จะเก็บสักเท่าไร ก็เอาไปฝากธนาคารเสีย อย่าเก็บไว้ที่บ้านที่เรือน เพราะการเก็บไว้ที่บ้านที่เรือนนั้นมีหวังว่าจะเสียหายได้ง่าย แต่เราควรจะเอาไปเก็บที่ธนาคาร ฝากแบบออมทรัพย์ไว้ก่อน เมื่อมากขึ้นค่อยถอนเอาไปฝากแบบประจำต่อไป ไม่จำเป็นก็อย่าไปถอนเอามาใช้ ถ้าจำเป็นจริง ๆ เรียกว่าจำเป็นจะต้องทำอะไร ซึ่งจำเป็นแก่ชีวิต เราจึงถอนมาใช้ ถ้ายังไม่จำเป็นเราก็ไม่ถอนมาใช้ เงินนั้นก็เหลือไว้สำหรับใช้จ่ายเมื่อคราวจำเป็น

ชีวิตของคนเราเป็นสิ่งที่ไม่เที่ยง บางวันก็สบาย บางวันก็ไม่สบาย แล้วเราก็อยู่กันหลายคนในครอบครัว เดี๋ยวคนนั้นดี เดี๋ยวคนนี้ร้าย เดี๋ยวคนนี้สบาย คนนั้นไม่สบาย เราเป็นผู้รับผิดชอบในครอบครัว ก็ต้องมีเงินเก็บไว้จับจ่ายใช้สอย เช่นเกิดการเจ็บไข้ก็ต้องมีเงินไว้เพื่อการรักษา ถ้าเราไม่เก็บไว้บ้าง เราจะทำอย่างไรเราก็ต้องไปขอยืมเขามา การไปกู้ไปยืมนั้นเขาคิดดอกเบี้ย ยืมมา ๑๐๐ บาท เขาให้มา ๘๐ บาท เขาชักเอาไว้แล้ว ๒๐ บาท ยังไม่ทันทำอะไร เอาดอกเบี้ยแล้ว แล้วเราก็ต้องจ่ายคืนให้เขาครบตามกำหนด ที่เราได้ไปยืมเขามา ถ้าใช้ไม่หมด ก็ต้องคิดดอกเบี้ยเพิ่ม เพิ่มขึ้นอีก อันนี้คือความเสื่อมของชีวิตในทางเป็นหนี้เป็นสิน

เราไม่อยากจะเป็นเช่นนั้น ก็ต้องเก็บไว้เผื่อขาด เผื่อเหลือในชีวิตประจำวันบ้าง เมื่อเราเก็บแล้วก็ต้องแบ่งไว้สำหรับใช้จ่าย ใช้เรื่องอะไร?........ ใช้เรื่องที่จำเป็นสำหรับชีวิต คือเรื่องอาหาร เรื่องเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม เหย้าเรือนที่อยู่อาศัย หยูกยาสำหรับแก้ไข้

อันนี้เป็นสิ่งจำเป็น ใช้เท่าที่จำเป็น ที่จำเป็นจริง ๆ ถ้าไม่จำเป็นเราก็ไม่ใช้ นี่แหละเป็นหลักของการตั้งตัวตั้งครอบครัวให้เป็นสุขต่อไป

อนึ่งอาตมาได้ทราบจากบุตรและธิดาว่า จะถวายจตุปัจจัยก่อสร้างกุฎิสงฆ์ เพื่อภิกษุสงฆ์และสามเณรจะได้อาศัยพักและปฏิบัติธรรม ที่วัดสังฆทาน ต.บางไผ่ อ.เมือง จ.นนทบุรี ซึ่งท่านเจ้าอาวาสคือ หลวงพ่อสนอง และพระคุณท่านก็ได้เขียนคำไว้อาลัยมาให้ในครั้งนี้ด้วย เพื่อช่วยเชิดชูคุณูปการของสกุล ซึ่งได้มีศรัทธากล้าหาญ ดังรายการต่อไปนี้ บุตร–ธิดาในสกุล ๖ คน กับทั้งเขย ๒ สะใภ้ ๒ ได้ร่วมใจกันถวายจตุปัจจัยให้ท่านเจ้าอาวาสไว้ใช้ก่อสร้าง เป็นจำนวนเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท และปวารนาว่าจะถวายไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะสำเร็จ นี่เป็นการแสดงว่า คณะของท่านเจ้าภาพ มีภรรยาและบุตร-หลาน มีศรัทธา ศีล จาคะ ปัญญา เสมอกัน ได้พากันบริจาคทรัพย์บำเพ็ญกุศลในการสร้างกุฎิ อันนับว่าเป็นคุณเป็นประโยชน์ดุจเงาตามตน จักอำนวยศุภอรรถอิฏฐวิบูลมนุญญผล

และอาตมาได้ทราบจากธิดาของท่านว่าในงานฌาปนกิจครั้งนี้ เรียบร้อยแล้ว ก็จะรวบรวมถวายเพิ่มเติมอีก

ถ้าหากจะประพันธ์ความรู้สึกของท่าน ที่ได้เลี้ยงดูลูกทุก ๆ คนโดยลำดับมา และหากจะเลือกปรารภลูกที่ถูกใจ ก็เห็นจะได้กับโคลงกระทู้ซึ่งยกย่องความรู้ให้อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำกว่าศีลธรรมและสรณคมน์ นิยมตามหลักดังนี้

ลูก	สืบสกุลก่อสร้าง	ศีลธรรม สรณา
ดี	กว่าวิทยากรรม	แก่นแก้ว
มี	โชคช่วยอุปถัมภ์	ถนอมพ่อ แม่แล
สุข	อยู่ตลอดชีพแล้ว	เหล่านี้ นำเกษม ฯ

เจ้าภาพได้บำเพ็ญกุศล ทานต่าง ๆ และจัดการปลงศพบิดาของตน ตามหน้าที่ของสาธุชนผู้เป็นบัณฑิตย์ซึ่งประกอบกรณียกิจ เนื่องด้วยการถือประโยชน์แห่งโภคทรัพย์ และได้รับความอิ่มใจเป็นผล แสดงไว้ในพระพุทธนิพนธ์นิคมคาถาในอาทิตยสูตร ความว่า นรชนผู้ระลึกอยู่ได้ว่า สมบัติเราก็ได้บริโภคแล้ว บุคคลควรเลี้ยงเราก็ได้เลี้ยงแล้ว อันตรายเราก็ได้ข้ามล่วงแล้ว ทักษิณามีอานิสงส์เลิศ เราก็ได้บริจาคแล้ว หลักทั้ง ๕ ประการ เราก็ได้ทำแล้ว ท่านผู้มีศีล สำรวม เป็นพรหม เราก็ได้บำรุงแล้ว บัณฑิตย์อยู่ครองฆราวาสพึงปรารถนาโภคทรัพย์เพื่อประโยชน์ใด ประโยชน์นั้นเราก็ได้บรรลุมาแล้วโดยลำดับ กิจการอันจะไม่ต้องเดือดร้อนภายหลัง ก็ได้ทำไว้แล้วดังนี้ ก็คือนรชนผู้ตั้งอยู่ในอริยธรรมบำเพ็ญกิจทั้งปวงนั้นทุกอย่าง ยังทรงชีพอยู่ในโลกนี้ก็มีแต่ผู้สรรเสริญ ครั้นละภพนี้ไปแล้ว ก็จะอภิรมย์อยู่ในเทวโลกคือ สุคติภพ สวรรค์อมรพิมาน เกษมสำราญด้วยทิพยผล

เจ้าภาพบำเพ็ญกุศลทักษิณานุปทาน ก็จะรู้สึกเบิกบานในใจของตนว่า ญาติธรรม คือสักการะที่ญาติจะพึงทำ ตนก็ได้แสดงให้ปรากฏแล้ว บุญอันโอฬารเพื่อท่านผู้ล่วงลับไป ตนก็ได้ทำแล้ว ทั้งได้เพิ่มกำลังให้แก่ภิกษุบ้างถวายด้วยอุบายอันชอบธรรม ชื่อว่า ได้บำเพ็ญบุญกุศลไว้มิใช่น้อยแล้ว อาตมาขออนุโมทนาสาธุการเป็นอย่างยิ่ง หวังว่าท่านผู้ได้ทราบข่าวดังกล่าวมา คงจะอนุโมทนาเหมือนกัน

กิตฺติชโนภิกฺขุ

ธรรมโอสถเพื่อปิดเวทนา

อาตมาได้มีโอกาสไปเยี่ยมโยมยูจง แซ่แต้ ผู้เป็นบิดาโยมวัชรีย์ ซึ่งป่วยเป็นโรคมะเร็งอย่างหนักไม่สามารถจะรักษาโรคให้หายได้ โยมวัชรีย์ได้มานิมนต์ให้ไปรับสังฆทานที่โยมยูจงถวายและได้ให้ธรรมโอสถเพื่อปิดเวทนา

การที่เราได้มีกายคือ กายที่ต้องมีเจ็บ มีแก่ มีตาย เป็นของเที่ยงแท้แน่นอน เป็นการหลีกไม่พ้น แต่เมื่อเราเจ็บก็ต้องทำใจให้ไม่เจ็บ จะเจ็บก็แต่เพียงกาย อย่าให้ใจเจ็บ ถ้าเจ็บที่กายก็พอทนได้ เพราะเจ็บกายนั้นเป็นเรื่องของธาตุขันธ์ที่จะมีกับบุคคลทุก ๆ คน ในเมื่อเราระงับดับทุกข์ใจไม่ให้เจ็บคือระงับดับกังวลในความห่วงใยใด ๆ ทั้งสิ้น ต้องระลึกดี คือระลึกถึงพุทธคุณธรรมคุณ สังฆคุณ ตลอดเวลาที่กายเราเจ็บ เจ็บมากก็ภาวนามาก อย่าให้จิตใจไปคิดแต่ในทางไม่ดี ยิ่งเราปล่อยใจให้คิดแต่เรื่องไม่ดี คอยแต่ห่วงกังวลถึงลูกหลานบ้านเรือน ใจของเราก็พลอยเจ็บไปด้วย ฉะนั้นเราต้องทำใจให้อยู่เหนือความคิดความห่วงทั้งสิ้น ใจเราจึงเป็นธรรมะ คือ ดับทุกข์เวทนาอันแรงกล้าได้ บางคนไม่มีรัตนตรัยเมื่อเจ็บก็เจ็บอย่างทรมาน ทรมานทั้งกายทรมานทั้งใจ อันนี้เพราะเราไม่มีธรรมดับทุกข์ไม่รู้จักปลงสังขารว่ามันเกิดขึ้นอย่างนั้นได้มันก็ดับอย่างนั้นได้ คนมาจากธาตุ ดิน น้ำ ไฟ ลม ก็ต้องกลับกลายไปเป็นดินน้ำ ไฟ ลม ดังเดิม เราต้องทำใจอย่างนั้นว่า ไม่มีผู้ใดจะพ้นความทุกข์ทรมานจากความเจ็บไปได้ จะพ้นได้ต้องทำให้สงบ ยึดพุทโธไว้เป็นอารมณ์ ฉะนั้นคนเราส่วนมากเจ็บไข้แล้วอยากจะหายไม่อยากตาย ความจริงเลยถูกปิดบังเจ็บทุกครั้งต้องนึกถึงความตายให้มากและนึกอยู่ตลอดเวลาในยามที่เราไม่เจ็บไม่ป่วย พระพุทธเจ้าทรงสอนให้นึกถึงความตายอยู่ตลอดวัน ถ้าลืมความตายก็เป็นคนมีความประมาท แต่ถ้าระลึกถึงความตายเมื่อเจ็บไข้ได้ป่วยเราจะมีความทุกข์น้อยเพราะเราคิดก็คิดถูกต้องตามธรรมว่าเราถึงแล้วซึ่งความแก่ความเจ็บ ความตาย เราก็สงบยอมรับความจริงก็สบายใจ คนกลัวตายเจ็บแล้วอยากหายคือคนมีกิเลสตัณหามากมาย พวกเรานี้มีทุกข์ทับถมจิตใจในยามเจ็บไข้ได้ป่วยอย่างมากมาย ดิ้นรนอยากหายเฉกเช่นควายวัวถูกจับเชือดคอย่อมดิ้นรนเพื่อเอาชีวิตรอด ฉะนั้นผู้รู้ว่าสังขารเป็นทุกข์คือ ผู้ปฏิบัติธรรมเท่านั้น

ที่สามารถจะแก้จิตใจของตัวเองได้ ถ้าทุกคนสนใจปฏิบัติธรรมจะพ้นจากทุกข์จากการเจ็บการตายได้ คือเรียกว่า เจ็บกายแต่ใจไม่เจ็บ นั่นแหละธรรมดับทุกข์ คือ พุทโธ พุทโธ พุทโธภาวนาไว้จะดับทุกข์และทำให้สว่างไสวในจิตใจตลอดไป อาตมาได้มีโอกาสได้คุยธรรมะให้คุณโยมฟังก่อนที่จะตาย เรื่องของการระลึกถึงพุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณ ได้เตือนสติคุณโยมจนเป็นที่พอใจแล้ว คุณโยมได้ถวายสังฆทานเรียบร้อยแล้วก็ลากลับ พอไม่นานลูกสาวก็ได้มาบอกว่าคุณพ่อได้สิ้นชีวิตเสียแล้ว และต้องการสร้างบุญกุศลให้เป็นการตอบแทนคุณก็นับว่าเป็นประโยชน์กับพระพุทธศาสนาที่จะสร้างกุฏิกรรมฐาน เพื่อนำอัฐิมาเก็บไว้ในกุฏิได้พิจารณาให้เกิดบุญกุศลสืบไป

ท้ายนี้ขอให้บุญกุศลที่โยมจูจง แซ่แต้ ได้ถวายสังฆทานและที่คุณโยมผู้หญิงและลูก ๆ สร้างกุฏิกรรมฐานถวายแก่สงฆ์ จงเป็นพละ ปัจจัย นิสัยส่งผลให้โยมยูจง แซ่แต้ กับภรรยาและลูก ๆ ตลอดจนญาติพี่น้องจงประสบความสุข ความเจริญ ในผลบุญที่ได้ทำไว้ และถึงซึ่งมรรค ผล ที่ปรารถนาจงสำเร็จผล ทุกประการเทอญฯ

ขอเจริญพร

พระสนอง กตปุญโญ



悼念鄭儒宇先生

先生粵之潮陽籍人，與余有同鄉之誼，昔歲在梓，受完大學教育，先於祖國有一番作為，旋即買棹來泰，任職商行，旋供職本行（京華銀行），垂廿餘年，後且服務本人經營之泰華信託公司，賓主之間，合作無間。先生為人重義氣，守然諾，猶能克盡職守，本人對先生，可謂倚畀正殷，詎料昊天不弔，竟喪斯人，使余頓失股肱，能不痛哉！

所幸者其哲嗣均已成長，且皆任職本行，先生九泉之下，亦可得慰矣！

茲者其哲嗣為使先生典範，永留後世，特印紀念冊若干本，備述先生生平事蹟，以贈親友，本人與先生固有主賓之誼，因撰數言，藉表哀思。

鄭午樓
鄭謝安華 謹識

แด่สามีแต้ยูจงสุดที่รัก

ดิฉันแต่งงานกับคุณจนปัจจุบันเป็นเวลา 58 ปีกว่าแล้ว ดิฉันจำได้ว่าครั้งนั้นคุณอายุเพียง 19 ปี ดิฉันอายุ 18 ปี การแต่งงานของเราทั้งสองได้รับการแนะนำจากบิดา มารดาของเราทั้งสองฝ่าย ทั้งที่เราไม่เคยเห็นหน้ากันเลย แต่แล้วเมื่อเราทั้งสองแต่งงานกันก็เสมือนทองแผ่นเดียวกันตลอดมา เราอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข ร่วมทุกข์ร่วมสุขมาตลอด ไม่เคยมีการทะเลาะเบาะแว้งผิดใจกัน รู้จักผ่อนสั้นผ่อนยาว คุณเป็นสามีที่มีความรับผิดชอบต่อครอบครัวสูงและทำหน้าที่ของสามีอย่างดีเยี่ยม ความรักที่คุณมีต่อดิฉันจะลืมได้อย่างไร แต่แล้วคุณก็จำต้องจากฉันไปอย่างไม่มีวันกลับ และ เป็นสิ่งที่ดิฉันคิดไม่ถึง

ทุกวันนี้หัวใจดิฉันแทบสลายลงทุกขณะจิตที่คิดถึงคุณด้วยการจากของคุณผู้เป็นสามีสุดที่รักไป

จากคำอาลัยรักของภรรยา

ซังหมิน

外子儒宗與我

外子儒宗與我永别了，年已古稀之我，怎能不傷心欲絶，懷着悲哀沉重的心情，回憶往事，禁不住老淚縱横。

記得五十八年前，他年僅十九歲，我則十八歲，我倆奉父母之命，擧行結婚，婚後我倆和睦相處，魚水相依，五十多年來相親相愛，有福共享，有難同當，我們算是過着快樂的家庭生活。

現今，子女均已成家立業，子孫繞膝，方期安享晚年清福，無奈昊天不弔，外子却先我而去，空瞻遺影，滿懷辛酸，何時能已。夫君安息吧！您永遠活在我的心中。

未亡人 陳　敏

爸！我懷念您

爸您撒手離開人間，也永別了我們。

爸是一家之主，沒有爸，使我們頓時感到失去依靠，失去父愛。

爸是家中的舵手，沒有爸，我們如在茫茫海洋中，失去方向，迷惘、驚惶。

爸是家中的光和能，沒有爸，我們如在漫漫寒夜中，失去溫暖。

教我們怎不懷念呢？

二月十三日，在我來說是一個「黑色的十三」，該天午後，我照常在公司辦公，電話聲响，是外子從家裡打來的，只說：「你今晚提早下班回家」。我還想急問爸的病情，却被他的聲調嚇住，「你為什麼這樣無知。」説後就把電話掛斷了，我不敢再遲延，立刻收拾文件，然後對同事説「有事須先回家」　三時回到家中，還聽到爸的聲音「燕兒回來了沒有」　媽說：「回來了。」我趕緊跪在您的床前，您點點了頭，也不再說話了。四時半後，您的呼吸減輕，心臟跳動漸微，最後是把雙眼合上了。我知道爸已永遠聽不見我們的呼喊聲，我們也只有用眼淚代替呼喚了。

此後回家，只能見到您那慈祥表情的照片及您遺留下那些塵封不動的用物，但再也不能聽到每當我進入家中，您穿拖鞋下樓時那種有力而又有節奏的脚步聲了。

人們雖説，人生七十古來稀，但見到爸對工作認眞的精神，行動的敏捷，身體又健康，絲毫沒有龍鍾老態，比實際上的年紀還少，那有想到爸這樣早就離開我們。

大約是距離爸去世一個月，爸在病重中，做了一個夢，醒後您告訴我們，夢見自己已去世，設靈於大廳中，廳中掛滿了花圈、輓軸、祭品等等，很多親朋戚友來拜奠，後有一尊佛帶領您騰空而上，在雲霧中，佛又吩咐您下凡。您對此夢境尚認為可化危為安，更增加對求生的信念，總以為病可痊癒，就是在重病時，也從不願提到「死」的這個字。

除夕我回家向您請安，您對我說：「此次爸病好了，要更疼愛你們姊妹兄弟們。」我聽後，更不禁淚水暗流，吃年夜飯後，您吩咐每人均不准離開，大家都猜不到有何事，原來您是要分給大家的壓歲紅包。您親手拿給我們，並說了許多吉利的祝辭，這是我懂事以來之首次。也是最後的一次，我們保存起紅包並緊記您賜給我們的好辭句。

爸您已走完了人生一段長遠的道路，千辛萬苦盡責任的撫養我們成人，對我們無微不至的愛心，我們永遠銘記刻在心中，不負爸的希望，願您的靈魂在天與佛同在。爸，您安息吧！

鄭登華

จากความทรงจำของลูก

พ่อครับ เมื่อลูกอายุได้เพียง 1 ขวบ พ่อก็จากลูกมาอยู่เมืองไทยด้วยความมุ่งมั่นมานะอดทน โดยบริษัทนานยังเอ็นเตอร์ไพรส์ส่งคุณพ่อมาเป็นผู้จัดการจนถึงสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลงประจวบกับคุณปู่ได้เสียชีวิต คุณพ่อจึงโดยสารเครื่องบินกลับเซี่ยงไฮ้ด่วน เพื่อจัดการศพของคุณปู่ หลังจากงานศพคุณปู่เรียบร้อยแล้วคุณพ่อได้พาคุณแม่ พี่สาว 2 คน และลูกซึ่งขณะนั้นอายุได้ 8 ขวบแล้วย้ายมาอยู่เมืองไทย จากนั้นคุณพ่อก็ได้รับการเชิญจากผู้จัดการใหญ่ของบริษัทเมอา ผ้าไหมของฮ่องกงให้ดำรงตำแหน่งเป็นผู้จัดการที่บริษัทเมอา (ประเทศไทย) จำกัด คุณพ่อทำงานอยู่ได้ประมาณ 4 ปีกว่าภาวะด้านการเงินของบริษัทไม่ดีเท่าที่ควร คุณพ่อจึงขอสละตำแหน่งเพื่อช่วยแก้ไขภาวะการเงินของบริษัท จากนั้นคุณพ่อจึงได้รวบรวมเงินที่สะสมอยู่มาเซ้งร้านเพื่อขายกางเกงแพร ผ้าไหม ซึ่งอยู่ตรงข้ามโรงหนังเท็กซัส ถนนผดุงด้าว ชื่อร้านกวงเม้ง แต่โชคไม่เข้าข้างคุณพ่อเลย ทำให้การค้าขาดทุน คุณพ่อจึงตัดสินใจไปเลี้ยงไก่ที่ฝั่งธนบุรีโดยได้รับความช่วยเหลือจากท่านคุณอุเทน เตชะไพบูลย์ ตอนที่เริ่มเลี้ยงไก่นั้นคุณพ่อต้องตรากตรำลำบากมากเพื่อการเลี้ยงชีพของครอบครัว ซึ่งยังมีน้องเล็ก ๆ อีกสามคนที่ยังกำลังเรียนอยู่ เมื่อเลี้ยงไก่อยู่ได้ประมาณปีเศษคุณอุเทนจึงได้ให้คุณพ่อไปทำงานที่ธนาคารศรีนครฝ่ายสินเชื่อ ทำอยู่ได้ไม่นานก็ได้เป็นผู้จัดการธนาคารศรีนครสาขาบางรัก แต่ที่บ้านก็ยังคงเลี้ยงไก่อยู่ต่อไปจนลูก ๆ เรียนจบพอที่จะทำงานได้เหลือน้องคนเล็กซึ่งกำลังเรียนอยู่มหาวิทยาลัยเท่านั้น กอร์ปกับที่ดินซึ่งเช่าไว้เลี้ยงไก่เจ้าของขอคืน คุณพ่อจึงได้คิดเลิกเลี้ยงไก่และหาซื้อที่ดินของตนเองสร้างบ้านด้วยการออกแบบของคุณพ่อเองซึ่งตอนนี้ฐานะครอบครัวเรามีความสุขมาก ลูก ๆ ทุกคนบรรลุนิติภาวะประกอบอาชีพได้ทุกคน คุณพ่อไม่ต้องห่วงอะไรแล้ว คุณพ่อทำงานที่ธนาคารศรีนครจนเกษียณอายุ คุณอุธรณ์ เตชะไพบูลย์ได้ให้คุณพ่อไปทำงานที่ไทย–โอเวอร์ซีทรัสต์สาขาฮ่องกง คุณพ่อจำต้องจากแม่และลูก ๆ ไปประมาณปีกว่าพวกลูก ๆ ทุกคนไม่ต้องการให้คุณพ่อห่างบ้านไกลลูก เพราะคุณพ่ออายุมากแล้ว

จึงได้ขอร้องคุณพ่อให้กลับเมืองไทย คุณอุธรณ์ เตชะไพบูลย์จึงได้ให้คุณพ่อมาเป็นกรรมการผู้ช่วยผู้จัดการที่ไทย–โอเวอร์ซีทรัสต์จนกระทั่งวันสุดท้ายที่ 18 ธ.ค.2528 ขณะที่คุณพ่อป่วยก็ยังไปทำงานอยู่เสมอจนเข้าโรงพยาบาลครั้งสุดท้ายซึ่งทั้งนี้เป็นเพราะคุณพ่อเป็นผู้มีความมานะอดทนพึ่งตนเองอยู่เสมอ แต่แล้วคุณพ่อก็ต้องจากลูกไป ลูกขอน้อมคารวะเกียรติความดีของคุณพ่อไว้เป็นตัวอย่างของพ่อที่ดีที่ควรถือเอาเป็นแบบอย่าง

สุดท้ายนี้ลูกขอให้ดวงวิญญาณของคุณพ่อจงไปสู่สุขคติเทอญและถ้าชาติหน้ามีจริงลูกขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายจงดลบันดาลให้คุณพ่อได้เกิดมาในชีวิตที่มีความเจริญด้วยลาภ ยศ สรรเสริญ ไม่ต้องตรากตรำลำบากเหมือนชาตินี้เลยครับ

จากลูกผู้อาลัยพ่อทุกเมื่อ

ย้ง

อาลัยถึงคุณพ่อ

คุณพ่อผู้บังเกิดเกล้าของข้าพเจ้าได้เป็นผู้ชี้แนะสั่งสอนให้ลูก ๆ ประพฤติตนเป็นคนดี โอบอ้อมอารีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือทุก ๆ คนให้มีความสุข คุณพ่อเปรียบเสมือนต้นโพธิ์ต้นใหญ่ที่ให้กับลูกและเป็นที่พึ่งของลูก ๆ ทุกคน ก่อนวันที่คุณพ่อจะจากไปวันนั้นคล้ายกับว่ามีลางสังหรณ์ทุกอย่างในบ้านเงียบ สวิทซ์ที่เปิดพัดลมติดเพดานก็หลุดออกมา เทียนไฟฟ้าที่ศาลพระภูมิก็เสีย พัดลมตั้งโต๊ะก็ไม่หมุน สิ่งมหัศจรรย์เหล่านี้เป็นเครื่องเตือนให้รู้ว่าอะไรจะเกิดก็ต้องเกิดห้ามไม่ได้ เหมือนชีวิตของคนเราถึงคราวจำต้องจากไปก็ต้องจากไปเป็นของแน่แท้ ข้าพเจ้าจะจำคำสอนของคุณพ่อไว้ให้แม่นคือคนเราทุกคนต้องกระทำความดี มีความซื่อสัตย์ สุจริต ช่วยเหลือผู้อื่นที่เห็นควรช่วยเหลือ เคารพต่อผู้มีพระคุณ อย่าลืมบุญคุณที่เขาให้เราไว้ ต้องรู้จักเคารพผู้ที่อาวุโสกว่าและรักใคร่เมตตาต่อผู้ที่อ่อนวัยกว่า คำสั่งสอนเหล่านี้ข้าพเจ้าจะจดจำไว้ตลอดชีวิตและนำคำสั่งสอนเหล่านี้ไปปฏิบัติตามเพื่อเป็นการตอบสนองพระคุณของคุณพ่อ

จากวันนั้นจนกระทั่งวันนี้แล้วข้าพเจ้ารู้สึกว่าได้ขาดคุณพ่อซึ่งมีเพียงคนเดียวและเป็นที่พึ่งของลูกเสียแล้ว ข้าพเจ้าจะตอบแทนพระคุณพ่อโดยจำคำสอนของคุณพ่อและนำไปปฏิบัติจนตลอดชีวิตของข้าพเจ้า

จากลูกอภิชัย เตชะวิภู

วันสุดท้ายก่อนจากของคุณพ่อ

ข้าพเจ้าจะลืมไม่ได้และประทับใจอยู่เสมอตลอดในชีวิตนี้คือ คืนวันที่ 12 ก.พ. 2529 ซึ่งเป็นวันก่อนที่คุณพ่อจะเสียชีวิต คุณหมอกระสินธุ์ได้มาตรวจดูอาการของคุณพ่อที่บ้านแล้วคุณหมอได้พูดว่าคืนนี้ต้องระวังให้มากนะคุณพ่ออาจจะเสียชีวิตในคืนนี้ คนจีนโบราณเขาพูดว่าถ้าการเสียชีวิตในเวลาหลังอาหารเย็น ลูก ๆ ต้องขอข้าวจากผู้เสียชีวิตกลับมาให้ลูกหลานได้มีกิน ข้าพเจ้าก็ได้ฟังผู้ใหญ่เขาพูดไว้ดังนี้ก็กลัวว่าคุณพ่อจะเสียชีวิตตอนกลางคืนจึงเข้าไปขอคุณพ่อแล้วพูดว่า "ป๊ารักลูกไหม ลูกขอร้องให้พ่อไปไหว้พระตอนเช้านะ ป๊าต้องให้พวกลูก ๆ มีกิน มีใช้ มีเงินทองแยะ ๆ นะพวกลูก ๆ ทั้งหลายจะไม่ต้องลำบาก" เมื่อข้าพเจ้าพูดขอร้องคุณพ่อ คุณพ่อก็ยังมีสติดี กำลังใจดีมาก ได้พูดว่า ฉันยังไม่ตายหรอก ยังไม่ไป เวลาก็ผ่านไปจนกระทั่งรุ่งเช้า คุณพ่อก็ยังมีสติอยู่ได้เรียกข้าพเจ้าเข้าไปหาแล้วข้าพเจ้าก็ยังถามว่า ป๊ามีอะไรจะสั่งเสียหรือเปล่า คุณพ่อบอกว่าทุกอย่างเรียบร้อยแล้วข้าพเจ้าก็ยังถามอีกว่า ป๊าวันนี้เป็นอย่างไร เป็นวันดีไหม คุณพ่อยังชี้ไปที่ปฏิทินตั้งโต๊ะใกล้ที่นอนตรงหัวเตียงซึ่งตัวหนังสือตัวเล็กคุณพ่อมองไม่เห็นบอกให้ไปเอาอันใหญ่มาดู ข้าพเจ้าก็หยิบปฏิทินอันใหญ่ที่ฉีกเป็นวัน ๆ มีบอกฤกษ์วันเวลา ข้าพเจ้าบอกว่า วันนี้วันที่ 13 ก.พ. วันชวดไม่ถูกกับมะเมียดีไหม คุณพ่อก็ส่ายศีรษะแล้วก็เงียบ ๆ ใจจริงของคุณพ่อยังไม่อยากจะตายแต่ด้วยโรคร้ายที่เอาชีวิตของคุณพ่อไปโดยไม่มีวันกลับมาอีกเลย

ป๊าจากลูก ๆ ไปแล้วจะไม่มีวันกลับมาอีกแล้วเปรียบเสมือนวันเวลาผ่านไปแล้วก็จะไม่มีวันหวนกลับมาอีกและเป็นวันที่ลูกจะต้องรำลึกและโศกเศร้าที่สูญเสียครั้งยิ่งใหญ่ในชีวิตนี้ และจะไม่มีคำที่จะเรียกว่า "ป๊า" อีกต่อไป

จากลูกสุวิมล เตชะวิภู

ร่มโพธิ์ของลูก

คุณพ่อได้จากลูกไปอย่างไม่มีวันกลับตั้งแต่วันพฤหัสบดีที่ 13 ก.พ. 2529 เวลา 16.45 น. นับตั้งแต่นั้นมาลูกก็ไม่มีคำว่า "ป๋า" เรียกอีกแล้ว ลูกเศร้าเสียใจและอาลัยมากนับเป็นการสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่หาที่สุดมิได้ในการพรรณาของลูก

คุณพ่อเป็นผู้ที่มีความอดทนต่อสู้ด้วยตนเองตั้งแต่วัยหนุ่มเพราะคุณพ่อเป็นลูกโทน คุณพ่อจากเมืองจีนด้วยตัวคนเดียวมาเมืองไทยจนสามารถตั้งตัวได้ จึงไปรับคุณแม่และพี่ ๆ อีกสามคนโตจากเมืองจีนมาอยู่เมืองไทยด้วยกันอย่างมีความสุขแล้วหลังจากนั้นคุณพ่อกับคุณแม่จึงได้ลูกอีกสามคนที่เมืองไทย คุณพ่อทำหน้าที่ของพ่ออย่างดีเยี่ยม รับผิดชอบครอบครัวทุกวิถีทางเพื่อให้ครอบครัวของคุณพ่อมีความสุข คุณพ่อเป็นผู้ที่มีความอดทนทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างสูงสุด แม้ขณะที่เจ็บป่วยคุณพ่อก็ไม่เคยบ่นถึงความทนทุกข์ทรมานจากการคุกคามของโรคร้ายเลย คุณพ่อมีกำลังใจดีตลอดเวลาและคิดจะต้องต่อสู้เอาชนะกับโรคร้ายที่เป็นให้ได้ จนวาระสุดท้ายก่อนจากไปคุณพ่อยังมีสติที่แน่วแน่ต่อการภาวนาเพื่อละทิ้งความเจ็บปวดจนอาการสงบ

ลูกเกิดมาจนถึงปัจจุบันยังไม่เคยเห็นผู้สูงอายุชายใดที่มีความเป็นระเบียบ ละเอียดพิถีพิถัน ความคิดก้าวหน้า มองโลกแห่งความเป็นจริงเท่าคุณพ่อเลย ไม่ว่าขณะที่คุณพ่อมีร่างกายแข็งแรงหรือเจ็บป่วยจนอาการหนักมากแล้วคุณพ่อยังห่วงและอบรมลูกให้มีความซื่อสัตย์สุจริต อดทน เคารพรักและระลึกถึงผู้มีพระคุณอยู่เสมอ ให้รักษาสุขภาพกายและใจให้ดีตลอดเวลาเพื่อให้เป็นคนที่สมบูรณ์แบบอยู่ในโลกอย่างมีความสุข

เพื่อเป็นการตอบแทนพระคุณคุณพ่ออีกคำรบหนึ่ง ลูกจะขอปวารนาประพฤติตนเป็นคนดีและดูแลคุณแม่เป็นอย่างดีจนสุดความสามารถ ขอกุศลกรรมที่คุณพ่อได้สร้างไว้จงเป็นดวงประทีปนำทางลูกให้ได้ก้าวไปสู่จุดมุ่งหมายตามเจตนารมณ์ของคุณพ่อทุกประการ

ลูกขอตั้งจิตอธิษฐานให้ดวงวิญญาณของคุณพ่อจงไปสู่สุคติในสัม–ปรายภพด้วยเทอญ

ลูกขอกราบเท้าคุณพ่อด้วยความอาลัยยิ่ง

ฐานียะ (วัชรีย์)

อาลัยกิ่ว

"เกิด แก่ เจ็บ ตาย" สิ่งที่มวลมนุษย์ทุกชาติ ต่างก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ แต่ดิฉันไม่เคยคาดคิดมาก่อนเลยว่า กิ่วจะจากพวกเราไปในวัยนี้ เพราะก่อนล้มป่วย กิ่วเป็นคนแข็งแรง ไม่เคยเจ็บไข้หนักมาก่อน แม้ดิฉันจะอยู่ห่างบ้านมาหลายปี ครั้งสุดท้ายที่ดิฉันกลับบ้านเมื่อ 2 ปีที่แล้ว กิ่วยังแข็งแรงดีมาก แม้ว่าจะดำคล้ำแดดเล็กน้อยก็ตาม แต่ก็ไม่รู้เลยว่าจะมีโรคภัยมาเบียดเบียนหลบซ่อนอยู่ในตัวกิ่วเลย

ช่วงต้นปีที่แล้ว ทางบ้านจดหมายมาว่า กิ่วอาเจียนเป็นโลหิต แต่ไม่พบสาเหตุ ดิฉันวางใจว่าคงไม่มีอะไรร้ายแรง อาจเป็นเพราะอาหารเป็นพิษเสียมากกว่า เพราะหลังจากนั้นกิ่วก็ดูท่าทางเป็นปกติ ไม่มีใครคาดคิดว่านั่นคือสัญญาณว่าโรคร้ายกำลังแทรกเข้ามาเบียดเบียนกิ่ว ดิฉันโทรคุยกับกิ่ว กิ่วบอกว่าไม่ต้องห่วง กิ่วสบายดี

ปลายปี จดหมายจากบ้านแจ้งว่า อาการของกิ่วทรุดลงเร็วมากอย่างไม่น่าเชื่อ กิ่วอาจอยู่เป็นร่มโพธิ์ร่มไทรของพวกลูกหลานได้ไม่นานนัก แม้ดิฉันจะทราบข่าวอาการของกิ่วทรุดลง แต่ดิฉันไม่ได้คาดฝันมาก่อนเลยว่า กิ่วจะจากพวกเราไปเพียง 2 เดือนหลังจากนั้น

ด้วยความเป็นห่วงกิ่ว ดิฉันจึงลากลับบ้านหลังปีใหม่

คืนวันที่ ๑ มกราคม เป็นครั้งแรกที่ฉันพบก๋งหลังจากก๋งล้มป่วย
ก๋งเรียกชื่อฉันทันทีที่ฉันเดินเข้าไปหา ฉันดีใจมากที่เห็นก๋ง
ยิ้มและพูดคุย ก๋งซูบผอมไปอย่างผิดหูผิดตา ไม่มีเรี่ยวแรง
แต่ก๋งยังจำอะไรได้แม่นยำทุกอย่าง ก๋งป่วยหนักจนเดินไม่ได้ และ
ไม่ได้รับประทานอาหารมาเป็นเวลาร่วม ๒ เดือน นอกจากอาหาร
เข้าทางเส้นเลือด ก๋งสามารถดื่มน้ำได้อย่างมาก เพียงวันละ ๒-3
ช้อน แต่ก๋งก็ไม่ยอมท้อต่อโรคร้ายเลย ก๋งต่อสู้กับมันอย่าง
เข้มแข็ง และอดทน ก๋งเล่าอาการของตนเองให้พวกเราฟัง
อย่างละเอียดเสมอ เวลาก๋งไม่ได้หลับพักผ่อน

การจากไปของก๋งผู้เป็นที่รักของพวกเรา สร้างความโศกเศร้า
ให้แก่ลูกหลานเป็นอันมาก สิ่งเดียวที่ปลอบประโลมใจพวกเรา
ลูกหลานทุกคนก็คือ ก๋งได้หลุดพ้นจากความทุกข์ทรมานของ
โรคร้าย หลังจากต่อสู้กับมันมานาน ไปอย่างสงบสุข ท่ามกลางลูกๆ
ก๋งได้นอนหลับอย่างเป็นสุข

ขอให้ดวงวิญญาณของก๋งที่รักของฉันจงไปสู่สุคติ
และขอให้ก๋งดูแล ปกป้อง คุ้มครองฉัน อย่างเช่นเคยด้วยเทอญ

ท้ายนี้ฉันขอขอบคุณ นายแพทย์ สุระวงศ์ ประไพพานิช
เพื่อนนักเรียนของฉันที่ช่วยดูแลก๋งเป็นอย่างดีจวบจนวาระสุด
ท้ายของก๋ง

หลาน ธรริน ตุ้มไพศาล
เกียวโต เม.ย. 1986

อากง

ไม่เรียกอากงว่า "คุณตา" อย่างคนอื่น ๆ เพราะมีความรู้สึกไม่สนิท และได้เรียกอากงมาตั้งแต่จำความได้ ไม่ค่อยสนิทกับกงเท่าใดนัก ยิ่งมาพักหลังที่กงล้มป่วยก็ไม่ได้พูดคุยกันเลย ประทับใจตั้งแต่เด็กแล้วที่มีอากงรูปหล่อ กงเป็นคนใจดี เมื่อสมัยเด็ก ๆ นั้นเวลากงกลับจากทำงานจะเป็นคนวิ่งเข้าไปหา เรียกอากงดัง ๆ แล้วกงจะอุ้มเดินเข้าบ้านมาพร้อมกัน กงเป็นคนทันสมัย ชอบกินอาหารฝรั่ง สูบไปป์ด้วยและจะต้องอ่านหนังสือพิมพ์ติดตามข่าวคราวทุกวัน พอโต ๆ มาแล้วได้ไปค้นเสื้อเก่าของกงสมัยยังหนุ่มมาใส่หลายตัว บางทีก็แอบใช้น้ำหอม กงใช้น้ำหอมและโคโลญเยอะ

กงชอบต้นไม้ ถ้าวันไหนกงว่างและไม่เหนื่อยนักจะชวนให้ช่วยทำต้นไม้ กงแข็งแรงมาก พวกดินหรือกระถางต้นไม้หนัก ๆ ก็ยกเองได้ ครั้งที่ซื้อดินมาครั้งหลังนี้กงก็ยังลงมือจัดการเอง กงชอบกล้วยไม้ บ้านเราเลยมีกล้วยไม้เยอะหน่อย ตอนนี้คงไม่มีใครดูแลมันให้ดี ๆ นัก คงมีแค่รดน้ำให้มันไปวัน ๆ เท่านั้น กงอยากได้กระถางต้นไม้ไว้ปลูกกุหลาบ กำชับไว้ว่าให้ซื้อดิน ปุ๋ยมาปลูกต้นไม้อีก แต่ทุกคนไม่ค่อยมีเวลาว่างเลยยังไม่ได้จัดการตามที่กงต้องการ มาถึงตอนนี้กงก็ไม่ได้เห็นอีกแล้ว

คิดไม่ถึงเลยว่าอาการของกงจะทรุดเร็วอย่างนี้ ไม่ได้อยู่ดูแลกงอย่างใกล้ชิดเลยเสียใจมาก

หลานชุติมา

คำสอนของก๋ง

ถ้อยคำสอน	ของก๋ง	ให้แก่พัฒน์
ว่าหลานเอ๋ย	จงชัด	เรื่องสังขาร
อันคนเรา	เกิดมา	ต้องวายปราณ
ไม่ยืนนาน	ต้องล่วงลับ	ทุกคนไป
จึงควรสร้าง	กรรมดี	ให้เป็นนิจ
รู้ชีวิต	ของตน	ไม่หลงใหล
จะมีสุข	เป็นผล	เป็นกำไร
เมื่ออาสัญ	สิ้นไป	ไม่ลำเค็ญ
มีแต่คน	สรรเสริญ	มิรู้จบ
หากเกิดใหม่	ชาติภพหน้า	ก็จะเห็น
ว่าจะต้อง	ได้อยู่ดี	มิยากเย็น
คำของก๋ง	เน้นไว้ว่า	ความดีนี้น่าทำ

จากหลานคนรองสุดท้าย

สุกุลพัฒน์

แด่.......อากง

จากวันนั้น.........วันที่อากงนอนป่วยอยู่ที่โรงพยาบาล ขณะที่หลานไปเยี่ยมอากง แล้วอากงก็เรียกหลานให้เข้าไปใกล้ ๆ สั่งสอนหลายสิ่งหลายอย่าง ถึงแม้คำพูดบางคำที่อากงพูด หลานจะแปลเป็นไทยไม่ออก คุณอาของหลานก็ได้แปลให้ฟัง ซึ่งพอจะจับความได้ว่า "ให้หลานรู้จักการคบเพื่อน ดูแลพ่อแม่ให้ดี ให้เหมือนกับที่พ่อของหลานดูแลอากงอย่างดี ให้มีความกตัญญูต่อพ่อแม่ เหมือนพ่อของหลานที่มีความกตัญญูต่ออากงมาก ซึ่งอากงเองก็รู้ และการเป็นคนซื่อนั้น ก็จงอย่าซื่อจนเกินไป จนโดนคนอื่นหลอกใช้" ขณะที่คุณอาแปลให้ฟัง หลานมีความรู้สึกว่า ลำคอตีบตัน และมีน้ำอุ่น ๆ เอ่อคลออยู่ที่ลูกตา เพราะเป็นครั้งแรกในชีวิตที่หลานได้รับการสั่งสอนจากอากง ทำให้รู้ว่าอากงก็รักหลานเหมือนกับหลานคนอื่น ๆ เช่นกัน

จนถึงวันนี้.........หลานยังไม่ลืมเหตุการณ์ คำพูด และคำสั่งสอนของอากงที่ให้กับหลานไว้ก่อนที่อากงจะจากไปอย่างไม่มีวันกลับมาอีก

ถ้าดวงวิญญาณของอากง ยังวนเวียนอยู่ ขอให้รับรู้ไว้เถิดว่า หลานยังคงระลึกถึงอากงอยู่เสมอ แม้ว่าช่วงเวลาที่ได้ใกล้ชิดกับอากงจะน้อยก็ตาม

ระลึกถึงเสมอ

.........อู๊ด.........

คะนึง

ความ......คิดถึงพึงจำไว้ในจิต ระ......คนคิดคิดอยู่ไม่รู้หาย
ลึก......ลับอยู่มิมีวันจะเสื่อมคลาย ถึง......จากกายยังคะนึงคิดอยู่เอย.

อี๊ด

"จากโอวาทของอากง"

ความดี ความชั่ว ของใครก็ของคนนั้น ไม่มีการขอหรือให้คนอื่นได้ ถึงแม้ว่าคนจะตายไปแล้ว ความดี ความชั่ว ก็ยังอยู่ชั่วฟ้าดินสลาย

กรรมดี กรรมชั่ว ก็เหมือนกัน ต่างกันตรงที่ว่ากรรมทั้งสองจะติดตามไปทุกภพทุกชาติไป......

จาก "หลาน" นาม...อ๊อด...

ฝันโศก

ความ......จริงเราหยั่งรู้ นี่ฤๅ
จำ......ได้จริงจริงหรือ ที่ว่า......
ยัง......คิดแต่มันคือ ความฝันอันโศก
ฝัง......อยู่ในจิตข้า ถ้าฝันมิสลาย.

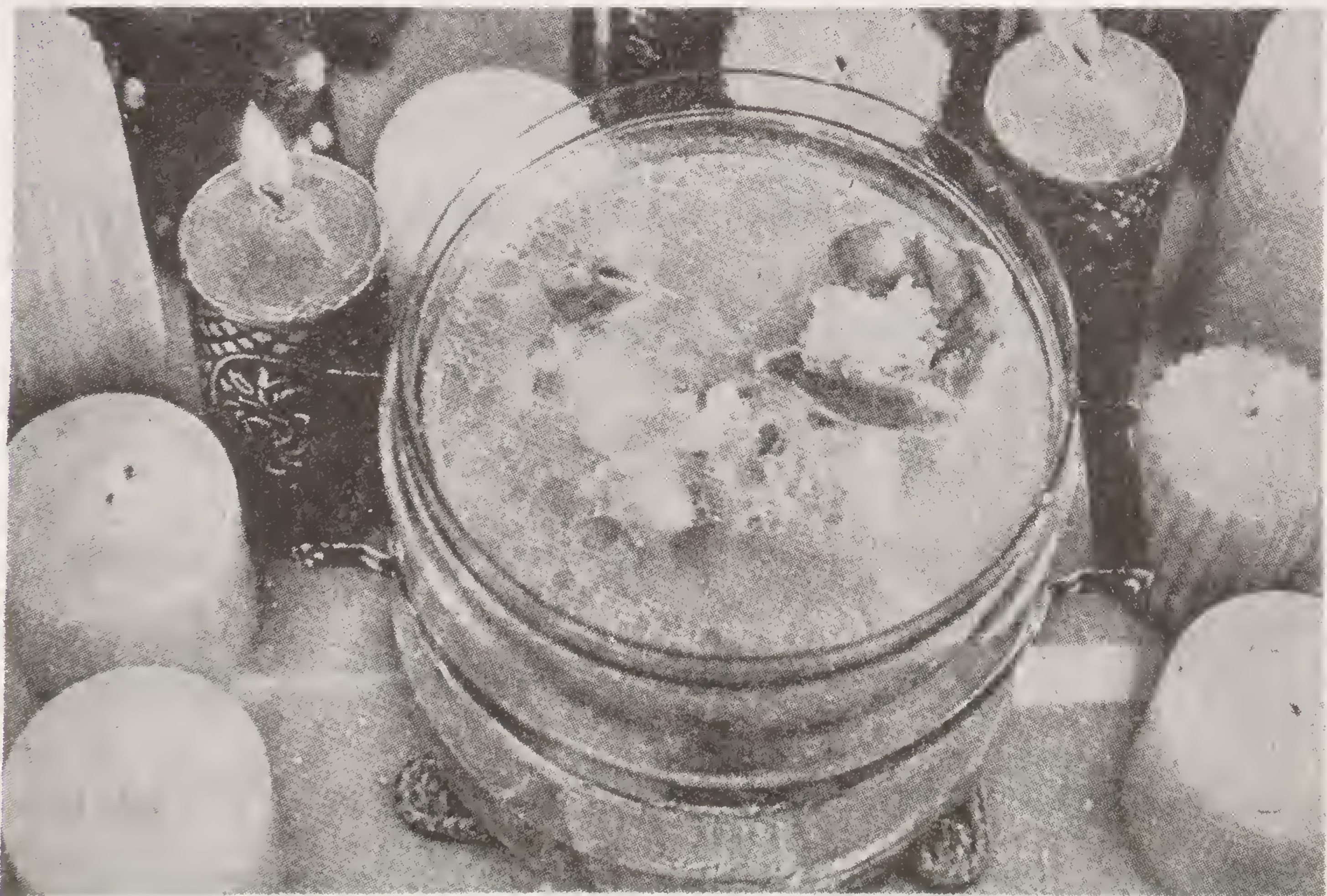
แอ๊ด



งานนิทรรศการยาจีน

中華人民共和國今日中藥展覽會

CHINESE DRUGS EXHIBITION 1983



คู่มือ สมุนไพร ตำรับยา - อาหาร - เครื่องดื่ม





治療肝癌　ตี่เสี่ยวกวางั้ม

半枝蓮	1 兩	ปั่วกีไน่	1 ตำลึง
黃毛耳草	1 兩	อึ้งม่ออิเช้า	1 ตำลึง
薏苡仁	1 兩	อี้ปี่เช้า	1 ตำลึง
半邊蓮	1 兩	ปั่วปี่ไน่	2 ตำลึง
天胡荽	2 兩	เทียนโอ้วยซุย	1 ตำลึง

服法：　用水煎服，每天一劑，每日分三次。

วิธีรับประทาน ต้มกับน้ำ วันละ 1 ขนาน แบ่งรับประทาน วันละ 3 ครั้ง

治肝癌

สรรพคุณ รักษาโรคมะเร็งตับ

資料來源，江西南昌第二醫院（謝永光）

ที่มาตำรับ　หมอเซียะย่งกวงโรงพยาบาลหนานชาง 2 มลฑลเกียงซี

食道癌 腸癌 胃癌 肺癌

มะเร็ง หลอดอาหาร ลำไส้ กระเพาะ ปอด

七葉一支花	2 兩	ชิคเฮียะเจ็กกีฮวย	2 ตำลึง
黃葯子	2 兩	อึ้งเอียะจี้	2 ตำลึง
山豆根	4 兩	ซัวเต่ากึง	4 ตำลึง
敗醬草	4 兩	ไป่เจี่ยงเช้า	4 ตำลึง
白蘚皮	4 兩	แปะเซียงพ้วย	4 ตำลึง
夏枯草	4 兩	เฮ่โกวเช้า	4 ตำลึง

各藥研粉煉蜜為丸，每丸重三錢

每日食四至六丸

วิธีรับประทาน บดยาทั้งหมดเป็นผงผสมกับน้ำผึ้งปั้นเป็นเม็ด หนักเม็ดละ 3 สลึง รับประทานวันละ 4-6 เม็ด

功效：食道癌　腸癌　胃癌　肺癌

資料來源：河南省林縣食道癌防治研究委員會（抗癌中草藥）

สรรพคุณ รักษามะเร็งหลอดอาหาร ลำไส้ กระเพาะ และปอด

ที่มาของตำรับ คณะกรรมการวิทยาการศึกษาป้องกันรักษาโรคมะเร็งหลอดอาหาร จังหวัดเหอหนอน อำเภอหลิน

จากหนังสือ สมุนไพรจีนรักษาโรคมะเร็ง

食道癌　เจี่ยะเตาง้าม

มะเร็งหลอดอาหาร

半枝蓮	100克	ปั้วกีเน้ย	100 กรัม
烏　梅	100克	โอวบ้วย	100 กรัม

半枝蓮加水1000西西，煎成750西西，過濾去渣，烏梅放水1500西西水中，浸泡24小時，再煮沸半小時，去渣濃縮存50西西傾入半枝蓮煎劑中，即得複方烏梅湯，每天服三次，每次5西西。

材料來源，來自內蒙古自治區醫院

（抗癌中草藥）。

วิธีรับประทาน ต้มปั้วกีเน้ยกับน้ำ 1000 ซีซี จนเหลือ 750 ซีซี กรองเอากากออก แช่โอวบ้วยกับน้ำ 1500 ซีซี ไว้ 24 ชั่วโมง แล้วต้มให้เหลือ 50 ซีซี กรองแล้วนำน้ำยาทั้งสองชนิดมารวมกัน รับประทานวันละ 3 ครั้ง ๆ ละ 5 ซีซี.

สรรพคุณ รักษาโรคมะเร็งหลอดอาหาร

ที่มาตำรับ โรงพยาบาลมณฑลโมโกเรียโนหมอเจี่ยยงกวาง
โรงพยาบาลที่สอง จังหวัดน่าเชียง มณฑลเจียงซี
จากหนังสือ สมุนไพรจีนรักษาโรคมะเร็ง

歸黨燉瘦肉 โกฏเชียง ตังเซียมต้มเนื้อหมู

當歸頭	30 甘	หัวโกฏเชียง	30 กรัม
黨　參	30 甘	ตังเซียม	30 กรัม
杞　子	15 甘	เก้ากี้	15 กรัม
瘦豬肉	150 甘	เนื้อหมูแดง	150 กรัม

日常進補　病後調補　補血　補氣

รับประทานได้บ่อย ๆ บำรุงร่างกาย บำรุงเลือด หลังฟื้นไข้ เป็นยาบำรุง

歸芪燉雞 โกฏเชียงปักคี้ตุ๋นไก่

鷄一隻		ไก่รุ่น	1 ตัว
當　歸	70 甘	หัวโกฏเชียง	70 กรัม
北　芪	15 甘	ปักคี้	15 กรัม
黨　參	30 甘	ตังเซียม	30 กรัม

補血補氣　助長發育

บำรุงเลือด บำรุงกำลัง เป็นเหงื่อกาพ ช่วยให้เติบโตเร็ว

當歸燉白鴿 หัวโกฏเชียงตุ๋นนกพิลาบ

當歸頭	50 甘	หัวโกฏเชียง	50 กรัม
淮 山	15 甘	ห่วยซัว	15 กรัม
杞 子	10 甘	เก้ากี้	10 กรัม
遠 志	10 甘	เอี่ยงจี่	10 กรัม
乳 鴿	1 隻	นกพิลาบ	1 ตัว

補腦、寧神　促進新代機能

บำรุงสมอง บำรุงประสาท บำรุงร่างกาย

當歸猪尾湯 หัวโกฏเชียงซุปหางหมู

當 歸 頭	15 甘	หัวโกฏเชียง	15 กรัม
淮 山	10 甘	ห่วยซัว	10 กรัม
杜 仲	10 甘	โต้วโต๋ง	10 กรัม
巴戟天	7 甘	ปาเก๊กเทียน	7 กรัม
烏 豆	50 甘	ถั่วดำ	50 กรัม
猪 尾	1 條	หางหมู	1 หาง

治氣血衰弱　腰痛　腰痠

บำรุงร่างกาย บำรุงเลือด ปวดหลัง ปวดเอว

牛七燉鷄脚 งู่ฉิดตุ๋นขาไก่

川 芎	10 甘	โกฏหัวบัว	10 กรัม
當 歸 頭	15 甘	หัวโกฏเชียง	15 กรัม
黨 參	15 甘	ตังเซียม	15 กรัม
淮牛七	10 甘	ฮ้วยงู่ฉิด	10 กรัม
鷄 脚	3 對	ขาไก่	3 คู่

血虛、體弱、腰酸、肢冷

โลหิตจาง ร่างกายอ่อนแอ เมื่อยบั้นเอว มือเท้าเย็น

參芪鷄湯 โสมปักคี้ตุ๋นไก่

北 芪	30 甘	ปักคี้	30 กรัม
黨 參	30 甘	ตังเซียม	30 กรัม
白 朮	15 甘	แปะตุ๊ก	15 กรัม
淮 山	10 甘	ห่วยซัว	10 กรัม
杞 子	15 甘	เก้ากี้	15 กรัม
嫩鷄	一只	ไก่อ่อน	1 ตัว

補氣血、治中氣不足

บำรุงธาตุ บำรุงโลหิต บำรุงร่างกาย

雙耳湯　น้ำแกงเห็ดผสม

白木耳、黑木耳各10克以溫水泡發，洗淨後，放入小碗中加水和蜜糖適量，將碗放置蒸鍋中蒸一小時，一次或三次食用，每日二次，可治療血管硬化、高血壓和眼底出血等症。

เห็ดหูหนูขาว เห็ดหูหนูดำ อย่างละ 10 กรัม ใช้น้ำอุ่นลวก รักษาเส้นโลหิตแข็ง ความดันโลหิตสูง เส้นโลหิตฝอยในตาแตก

蜂密千張紙飲

น้ำผึ้งผสมเม็ดเพกา

千張紙	5 克	เฉยเตียจั้ว (เม็ดเพกา)	5 กรัม
蜂　蜜	1 湯匙	น้ำผึ้ง	1 ช้อนโต๊ะ

剪碎千張紙，放入杯中，以沸水冲泡，溫浸10分鐘，加適量蜂蜜，代茶用。

เอาเฉยเตียจั้ว (เม็ดเพกา) หั่นให้เป็นชิ้นเล็ก ๆ ใส่ลงในถ้วยแก้ว แล้วเอาน้ำร้อนชง ปิดไว้นานประมาณ 10 นาทีผสมน้ำผึ้งพอสมควรแล้วดื่ม

可治慢性咽喉炎

แก้คออักเสบ เจ็บคอ　เรื้อรัง

淮杞燉鷄或乳鴿
ห่วยซัวเก้ากี้ตุ๋นไก่หรือนกพิลาบ

淮山片	30 甘	ห่วยซัวแผ่น	30 กรัม
杞 子	30 甘	เก้ากี้	30 กรัม
玉 竹	10 甘	เง็กเต็ก	10 กรัม
生 姜	二片	ขิงสด	2 แผ่น
嫩鷄或乳鴿	1 隻	ไก่อ่อนหรือนกพิลาบ	1 ตัว

健脾胃、養血、明目

บำรุงธาตุ บำรุงโลหิต บำรุงสายตา

北芪燉瘦肉 ปักคี้ตุ๋นเนื้อหมูแดง

北 芪	15 甘	ปักคี้	15 กรัม
杞 子	10 甘半	เก้ากี้	10 กรัม
玉 竹	3 錢	เง็กเต็ก	15 กรัม
瘦 肉	200 甘	เนื้อหมูแดง	200 กรัม

淸補、安神

บำรุงร่างกาย บำรุงประสาท

當歸煲胡桃仁 หัวโกฏเชียงต้มโอ่วโท้วยิ้ง

當歸頭	15 甘	หัวโกฏเชียง	15 กรัม
杜 仲	10 甘	โต้วโต๋ง	10 กรัม
胡桃仁	15 甘	โอ่วโท้วยิ้ง	15 กรัม
元 肉	20 甘	ง้วนเนก (ลำใยแห้ง)	20 กรัม
永 糖	適 量	น้ำตาลกรวดพอประมาณ	

補血 補腦 壯腰

บำรุงเลือด บำรุงสมอง บำรุงเอวหลัง

當歸烏棗湯

หัวโกฏเชียงต้มพุทราดำจีน

當歸頭	15 甘	หัวโกฏเชียง	15 กรัม
黨 參	15 甘	ตังเซียม	15 กรัม
元 肉	15 甘	เนื้อลำใยแห้ง	15 กรัม
烏 棗	30 甘	พุทราดำจีน	36 กรัม
生 羌	三 片	ขิงสด	3 แว่น

補血 養顏 虛弱性頭暈眼花失眠

บำรงเลือด บำรงผิวพรรณ แก้อ่อนเพลีย เวียนศรีษะ นอนไม่หลับ

人參銀耳 โสมคนตุ๋นเห็ดหูหนูขาว

人 參	10 甘	โสมคน	10 กรัม
雪 耳	10 甘	เห็ดหูหนูขาว	10 กรัม

雪耳洗淨後浸15分鐘然後和人參一齊慢火燉 2 小時

นำเห็ดหูหนูขาวมาล้างแล้วแช่น้ำ 15 นาที รวมกับโสมคน ใช้ไฟอ่อน ๆ ตุ๋น 2 ชั่วโมงเรับประทานได้

養心生律 滋潤

บำรุงหัวใจ แก้คอแห้ง บำรุงร่างกาย

人參燕窩湯 โสมคนตุ๋นรังนก

人 參	5 甘	โสมคน	5 กรัม
燕 窩	5 甘	รังนก	5 กรัม

蜂蜜少許以慢火燉服

ใส่น้ำผึ้งเล็กน้อยใช้ไฟอ่อน ๆ ตุ๋น 2 ชั่วโมง

潤肺 寧神 บำรุงปอด บำรุงประสาท

參須燉鴨 รากโสมตุ๋นเป็ด

參　須	50甘	รากโสม	50 กรัม
老　鴨	1隻(去內臟)	เป็ดแก่ (เอาเครื่องในออก)	1 ตัว
生　羌	2片	ขิงสด	3 แว่น
	監少許	เกลือเล็กน้อย	

用慢火燉 四小時 ใช้ไฟอ่อน ๆ ตุ๋น 4 ชั่วโมง

退虛火　寧神　安眠

แก้ร้อนในเนื่องจากร่างกายอ่อนแอ จิตใจไม่สงบ นอนไม่หลับ

鹿茸燉鷄 เขากวางอ่อนตุ๋นไก่

鹿茸片	15甘	เขากวางอ่อน (แผ่น)	15 กรัม
南　棗	4只	น่ำโจ่อ	4 ลูก
生　羌	1片	ขิงสด	1 แว่น
鹽	少許	เกลือเล็กน้อย	

嫩　雞(去內臟去皮去脂肪處洗乾淨)

ไก่อ่อน (เอาหนังและส่วนที่เป็นมันและเครื่องในออก)

補血氣　强身益體　養容　抗衰

บำรุงเลือด บำรุงร่างกาย แก่ก่อนวัย

人參炖蓮肉湯 โสมคนตุ๋นลูกบัว

人參 10克 蓮子去心 10粒

蓮子放在碗內，加水適量泡發，再加上蜜糖30克，放蒸鍋內隔水蒸炖一小時，喝湯吃蓮肉剩餘人參次日再加蓮子如法蒸炖，服用。人參可連用三次，最後可一并吃，可治療病後體虛、脾虛、消瘦、疲倦、自汗泄瀉等症。

โสมคน 10 กรัม ลูกบัว เอาไส้ออก 10 เม็ด

เอาลูกบัวไว้ในชาม แล้วเอาน้ำร้อนลวก เติมน้ำผึ้ง 30 กรัม ใส่ในภาชนะตุ๋นโดยไม่ถูกน้ำอีก 1 ชั่วโมง รับประทานแต่น้ำและลูกบัว โสมคน ที่เหลือให้เอาลูกบัวใส่อีก 10เม็ดตุ๋นอีก 2 ครั้ง โดยวิธีเดิม ครั้งที่ 3 ทานทั้งน้ำและโสม คน และ ลูกบัวให้หมด

เหมาะสำหรับผู้ฟื้นไข้ บำรุงธาตุ แก้ผอมแห้ง อ่อนเพลีย เป็นเหงื่อกาพ ท้องเสียบ่อย ๆ

薏米粥

ข้าวต้มลูกเดือย

薏米仁　　50克　　ลูกเดือย　　50 กรัม

加水適量　煮爛成粥　調白糖適量　一頓食用

每日一次　連食一個月

效　能　　治療風濕性關節炎風痛　四肢屈伸不利

水腫以及青春疙瘩等

本草綱目（中國經濟植物志）

ใช้น้ำต้มจนเปื่อยใส่น้ำตาลเล็กน้อย　รับประทานวันละ 1 ครั้ง　ติดต่อกัน 1 เดือน

แก้ไขข้ออักเสบ　ปวดตามข้อมือข้อเท้า มือ นิ้ว ข้อเท้าไม่สะดวก　บวม　แก้สิวบนใบหน้า

蓮子炖猪肚

ลูกบัวตุ๋นกระเพาะหมู

豬肚一個洗淨，塞進水發去心蓮子40粒，用綫縫合放鍋中加水清炖熟透待冷，豬肚切成絲與蓮子共置盤中，加香油食鹽葱姜蒜調料拌勻即可食用有健脾益胃補虛功效，經常食用對少食消瘦泄瀉水腫有輔助治療作用。

กระเพาะหมู (ล้างให้สะอาด)	1 กระเพาะ
เม็ดบัว (เอาไส้ออก)	40 ลูก

เม็ดบัวใส่ลงในกระเพาะหมูเอาเส้นด้ายเย็บติดกัน ตุ๋นให้สุกนิ่ม เอามาหั่นใส่ซีอิ้ว เกลือ ขิงสด ต้นหอม รับประทาน

ช่วยบำรุงธาตุ แก้อ่อนเพลีย ท้องเสียบ่อย ๆ ช่วยรักษาตัวบวม

參朮瘦肉湯

โสมแปะตุ๊กต้มเนื้อหมู

當歸頭	7 甘	หัวโกฏเชียง	7 กรัม
白　朮	15 甘	แปะตุ๊ก	15 กรัม
茯　苓	7 甘	ฮกเหล็ง	7 กรัม
參　須	15 甘	รากโสม	15 กรัม
瘦豬肉	100 甘	เนื้อหมูแดง	100 กรัม

ยากับเนื้อหมู ต้ม หรือตุ๋นก็ได้ นานประมาณ 3 ช.ม. ใส่เกลือหรือน้ำปลาหรือซี่อิ้วเล็กน้อย

健脾胃補精神

บำรุงธาตุ บำรุงประสาท

芡實茯苓粥

โจ๊กเคียมซิก ฮกเหล็ง

芡實	15克	เคียมซิก	15 กรัม
茯苓	10克	ฮกเหล็ง	10 กรัม

二味合炆搗碎加水適量，煎至軟爛時再加入白米適量繼續煮爛成粥日分頓食用，連食數日，可治療腎虛氣弱小便不利，尿液混濁等症。

ทั้ง 2 อย่างนำมาใส่น้ำต้มให้สุกพอเปื่อย ใส่ข้าวสารพอสมควรต้มเป็นโจ๊ก รับประทาน วันละหลายมื้อ

เป็นยาบำรุงไต แก้อ่อนเพลีย ปัสสาวะไม่สะดวก ปัสสาวะขุ่นข้น

胃潰瘍　รักษากระเพาะเป็นแผล

青木瓜連皮切約	10 塊	มะละกอสดทั้งเปลือกหั่น	10 ชิ้น
豬　肉	4 兩	หมูเนื้อแดง	4 ตำลึง
甘　草	1 錢	กำเช้า	1 สลึง

服法：青木瓜洗淨切塊，連同豬肉甘草慢火煲炖約一小時，將湯分早晚兩次吃，連吃兩週防治胃潰瘍

วิธีรับประทาน มะละกอสด ควักไส้ออก ล้างสะอาด หั่นเป็นชิ้น เติมน้ำพร้อมหมู กำเช้าต้มตุ๋นประมาณ 1 ชั่วโมง น้ำต้มแบ่งรับประทานตอนเช้า และเย็น 2 ครั้ง ติดต่อ 2 อาทิตย์

สรรพคุณ รักษาโรคกระเพาะ

鷄絲燉燕窩 เนื้อไก่ฝอยตุ๋นรังนก

燕　窩	10 甘	รังนก	10 กรัม
鷄絲肉	30 甘	เนื้อไก่ฝอย	30 กรัม

(เนื้อไก่ต้มสุกแล้วนำมาฉีกเป็นฝอย ๆ)

生油少許調味　ผสมซี่อิ้วเล็กน้อย

養陰益肺　บำรุงร่างกาย บำรุงปอด

八寶粥　โจ๊กโป้ยบ้อ

芡實、薏米仁、白扁豆、蓮子肉、淮山、紅棗、桂圓、百合各6克。

加水適量煎煮 40 分鐘再加入淘淨的白米 150 克繼續煮爛成粥，分頓調糖食用連吃數日，可治療体虛乏力，虛腫，泄瀉，失眠口渴咳嗽少痰等症。

เคี่ยมชิด ลูกเดือย แปะเพี่ยงเต่า ลูกบัว ห่วยซัว พุทราแดงจีน ลำใยแห้ง แปะฮะ อย่างละ 6 กรัม ต้ม 40 นาที เติมข้าวสารที่ล้างสะอาดแล้ว 150 กรัม ต้มให้เป็นโจ๊ก รับประทานติดต่อกัน หลาย ๆ วัน แก้อ่อนเพลีย มือเท้าบวม ท้องเสียบ่อย ๆ คอแห้ง ไอแบบไม่ค่อยมีเสมหะ

四物燉鷄湯　ยา 4 อย่างต้มไก่

當歸頭	75 甘	หัวโกฏเชียง	75 กรัม
川　芎	15 甘	โกฏหัวบัว	15 กรัม
白　芍	15 甘	แปะเจียก	15 กรัม
熟　地	30 甘	เซกดี่	30 กรัม
嫩　鷄	1 隻	ไก่อ่อน	1 ตัว

治療貧血　體弱畏寒　頭暈目眩

เหมาะสำหรับผู้ที่เป็นโรคโลหิตจาง กลัวหนาว วิงเวียนศรีษะ ตาลาย

虫草燉鷄 ถังเช้าตุ๋นไก่

虫 草	10甘	ถังเช้า	10 กรัม
淮 山	10甘	ห่วยซัว	10 กรัม
杞 子	10甘	เก๋ากี้	10 กรัม
嫩 雞	1隻（去內臟）	ไก่อ่อน (เอาเครื่องในออก)	1 ตัว

補肺 滋体、益肝

บำรุงร่างกาย บำรุงตับ บำรุงปอด

蜜糖紅茶飲 **น้ำผึ้งชาฝรั่ง**

紅 茶	5 克	ใบชาฝรั่ง	5 กรัม
		น้ำผึ้ง	พอประมาณ

紅茶放入溫杯中以沸水冲泡，蓋杯溫浸 10 分鐘再調入適量蜂蜜，趁熱頻頻飲用，每日3次，飯前用可治療胃十二指腸潰瘍病。

ใบชาฝรั่งใส่ลงในถ้วยที่เก็บความร้อนได้ เอาน้ำเดือด ๆ ชงลงเก็บไว้ 10 นาที ผสมกับน้ำผึ้งดื่มแทนน้ำชา

แก้โรคกระเพาะอักเสบ ลำไส้เล็กอักเสบ

菠菜根粥 โจ๊กรากผักป๋วยเล้ง

鮮菠菜根	25克	รากผักป๋วยเล้ง	25 กรัม
雞肉金	10克	กึ๋นไก่	10 กรัม

加水適量煎煮半小時，加入淘淨大白米適量，煮爛成粥，連同菜渣藥渣一日內分頓食用，可治療糖尿病消渴症。

ใส่น้ำต้ม 1/2 ชั่วโมง แล้วใส่ข้าวสารพอสมควร ต้มเป็นโจ๊ก รับประทานวันละหลายครั้ง

แก้โรคเบาหวานชนิดคอแห้ง

清咽飲 เช็งเอ้าอิ้ม

烏梅肉	3甘	โอวบ้วย	3 กรัม
甘　草	3甘	ชะเอม (กำเช้า)	3 กรัม
沙　參	3甘	ซัวเซียม	3 กรัม
麥　冬	3甘	แบะตง	3 กรัม
桔　梗	3甘	กักแก้	3 กรัม
玄　參	3甘	ง้วนเซียม	3 กรัม

放在保溫杯中，以沸水冲泡約半小時代茶飲，可治咽喉發炎，聲門炎

ใส่ลงในถ้วยที่เก็บความร้อนได้เอาน้ำร้อนชงเก็บไว้ประมาณ ½ ชั่วโมง ดื่มแทนน้ำชา แก้คออักเสบ กระบอกเสียงอักเสบ

黑芝蔴粥

ข้าวต้มงาดำ

黑芝蔴25克　白米隨食量而定　淘淨加水適量煮成粥　經常佐餐食用，可補肝腎　潤五臟　適合治療老年體衰眩暈、消瘦、便燥、頭髮早白　產婦奶水不足等症。

งาดำ 25 กรัม ข้าวสารพอประมาณ ต้มใส่น้ำเป็นโจ๊ก รับประทานบ่อย ๆ บำรุงตับ บำรุงไต บำรุงอวัยวะต่าง ๆ ผู้สูงอายุอ่อนเพลีย วิงเวียนศรีษะ ท้องผูก ผมหงอกก่อนวัย และเป็นยาประสระน้ำนม

蜂蜜燕窩　น้ำผึ้งรังนก

燕　窩　2 錢重　รังนก　7 กรัม

燕窩 慢火清燉2小時後加蜂蜜適量

ใช้ไฟอ่อน ๆ ตุ๋นรังนก 2 ชั่วโมงแล้วใส่น้ำผึ้งเล็กน้อย

滋陰　養肺潤喉

บำรุงร่างกาย บำรุงปอด ทำให้ชุ่มชื่นคอ

วิธีนั่งเจริญสติกรรมฐาน

หลวงพ่อสนอง กตปุญโญ

การทำใจให้สงบควรเข้าใจในวิธีนั่งกรรมฐานเสียก่อน แล้วจึงนั่งกรรมฐานเพราะการนั่งกรรมฐานนั้นไม่ใช่ของยาก เมื่อทำแล้วเห็นแล้วจึงจะรู้ว่าง่ายสามารถเห็นอารมณ์ตัวเอง

การเริ่มต้นเราจะต้องพร้อมเสียก่อน ทำหน้าที่การงานเสร็จแล้ว เราก็เริ่มสวดมนต์ภาวนาตามแต่เราจะสวดได้มากน้อย ถ้าสวดมนต์ไม่ได้ก็ให้ภาวนาเลย พยายามทำใจอย่าให้ออกนอกกายให้จิตอยู่ในกายนี้

เริ่มต้นนั่งขาขวาทับขาซ้าย ถ้าเป็นหญิงจะพับขาก็ได้ตามแต่นั่งถนัด เอามือขวาทับมือซ้ายนิ้วหัวแม่มือชนกัน ตั้งกายตรง ๆ ตั้งหน้าตรง ๆ ไปทางบูรพาทิศถ้ามีที่เลือกได้ ถ้าไม่มีที่นั่งจำเป็นตามแต่จะนั่งไปทางทิศใดก็ได้ ต่อไปจงภาวนาจับความรู้สึกอยู่ที่อาการสามสิบสอง **พิจารณาในตัวของเราว่ามีอะไรบ้าง** จงทำความรู้สึกนึกคิดเห็นตัวเราว่าขณะนี้นั่งอยู่อย่างไร เรานั่งขาขวาทับขาซ้ายก็จงทำความรู้ว่าเรานั่งขาขวาทับขาซ้าย เรานั่งมือขวาทับมือซ้ายก็จงรู้ว่าเรานั่งมือขวาทับมือซ้ายอยู่ ขณะนี้จงนึกรู้นึกเห็นตัวเราอยู่ตลอดเวลาว่าเรานั่งตัวตรง ก็จงรู้ว่าเรานั่งตัวตรงเรานั่งหลับตาก็จงรู้ว่าเรานั่งหลับตา จงน้อมนึกเห็นใบหน้าของเราว่ามีลักษณะอย่างไร จงนึกเห็นตัวแต่ศีรษะตลอดลงมาปลายเท้า จงนึกเห็นรอบตัวเอง แล้วมาพิจารณาอยู่ที่ใบหน้านึกเห็นคิ้ว เห็นตา เห็นปาก เห็นหูทั้งสองข้าง นึกเห็นปาก เห็นคาง นึกเห็นปลายจมูก นึกเห็นลมหายใจเข้าออก หายใจเข้าก็จงนึกรู้ว่าเราหายใจเข้า เราหายใจออกก็จงรู้ว่าหายใจออก เราหายใจออกยาวก็จงรู้ว่าเราหายใจออกยาว เราหายใจเข้าสั้นและออกสั้นก็จงรู้ว่าเราขณะนี้เราหายใจเข้าออกสั้น จงทำความรู้เท่าทัน

ของลมหายใจเข้าออกทุกลมหายใจเข้าออกทำความรู้อยู่ที่ปลายจมูก นึกเห็นใบหน้าเรา นึกเห็นอยู่ที่ปลายจมูกทุกขณะลมหายใจเข้าออกกำหนดอยู่ที่ปลายจมูก นึกเห็นใบหน้า นึกเห็นอยู่ที่ปลายจมูกทุกขณะลมหายใจเข้าออกกำหนดอยู่ที่สองช่องจมูก **หายใจเข้านึกว่า "พุท" หายใจออกนึกว่า "โธ"** จนรู้อยู่แต่พุทโธทุกลมหายใจเข้าออก นึกเห็นแต่ปลายจมูกสว่างเสมอไป ทำใจสงบก็ภาวนาตลอดไป ถ้าใจยังไม่สงบก็จงพิจารณาที่ศีรษะเราว่าเกศาผม เกศาผม นึกอยู่บนศีรษะเรา นึกเห็นเส้นผมของเราอยู่ที่ศีรษะเราอยู่นาน ๆ จนกว่าเราจะเห็นเส้นผมของเราอยู่ที่ศีรษะ ภาวนาเกศาผม ๆ ๆ ๆ เมื่อภาวนาเกศาแล้ว ภาวนาต่อว่าโลมาขน ขน ๆ ๆ นาน ๆ ๆ ภาวนาอยู่ที่ขนตามตัว ขนคิ้วก็ดี ขนตาก็ดี ขนจมูกก็ดี ขนตามตัว พิจารณาเส้นขนของเรา ภาวนาติดอยู่ที่โลมาขน แล้วพิจารณาต่อมาที่เล็บมือเล็บเท้า ภาวนาว่านะขาเล็บ ๆ ๆ ๆ ภาวนาติดต่อนาน ๆ อยู่ที่เล็บอย่างเดียว หลับตาลืมตาก็ได้ ตามแต่จะพอใจสงบ แล้วภาวนาต่อไป ทันตาฟัน ๆ ๆ ๆ นึกอยู่ที่ฟันในปากเราเป็นซี่ ๆ ไป จนกว่าจะเห็นฟันในปากเรา เหมือนเราเอากระจกส่องในปากเราอย่างนั้นเทียว แล้วพิจารณาต่อไปอีก ตะโจหนัง ๆ ๆ ๆ นึกอยู่ที่หนังตามตัวเรา กายเรามีหนังผืนเดียวหุ้มกายรอบกายเรา จงนึกแต่กายเรามีหนังหุ้มอยู่ขณะนี้ และพิจารณากลับอนุโลมปฏิโลมว่าตะโจหนัง ทันตาฟัน นะขาเล็บ โลมาขน เกศา-ผม และกลับว่า เกศาผม โลมาขน นะขาเล็บ ทันตาฟัน ตะโจหนัง กลับไปกลับมาจนชำนาญเห็นชัดแจ้งด้วยใจจริง และพิจารณาต่อไปว่า มังสังเนื้อ นะหารูเอ็น อัฏฐิกระดูก ภายในกายตัวเอง ท่อนน้อยท่อนใหญ่ พิจารณากระดูกซี่โครงก็ดี กระดูกสันหลังก็ดี กระดูกขาก็ดี กระดูกแขนก็ดี กระดูกคอก็ดี กระโหลกศีรษะก็ดี พิจารณากระดูกในกายของเรานาน ๆ แล้วพิจารณาดูหัวใจ ปอด ตับ ไส้น้อย ไส้ใหญ่ กระเพาะ อาหารเก่า อาหารใหม่ ภายใน-ร่างกายตัวของตัวเรา แล้วมาตั้งอยู่ที่ลมหายใจเข้าออกนึกว่า พุทโธ จนกว่า

เราลืมอดีตอนาคต นึกแต่ปัจจุบันตลอดไป ขณะนี้จงนึกว่ากายเราเป็นองค์พระขัดสมาธิ กายเราเป็นบุญ ใจเราเป็นบุญ กายเราสงบใจเราก็สงบ กายเราเป็นสมาธิใจเราก็เป็นสมาธิไปด้วย จงทำใจให้อยู่แต่ในกายใจเท่านั้น ไม่ให้คิดนึกออกนอกกาย นึกแต่ภายในกายใจ อยู่กับอาการสามสิบสองเท่านั้น อย่าส่งใจไปสนใจทางอื่น จงทำใจมีจิตเดียวอารมณ์เดียว อย่าทำใจส่ายไปส่ายมา พยายามคุมอารมณ์ให้อยู่เป็นปกติ อย่าทำให้ฟุ้งซ่านทั่วไป จงทำความรู้เพียงกายใจของเราเท่านั้น อย่าทำใจไปรู้อย่างอื่น จงทำใจให้รู้เรื่องของภาวนาอย่างเดียว พยายามฝึกหัดใจของเราทุกวันให้มีสติ กิน เดิน นั่ง นอน ให้ภาวนาพุทโธเรื่อยไป นาน ๆ ไปก็สงบเอง ขอให้ทำใจทุกวันก็แล้วกัน ความสงบจะเกิดขึ้น ต้องทำหลายวันนาน ๆ แล้วจะเกิดสมาธิขึ้นมาเอง ขอให้นักปฏิบัติพยายามสนใจ มีความพยายามสนใจมีความพยายาม ความเพียรทำเป็นนิจสินแล้ว จะเกิดความสงบสุขขึ้นมากับผู้ปฏิบัติอย่างไม่ต้องสงสัย ขอให้นักปฏิบัติอย่าทอดทิ้งหน้าที่ปฏิบัติ แล้วผลของการปฏิบัติจะเกิดขึ้นเอง จะได้รับความสุขหาทางดับทุกข์ที่เกิดกับใจได้อย่างไม่ยากเลย ขอให้นักปฏิบัติอย่าได้สงสัยขอให้มั่นใจได้เมื่อลงมือปฏิบัติไปจะรู้ว่าผลการปฏิบัตินั้นมรรคผลอยู่ที่ใจสงบ ถ้าทำใจสงบได้พอจะรู้ จะเกิดปัญญาได้รู้แจ้ง ตามความเป็นจริงได้ ถ้ามีความเพียรพยายามอย่างจริง ๆ และทำติดต่อกันเรื่อยไปอย่างไม่ลดละ ก็จะรู้จักจิตใจของผู้ปฏิบัติได้อย่างชัดแจ้งได้.



อยู่เพื่ออะไร?



พระโพธิญาณเถร (ชา)
วัดหนองป่าพง จังหวัดอุบลราชธานี

คำนำ

"อยู่เพื่ออะไร" เป็นเทศน์กัณฑ์เกือบสุดท้ายของหลวงพ่อ หลังจากนั้นไม่นาน ท่านก็หยุดเทศน์ กัณฑ์นี้มีเนื้อหาสาระดีมากเช่นกับกัณฑ์อื่นๆ แต่ในความรู้สึกของศิษย์ผู้ใกล้ชิดรู้สึกจับใจเป็นพิเศษ เพราะหลวงพ่อยกตัวอย่างองค์ท่านเองให้เห็นถึงความเสื่อมของสังขาร กัณฑ์นี้จึงเปรียบเสมือนปัจฉิมโอวาทที่ท่านจงใจมอบให้พวกเรา และยังมอบการบ้านให้เราปฏิบัติต่อไปไม่ว่าท่านจะหยุดเทศน์แล้วหรือไม่

ผู้จัดทำหวังว่าท่านผู้อ่านคงจะได้ธรรมรส ขยันทำการบ้าน และขอให้เจริญในธรรมยิ่งๆ ขึ้นไป

อยู่เพื่ออะไร?

พระธรรมเทศนา แสดง ที่วัดถ้ำแสงเพชร
กันยายน พ.ศ.2524

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส
พุทฺธํ ธมฺมํ สงฺฆํ นมสฺสามิ
อิโต ปรํ สกฺกจฺจํ ธมฺโมโสตพฺโพติ

ขอให้ตั้งอยู่ในความสงบ รับโอวาทพอสมควร วันนี้มีทั้งคฤหัสถ์และบรรพชิตมาถวายดอกไม้ตามกาลเวลา เรื่องสักการะเรื่องคารวะการเคารพต่อผู้ใหญ่เป็นมงคลอันเลิศ พรรษานี้อาตมาไม่ค่อยมีเรี่ยวแรง ไม่สบาย สุขภาพไม่แข็งแรง ฉะนั้นจึงหลบมาอยู่บนภูเขานี้ ก็ได้รับอากาศบริสุทธิ์สักพรรษาหนึ่ง ญาติโยมศานุศิษย์ทั้งหลายไปเยี่ยม ก็ไม่ได้สนองศรัทธาอย่างเต็มที่เพราะว่าเสียงมันจะหมดแล้ว ลมมันก็จะหมดแล้ว นับว่าเป็นบุญที่เป็นตัวเป็นตนมานั่งให้ญาติโยมเห็นอยู่นี่นับว่าดีแล้ว ต่อไปก็จะไม่ได้เห็น ลมมันก็จะหมด เสียงมันก็จะหมด มันเป็นไปตามเหตุตามปัจจัยของสังขาร ที่พระผู้มีพระภาคเจ้าท่านสอนไว้ **ขัยยะวัยยัง** คือความสิ้นไปเสื่อมไปของสังขาร

เสื่อมไปอย่างไร? เปรียบให้ฟังเหมือนก้อนน้ำแข็ง แต่ก่อนมันเป็นน้ำเขาเอามาทำให้เป็นก้อน แต่มันก็อยู่ไม่กี่วันหรอกมันก็เสื่อมไป เอาก้อนน้ำแข็งใหญ่ๆ เท่าเทปนี้ไปวางไว้กลางแจ้ง จะดูความเสื่อมของก้อนน้ำแข็งก็เหมือนสังขารนี้ มันจะเสื่อมทีละน้อยทีละน้อย ไม่กี่นาทีไม่กี่ชั่วโมง ก้อนน้ำแข็งก็จะหมดละลายเป็นน้ำไป นี่เรียกว่าเป็น**ขัยยะวัยยัง** ความสิ้นไปความเสื่อมไปแห่งสังขารทั้งหลาย เป็นมานานแล้ว ตั้งแต่ตั้งโลกขึ้นมา เราเกิดมาเราเก็บเอาสิ่งเหล่านี้มาด้วย ไม่ใช่ว่าเราทิ้งไปไหน พอเกิดเราเก็บเอาความเจ็บ ความแก่ ความตาย มาพร้อมกัน

ดังนั้นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านจึงตรัสไว้ว่า **ขัยยะวัยยัง**

ความสิ้นไปเสื่อมไปของสังขารทั้งหลาย เรานั่งอยู่บนศาลานี้ ทั้งอุบาสกอุบา-สิกา ทั้งพระทั้งเณรทั้งหมดนี้ มีแต่ก้อนเสื่อมทั้งนั้น นี่ที่ก้อนมันแข็ง เปรียบเช่นก้อนน้ำแข็งแต่ก่อนเป็นน้ำ มันเป็นก้อนน้ำแข็งแล้วก็เสื่อมไป เห็นความเสื่อมมันไหม? ดูอาการที่มันเสื่อมซี ร่างกายของเรานี่ทุกส่วนมันเสื่อม ผมมันก็เสื่อมไป ขนมันก็เสื่อมไป เล็บมันก็เสื่อมไป หนังมันก็เสื่อมไป อะไรทุกอย่างมันเสื่อมไปทั้งนั้น

ญาติโยมทุกคนเมื่อครั้งแรกคงจะไม่เป็นอย่างนี้นะ คงจะมีตัวเล็กกว่านี้ นี่มันโตขึ้นมา มันเจริญขึ้นมา ต่อไปนี้มันก็จะเสื่อม เสื่อมไปตามธรรมชาติของมัน เสื่อมไปเหมือนก้อนน้ำแข็ง เดี๋ยวก็หมด ก้อนน้ำแข็งมันก็กลายเป็นน้ำ เรานี่ก็เหมือนกัน ทุกคนมีดินมีน้ำมีไฟมีลม เมื่อมีตัวตนประกอบกันอยู่ธาตุสี่ ดิน น้ำ ลม ไฟตั้งขึ้น เรียกว่าคน แต่เดิมไม่รู้ว่าเป็นอะไรหรอก เรียกว่าคน เราก็ดีอกดีใจ เป็นคนผู้ชาย เป็นคนผู้หญิง สมมติชื่อให้นายนั้นนางนี้ตามเรื่อง เพื่อเรียกตามภาษาให้จำง่ายใช้การงานง่าย แต่ความเป็นจริงก็ไม่มีอะไร **มีน้ำหนึ่ง ดินหนึ่ง ลมหนึ่ง ไฟหนึ่ง มาปรุงกันเข้ากลายเป็นรูปเรียกว่าคน** โยมอย่าพึงดีใจนะ ดูไปดูมาก็ไม่มีคนหรอก ที่มันเข้มแข็งพวกเนื้อพวกหนังพวกกระดูกทั้งหลายเหล่านี้เป็นดิน อาการที่มันเหลวๆ ตามสภาพร่างกายนั้นเราเรียกว่าน้ำ อาการที่มันอบอุ่นอยู่ในร่างกายเราเรียกว่าไฟ อาการที่มันพัดไปมาอยู่ในร่างกายของเรานี้ ลมพัดขึ้นเบื้องบน พัดลงเบื้องต่ำนี้เรียกว่าลม ทั้ง 4 ประการนี้มาปรุงกันเข้าเรียกว่าคน คนก็ยังมีเป็นผู้หญิงผู้ชายอีก จึงมีเครื่องหมายตามสมมติของเรา

แต่อยู่ที่วัดป่าพง ที่ไม่เป็นผู้หญิงไม่เป็นผู้ชายก็มี เป็นนะปุงสักลิงค์ ไม่ใช่อิตถีลิงค์ ไม่ใช่ปุงลิงค์ คือซากศพที่เขาเอาเนื้อเอาหนังออกหมดแล้ว เหลือแต่โครงกระดูกเท่านั้น เป็นซากโครงกระดูกเขาแขวนไว้ ไปดูก็ไม่เห็นว่าเป็นผู้หญิงหรือผู้ชาย ใครไปถามว่านี่เป็นผู้หญิงหรือผู้ชายก็ได้แต่มองหน้ากัน เพราะมันมีแต่โครงกระดูกเท่านั้น เนื้อหนังออกหมดแล้ว พวกเราทั้งหลายก็ไม่รู้ ทุกคนไปวัดป่าพง เข้าไปในศาลาก็ไปดูโครงกระดูก บางคนดูไม่ได้ วิ่งออกจากศาลาเลย กลัว.....กลัวเจ้าของ อย่างนั้นเข้าใจว่าไม่เคยเห็น

ตัวเราเองสักที ไปกลัวกระดูก ไม่นึกถึงคุณค่าของกระดูก เราเดินมาจากบ้าน นั่งรถมาจากบ้าน ถ้าไม่มีกระดูกจะเป็นอย่างไร? จะเดินไปมาได้ไหม? นั่งรถมาถึงวัดป่าพง พอลงรถเข้าศาลาไปดูโครงกระดูก พอเห็นวิ่งออกจากศาลาเลย กลัวโครงกระดูก คนเราไม่เคยเห็น เกิดมาพร้อมกันไม่เคยเห็นกัน นอนเบาะอันเดียวกันไม่เคยเห็นกัน นี่แสดงว่าเราบุญมากที่มาเห็น แก่แล้ว 50 ปี 60 ปี 70 ปี ไปนมัสการวัดป่าพง เห็นโครงกระดูก กลัว นี่อะไรไม่รู้ แสดงว่าเราไม่คุ้นเคยเลย ไม่รู้จักตัวของเราเลย กลับไปบ้านก็ยังนอนไม่หลับอยู่ 3-4 วัน แต่ก็นอนกับโครงกระดูกนั่นแหละไม่ใช่นอนที่อื่นหรอก ห่มผ้าผืนเดียวกันอะไรๆ ด้วยกัน นั่งบริโภคข้าวด้วยกันแต่เราก็กลัว นี่แสดงว่าเราห่างเหินจากตัวเรามากที่สุด น่าสงสาร ไปดูแต่อย่างอื่น ไปดูต้นไม้ไปดูวัตถุอื่นๆ ว่าอันนั้นโตอันนี้เล็ก อันนั้นสั้นอันนั้นยาว นี่ไปดูแต่วัตถุของอื่นนอกจากตัวเรา ไม่เคยมองดูตัวเราเลย ถ้าพูดตรงๆ แล้วก็น่าสงสารมนุษย์เหมือนกัน ดังนั้นคนเราจึงขาดที่พึ่ง

อาตมาเคยบวชนาคมาหลายองค์ "เกศา โลมา นะขา ทันตา ตะโจ" นาคที่เคยเป็นนักศึกษาคงนึกหัวเราะว่า "ท่านอาจารย์เอาอะไรมาสอนนี่ เอาผมที่มันมีอยู่นานแล้วมาสอน ไม่ต้องสอนแล้ว รู้จักแล้ว เอาของที่รู้จักแล้วมาสอนทำไม?" นี่คนที่มันมืดมากมันก็เป็นอย่างนี้ คิดว่าเราเห็นผม อาตมาบอกว่าคำที่ว่าเห็นผมนั้น คือเห็นตามความเป็นจริง เห็นขนก็เห็นตามความเป็นจริง เห็นเล็บเห็นหนังเห็นฟันก็เห็นตามความเป็นจริง จึงเรียกว่าเห็น ไม่ใช่ว่าเห็นอย่างผิวเผิน เห็นตามความเป็นจริง อย่างไรๆ เราคงจะไม่หมกมุ่นอยู่ในโลกอย่างนี้ถ้าเห็นตามความจริง ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง เป็นอย่างไร? ตามความเป็นจริงเป็นอย่างไร? เป็นของสวยไหม? เป็นของสะอาดไหม? เป็นของมีแก่นสารไหม? เป็นของเที่ยงไหม? เปล่า...มันไม่มีอะไรหรอก ของไม่สวยแต่เราไปสำคัญว่ามันสวย ของไม่จริงไปสำคัญว่ามันจริง

อย่างเกศา โลมา นะขา ทันตา ตะโจ คือ ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง คนเราไปติดอยู่นี่ พระพุทธองค์ท่านยกมาทั้ง 5 ประการนี้เป็นมูลกรรมฐาน สอนให้รู้จักกรรมฐานทั้ง 5 นี้ มันเป็นอนิจจัง เป็นทุกขัง เป็นอนัตตา ไม่ใช่

ตัวไม่ใช่ตนไม่ใช่เราไม่ใช่เขา เราเกิดขึ้นมาก็หลงมัน อันนี้เป็นของโสโครก ดูซิ คนเราไม่อาบน้ำสัก 2 วันสิ เข้าใกล้กันได้ไหม? มันเหม็น เหงื่อออก มากๆ ไปนั่งทำงานรวมกันอย่างนี้ เอาสิเหม็นทั้งนั้นแหละ กลับไปบ้านอาบน้ำ เอาสบู่มาถูออกหายไปนิดหนึ่ง ก็หอมสบู่ขึ้นมา ได้ถูสบู่มันก็หอม ไอ้ตัวเหม็นมันก็อยู่อย่างเดิมนั่นแหละ มันยังไม่ปรากฏเท่านั้น กลิ่นสบู่มันข่มไว้ เมื่อหมดสบู่มันก็เหม็นตามเคย อันนี้เรามักจะเห็นรูปที่นั่งอยู่นี่นึกว่ามันสวย มันงาม มันแน่น มันหนา มันตรึงตา มันไม่แก่ มันไม่เจ็บ มันไม่ตาย หลงเพลิดเพลินอยู่ในสกลโลกนี้ ฉะนั้นจึงไม่รู้จักพึ่งตัวเอง ตัวที่พึ่งของเราคือตัวใจ ใจของเราเป็นที่พึ่งจริงๆ ศาลาหลังนี้มันใหญ่ก็ไม่ใช่ที่พึ่ง มันเป็นที่อาศัยชั่วคราว นกพิลาปมันก็มาอาศัยอยู่ ตุ๊กแกมันก็มาอาศัยอยู่ จิ้งเหลนนี่มันก็มาอาศัยอยู่ ทุกสิ่งทุกอย่างมาอาศัยอยู่ได้ เรานึกว่าของเรามันไม่ใช่ของเราหรอก มันอยู่ด้วยกัน หนูมันก็มาอยู่สารพัดอย่าง นี่เรียกว่าที่อาศัยชั่วคราว เดี๋ยวก็หนีไปจากไป เราก็นึกว่าอันนี้เป็นที่พึ่งของเรา คนมีบ้านหลังเล็กๆ ก็เป็นทุกข์เพราะบ้านมันเล็ก มีบ้านหลังใหญ่ๆ ก็เป็นทุกข์เพราะกวาดไม่ไหว ตอนเช้าก็บ่น ตอนเย็นก็บ่น จับอะไรวางตรงไหนก็ไม่ค่อยได้เก็บ คุณหญิงคุณนายนี่จึงเป็นโรคประสาท.....ทุกข์

ฉะนั้นพระพุทธองค์จึงให้หาที่พึ่ง คือ หาใจของเรา ใจของเราเป็นสิ่งที่สำคัญ โดยมากคนเราไม่ค่อยมองดูในสิ่งที่สำคัญ ไปมองดูที่อื่นที่ไม่สำคัญ เป็นต้นว่า กวาดบ้าน ล้างจาน ก็มุ่งความสะอาด ล้างถ้วยล้างจานให้มันสะอาด ทุกสิ่งทุกอย่างมุ่งความสะอาด แต่ใจเจ้าของไม่เคยมุ่งเลย ใจของเรามันเน่า บางทีก็โกรธ หน้าบูดหน้าบึ้งอยู่นั่นแหละ ก็ไปมุ่งแต่จานให้จานมันสะอาด ใจของเราไม่สะอาดเท่าไรก็ไม่มองดู นี่เราขาดที่พึ่ง เอาแต่ที่อาศัย แต่งบ้านแต่งช่อง แต่งอะไรสารพัดอย่าง แต่ใจของเราไม่ค่อยจะแต่งกัน ทุกข์ไม่ค่อยจะมองดูมัน ใจนี่แหละเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นพระพุทธองค์ท่านจึงพูดว่า ให้หาที่พึ่งทางใจ "อัตตา หิ อัตตโน นาโถ" ใครจะเป็นที่พึ่งได้? **ที่เป็นที่พึ่งที่แน่นอนก็คือใจของเรานี่เอง** ไม่ใช่สิ่งอื่น พึ่งสิ่งอื่นก็พึ่งได้แต่ไม่ใช่ของที่แน่นอน เราจะพึ่งสิ่งอื่นได้ก็เพราะเราพึ่งตัวของเรา เราต้องมีที่พึ่งก่อน

จะพึ่งอาจารย์ พึ่งญาติมิตรสหายทั้งหลาย จะพึ่งได้ดีนั้น เราต้องทำตัวของเราเป็นที่พึ่งให้ได้เสียก่อน

ดังนั้นวันนี้ที่มากราบนมัสการทั้งคฤหัสถ์และบรรพชิต ขอให้รับโอวาทนี้ไปพินิจพิจารณา เราทุกคนให้นึกเสมอว่า เราคืออะไร? เราเกิดมาทำไม? นี่ถามปัญหาเจ้าของอยู่เสมอว่า เราเกิดมาทำไม? ให้ถามเสมอ บางคนไม่รู้นะ แต่อยากได้ความสุขใจมันทุกข์ไม่หาย รวยก็ทุกข์จนก็ทุกข์ เป็นเด็กเป็นคนโตก็ทุกข์ ทุกข์หมดทุกอย่าง เพราะอะไร? เพราะว่ามันขาดปัญญา เป็นคนจนก็ทุกข์เพราะมันจน เป็นคนรวยก็ทุกข์เพราะมันรวยม่าก ของมากๆ รักษาคนเดียว ในสมัยก่อนอาตมาเคยเป็นสามเณร เคยเทศน์ให้โยมฟัง ครูบาอาจารย์ท่านให้เทศน์ พูดถึงความร่ำรวยในการมีทาส ให้มีทาสสักร้อย ผู้หญิงก็ให้ได้สักร้อยหนึ่ง ผู้ชายก็ร้อยหนึ่ง มีช้างก็ร้อยหนึ่ง มีวัวก็ร้อยหนึ่ง มีควายก็ร้อยหนึ่ง มีแต่สิ่งละร้อยละร้อยทั้งนั้น ญาติโยมได้ฟังแล้วก็สบายใจ ให้โยมไปเลี้ยงควายสักร้อยหนึ่งเอาไหม? เอาควายร้อยหนึ่งเอาวัวร้อยหนึ่ง มีทาสผู้หญิงผู้ชายอย่างละร้อยให้โยมรักษาคนเดียวมันจะดีไหม? นี่ไม่คิดดู แต่ความอยากมีวัว มีควาย มีช้าง มีม้า มีทาสสิ่งละร้อยละร้อย น่าฟัง......อุ๊ย! อิ่มใจเหลือเกิน มันสบายนะ แต่อาตมาเห็นว่าได้สัก 50 ตัวก็พอแล้ว แค่ฟั่นเชือกเท่านั้นก็เต็มทีแล้ว อันนี้โยมไม่คิด คิดแต่ได้ไม่คิดถึงว่ามันจะยากจะลำบาก

สิ่งทั้งหลายที่มีอยู่ในตัวเรานี้ ถ้าเราไม่มีปัญญาจะทำให้เราทุกข์นะ ถ้าเรามีปัญญานำออกจากทุกข์ได้ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ตาไม่ใช่ของดีนะ ถ้าเราใจไม่ดีไปมองคนบางคนไปเกลียดเขาอีกแล้ว มานอนเป็นทุกข์อีกแล้ว ไปมองดูคนบางคนรักเขาอีกแล้ว รักเป็นทุกข์อีกแล้ว มันไม่ได้ก็เป็นทุกข์ เกลียดก็เป็นทุกข์ รักก็เป็นทุกข์เพราะมันอยากได้ อยากได้ก็เป็นทุกข์ ไม่อยากได้ก็เป็นทุกข์ ของที่ไม่ชอบใจอยากทิ้งมันไป อยากได้ของที่ชอบใจเข้ามามันก็ทุกข์ ของที่ชอบใจได้มาแล้วกลัวมันจะหายอีกแล้ว มันก็เป็นทุกข์ทั้งนั้น ไม่รู้ว่าจะอยู่อย่างไร บ้านหลังใหญ่ๆ ขนาดนี้ก็นึกว่าจะให้มันสบายขึ้นเก็บความสบายเก็บความดีไว้ในนี้ ถ้าคิดไม่ดีมันก็ไปไม่ได้ทั้งนั้นแหละ

ดังนั้นญาติโยมทั้งหลายจงมองดูตัวของเรา ว่าเราเกิดมาทำไม? เราเคยได้อะไรไว้ไหม? อาตมาเคยรวมคนแก่ เอาคนแก่อายุเลย 80 ขึ้นไปแล้วมาอยู่รวมกัน อาชีพทำนา ตามบ้านนอกของเราทำนามาตั้งแต่โน้น เกิดมาได้ 17-18 ปีก็รีบแต่งงานกลัวจะไม่รวย ทำงานตั้งแต่เล็กๆ ให้มันรวย ทำนาจน 70 ปีก็มี 80 ปีก็มี 90 ปีก็มี ที่มานั่งรวมกันฟังธรรม "โยม" อาตมาถาม "โยมจะเอาอะไรไปไหมนี่? เกิดมาก็ทำอยู่จนเดี๋ยวนี้แหละ ผลที่สุดจะไป จะได้อะไรไปไหม?" ไม่รู้จัก ตอบได้แต่ว่า "จังว่า จังว่า จังว่า"* นี่ตามภาษาเขาว่า "กินลูกหว้า เพลินกับลูกหว้า มันจะเสียเวลา" เพราะจังว่านี่แหละ จะไปก็ไม่ไป จะอยู่ก็ไม่อยู่ มันอยู่ที่จังว่า นั่งอยู่กงอยู่ง่านั่งอยู่คาคบนั่นแล้ว มีแต่จังว่าๆ

ตอนยังหนุ่มๆ ครั้งแรกอยู่คนเดียวเข้าใจว่าเป็นโสดไม่สบาย หาคู่ครองเรือนมันจะสบาย เลยหาคู่ครองมาครองเรือนให้ เอาของ 2 อย่างมารวมกันมันก็กระทบกันอยู่แล้ว อยู่คนเดียวมันเงียบเกินไปไม่สบาย แล้วเอาคน 2 คนมาอยู่ด้วยกันมันก็กระทบกัน ก๊อกๆ แก๊กๆ นั่นแหละ ลูกเกิดมาครั้งแรกตัวเล็กๆ พ่อแม่ก็ตั้งใจว่า ลูกเราเมื่อมันโตขึ้นมาขนาดหนึ่งเราก็สบายหรอก ก็เลี้ยงมันไป 3 คน 4 คน 5 คน นึกว่ามันโตเราจะสบาย เมื่อมันโตมาแล้วมันยิ่งหนัก เหมือนกับแบกท่อนไม้อันหนึ่งเล็กอันหนึ่งใหญ่ ทิ้งท่อนเล็กแล้วแบกเอาท่อนใหญ่ นึกว่ามันจะเบาก็ยิ่งหนัก ลูกเราตอนเด็กๆ มันไม่กวนเท่าไรหรอกโยม มันกวนถามกินข้าวกับกล้วย เมื่อมันโตขึ้นมานี่มันถามเอารถมอ-เตอร์ไซด์ มันถามเอารถเก๋ง เอาล่ะความรักลูกจะปฏิเสธไม่ได้ ก็พยายามหา มันก็เป็นทุกข์ ถ้าไม่ให้มันก็เป็นลูก บางทีพ่อแม่ทะเลาะกัน "อย่าพึ่งไปซื้อให้มันเลยรถนี่มันยังไม่มีเงิน" แต่ความรักลูกก็ต้องไปกู้คนอื่นมา เห็นอะไรก็อยากซื้อมากินแต่ก็อด กลัวมันจะหมดเปลืองหลายอย่าง ต่อมาก็มีการศึกษาเล่าเรียน "ถ้ามันเรียนจบเราก็จะสบายหรอก" เรียนมันจบไม่เป็นหรอก มันจะจบอะไร? เรียนไม่มีจบหรอก ทางพุทธศาสนานี่เรียนจบ ศาสตร์อื่น

---

*จังว่า เป็นภาษาอีสาน เป็นคำรับที่แสดงความไม่รู้หรือความไม่แน่ใจ คล้ายกับภาษากลางที่ว่า "นั่นละซี"

นอกนั้นมันเรียนต่อไปเรื่อยๆ เรียนไม่จบ เอาไปเอามาก็เลยวุ่นเท่านั้นแหละ บ้านหนึ่งเรียน 4 คน 5 คน ....ตาย....พ่อแม่ทะเลาะกันไม่มีวันเว้นละอย่างนั้น

ไอ้ความทุกข์มันเกิดมาภายหลังเราไม่เห็น นึกว่ามันจะไม่เป็นอย่างนี้ เมื่อมันมาถึงเข้าแล้วจึงรู้ว่า โอ! มันเป็นทุกข์ ทุกข์อย่างนั้นจึงมองเห็นยาก ทุกข์ในตัวของเรานะโยม พูดตามประสาบ้านนอกเรา เรื่องฟันของเรานะโยม ตอนไปเลี้ยงวัวเลี้ยงควาย ขี้ถ่านไฟก็ยังเอามาถูฟันให้มันขาว ไปถึงบ้านก็ไปยิงฟันใส่กระจก นึกว่ามันขาวถูฟันแล้วนี่ ไปชอบกระดูกเจ้าของไม่รู้เรื่อง พออายุถึง 50-60 ปีฟันมันโยก เออ....เอาซิฟันโยก มันจะร้องไห้ กินข้าวน้ำตามันก็ไหล เหมือนกับถูกศอกถูกเข่าเขาอยู่ทุกเวลา ฟันมันเจ็บมันปวด มันทุกข์มันยากมันลำบาก นี่อาตมาผ่านมาแล้วเรื่องนี้ถอนออกหมดเลย ในปากนี้เป็นฟันปลอมทั้งนั้น มันโยกไม่สบายอยู่ 16 ซี่ถอนทีเดียวหมดเลย เจ็บใจมัน หมอไม่กล้าถอนแน่ะตั้ง 16 ซี่ "หมอ! ถอนมันเถอะ เป็นตายอาตมาจะรับเอาหรอก" ถอนมันออกทีเดียวพร้อมกัน 16 ซี่ ที่มันยังแน่นๆ ตั้งหลายซี่ตั้ง 5 ซี่ถอนออกเลย แต่ว่าเต็มทีนะ ถอนออกหมดแล้วไม่ได้ฉันข้าวอยู่ 2-3 วัน นี่เป็นเรื่องทุกข์

อาตมาคิดแต่ก่อนนะ ตอนไปเลี้ยงวัวเลี้ยงควาย เอาถ่านไฟมาถูมันให้ขาว รักมันมากเหลือเกิน นึกว่ามันเป็นของดี ผลที่สุดมันจะหนีจากเรา เจ็บเกือบตาย เจ็บฟันนี่มาตั้งหลายเดือนตั้งหลายปี บางทีมันบวมทั้งข้างล่างข้างบนหมดท่าเลยโยม อันนี้คงจะเจอกันทุกคนหรอก พวกที่ฟันไม่โยก เอาแปรงไปแปรงให้มันสะอาดสวยงามอยู่นั่นแหละ ระวังนะ ระวังมันจะเล่นงานเราเมื่อสุดท้าย ไอ้ซี่มันยาวซี่มันสั้นสลับกันอยู่อย่างนี้ ทุกข์มากโยม อันนี้ทุกข์มากจริงๆ

อันนี้บอกไว้หรอก บางทีจะไปเจอเอาทุกข์เพราะความทุกข์ในตัวของเรานี้ ทุกข์ในตัวเรา จะหาที่พึ่งอะไรมันไม่มี แต่มันค่อยยังชั่วเมื่อเรายังหนุ่ม มันแก่มาแล้วมันก็เริ่มพัง มันช่วยกันพัง สังขารมันเป็นไปตามเรื่องของมัน เราจะร้องไห้มันก็อยู่อย่างนี้ จะดีใจมันก็อยู่อย่างนี้ เราจะเป็นอะไรมันก็อยู่ของมันอย่างนี้ เราจะเจ็บจะปวดจะเป็นจะตายมันก็อยู่อย่างนั้นเพราะมันเป็น

อย่างนั้น นี่มันหมดความรู้หมดวิชา เอาหมอฟันมาดูฟันถึงแก้ไขแล้วยังไงก็ยังเป็นอยู่อย่างนั้น ต่อไปหมอฟันเองก็เป็นเหมือนเราอีก ไปไม่ไหวอีกแล้ว ทุกอย่างมันก็พังไปด้วยกันทั้งหมด นี่เป็นความจำเป็นที่เราจะต้องรีบพิจารณา เมื่อมีกำลังเรี่ยวแรงก็รีบทำ จะทำบุญสุนทานจะทำอะไรก็รีบจัดทำกัน แต่ว่าคนเราก็มักจะไปมอบให้แต่คนแก่ จะเข้าวัดศึกษาธรรมะ รอให้แก่เสียก่อน โยมผู้หญิงก็เหมือนกัน โยมผู้ชายก็เหมือนกัน ให้แก่เสียก่อนเถอะ ไม่รู้ว่าอะไรกัน คนแก่นี่มันกำลังดีไหม? ลองไปวิ่งแข่งกับคนหนุ่มดูซิ ทำไมจะต้องไปมอบให้คนแก่? เหมือนไม่รู้จักตาย พอแก่มาสัก 50 ปี 60 ปี จวนเข้าวัดอยู่แล้ว หูตึงเสียแล้ว ความจำก็ไม่ดีเสียแล้ว นั่งก็ไม่ทน "ยายไปวัดเถอะ" "โอ๊ย หูฉันไม่ดีแล้ว" นั่นเห็นไหม? ตอนหูดีเอาไปฟังอะไรอยู่? จังว่า จังว่า มันคาแต่ลูกหว้าอยู่นั่นแหละ จนหูมันหนวกเสียแล้วจึงไปวัด มันก็ไปไม่ได้ นั่งฟังท่านเทศน์ เทศน์อะไรไม่รู้เรื่อง มันหมดแล้วจึงมาทำกัน

ดังนั้น วันนี้คงจะได้ประโยชน์กับบุคคลที่สนใจเป็นบางสิ่งบางอย่าง ที่ควรเก็บไว้ในใจของเรา สิ่งทั้งหลายนี่เป็นมรดกของเราทั้งนั้น มันจะรวมมารวมมาให้เราแบกทั้งนั้นแหละ ขานี่เป็นสิ่งที่วิ่งได้มาแต่ก่อน อย่างขาอาตมานี่จะเดินมันก็หนัก สกลร่างกายจะต้องแบกมัน แต่ก่อนนั้นมันแบกเรา บัดนี้เราแบกมัน ลุกขึ้นก็ "โอ๊ย" สมัยเป็นเด็กเห็นคนแก่ๆ ลุกขึ้นก็ "โอ๊ย" นั่งลงก็ "โอ๊ย" ที่โอ๊ยๆ ยังไม่ยอมนะ ขนาดนี้นะ นั่งก็ "โอ๊ย" ลุกขึ้นก็ "โอ๊ย" "โอ๊ย" ทั้งนั้นแหละ ไม่รู้อะไรทำให้เราไม่รู้เรื่อง มีแต่ "โอ๊ยๆ" ทั้งนั้น มันทุกข์ถึงขนาดนั้นเรายังไม่เห็นโทษมัน เมื่อจะหนีจากมันเราไม่รู้จัก ที่ทำเจ็บทำปวดขึ้นมานี่เรียกว่าสังขารมันเป็นไปตามเรื่องของมัน ที่มันเป็นมันเป็นประดงประดงไฟ ประดงข้อ ประดงงอ ประดงจิปาถะ หมอเอายามาใส่ก็ไม่ถูก ผลที่สุดก็พังไปทั้งหมออีก คือสังขารมันเสื่อมมันเป็นไปตามสภาพของมัน มันจะเป็นของมันอยู่อย่างนั้น อันนี่เป็นเรื่องธรรมชาติมัน ฉะนั้นให้ญาติพี่น้องให้พากันเห็น ถ้าเห็นแล้วก็จะไม่เป็นอะไร อย่างงูอสรพิษตัวร้ายๆ มันเลื้อยมาเราเห็น เราเห็นมันก่อนก็หนี มันไม่ได้กัดเราหรอก เพราะเราได้

ระวังมัน ถ้าเราไม่เห็นมัน เดินๆ ไปไม่เห็นก็ไปเหยียบมัน เดี๋ยวมันก็กัดเลย

ถ้ามันทุกข์แล้วไม่รู้จะไปฟ้องใคร ถ้าทุกข์เกิดขึ้นจะไปแก้ตรงไหน? คือ อยากแต่ว่าไม่ให้มันทุกข์เฉยๆ เท่านั้น อยากไม่ให้มันทุกข์แต่ไม่รู้จักทางแก้ไข มัน แล้วก็อยู่ไปอยู่ไปจนถึงวันแก่ วันเจ็บ แล้วก็วันตาย คนโบราณบางคน เขาว่าเมื่อมันเจ็บมันไข้จวนลมหายใจจะขาด ให้ค่อยๆ เข้าไปกระซิบใกล้หูคนไข้ ว่า พุทโธ พุทโธ พุทโธ มันจะเอาอะไรพุทโธนั่นนะ? คนที่ใกล้จะนอน ในกองไฟจะรู้จักพุทโธอะไร? ตั้งแต่ยังเป็นหนุ่มเป็นสาวอายุรุ่นๆ ทำไมไม่ เรียนพุทโธให้มันรู้? หายใจติดบ้างไม่ติดบ้าง "แม่ๆ พุทโธ พุทโธ" ว่าให้มัน เหนื่อยทำไม อย่าไปว่าเลยมันหลายเรื่อง เอาได้แค่นั้นก็สบายแล้ว

โยมชอบเอาแต่ต้นกับปลายมัน ตรงกลางไม่เอาหรอก ชอบแต่อย่างนั้น บริวารพวกเราทั้งหลายก็ชอบอย่างนั้น ทั้งญาติโยมทั้งพระทั้งเณรชอบแต่ทำ อย่างนั้น ไม่รู้จักแก้ไขภายในจิตของเจ้าของ ไม่รู้จักที่พึ่ง แล้วก็โกรธง่าย และก็อยากหลายด้วย ทำไม? คือคนที่ไม่มีที่พึ่งทางใจ อยู่เป็นฆราวาสครอบ-ครัว อายุก็ 20-30-40 ปีกำลังแรงดีอยู่ พ่อบ้านแม่บ้านทั้งหลายก็พอพูดกัน รู้เรื่องกันหน่อย นี่ 50 ปีขึ้นไปแล้วพูดกันไม่รู้เรื่องกันแล้ว เดี๋ยวก็นั่งหันหลัง ให้กันหรอก แม่บ้านพูดไปพ่อบ้านทนไม่ได้ พ่อบ้านพูดไปแม่บ้านฟังไม่ได้ เลยแยกกันหันหลังให้กัน คนนั้นพร้อมลูกชายคนนี้ คนนี้พร้อมลูกหญิงคนนั้น เลยแตกกันเลย

เรื่องนี้อาตมาเล่าไปหรอกไม่เคยมีครอบครัว ทำไมไม่มีครอบครัว? คือ อ่านคำว่าครอบครัวมันก็รู้แล้ว ครอบครัวคืออะไร? ครอบมันก็คืออย่างนี้ ถ้าเรานั่งอยู่เฉยๆ ก็เอาอะไรมาครอบลงนี้จะเป็นอย่างไร? เรานั่งอยู่ไม่มีอะไร มาครอบมันก็พอทนได้ ถ้าเอาอะไรมาครอบลงก็เรียกว่าครอบแล้ว มันเป็น อย่างไรครอบก็เป็นอย่างนั้น มันมีวงจำกัดแล้ว ผู้ชายก็อยู่ในวงจำกัด ผู้หญิง ก็อยู่ในวงจำกัดแล้ว อาตมาไปอ่านแล้ว "ครอบครัว" โอยหนัก ศัพท์ตาย นี่คำนี้ไม่ใช่ศัพท์เล่นๆ ศัพท์ที่ว่า "ครอบ" นี้ศัพท์ทุกข์ ไปไม่ได้มันมีจำกัด แล้ว ต่อไปอีก "ครัว" ก็หมายถึงการก่อกวนแล้วทิ่มแทงแล้ว โยมผู้หญิง เคยเข้าครัว เคยโขลกพริกคั่วพริกแห้งไหม? ไอ จาม ทั้งบ้านเลย *ศัพท์*

"ครอบครัว" มันวุ่น ไม่น่าอยู่หรอก อาตมาอาศัย สองศัพท์นี้แหละจึงบวชไม่สึก

ครอบครัวนี่น่ากลัว ขังไว้จะไปไหนก็ไม่ได้ ลำบากเรื่องลูกบ้าง เรื่องเงินเรื่องทองบ้างสารพัดอย่างอยู่ในนั้นไม่รู้จะไปที่ไหนมันผูกไว้แล้ว ลูกผู้หญิงก็มีลูกผู้ชายก็มีมันวุ่นวาย เถียงกันอยู่นั่นแหละจนตายไม่ต้องไปไหนกันละ เจ็บใจขนาดไหนก็ไม่ว่า น้ำตามันไหลออกก็ไหลอยู่นั่นแหละ เออ น้ำตามันไม่หมดนะโยมครอบครัวนี่นะ ถ้าไม่มีครอบครัวน้ำตามันหมดเป็น ถ้ามีครอบครัวน้ำตามันหมดยาก หมดไม่ได้ โยมเห็นไหม? มันบีบออกเหมือนบีบอ้อยตาแห้งๆ ก็บีบออกให้เป็นน้ำไหลออกมา ไม่รู้มันมาจากไหน มันเจ็บใจ แค้นใจสารพัดอย่าง มันทุกข์ เลยรวมทุกข์บีบออกมาเป็นน้ำทุกข์

อันนี้ให้โยมทั้งหลายเข้าใจ ถ้ายังไม่ผ่านมันจะผ่านอยู่ข้างหน้า บางคนอาจจะผ่านมาบ้างแล้วเล็กๆ น้อยๆ บางคนก็เต็มที่แล้ว "จะอยู่หรือจะไปหนอ" โยมผู้หญิงเคยมาหาหลวงพ่อ "หลวงพ่อ แหม ถ้าดิฉันไม่มีบุตรดิฉันจะไปแล้ว" "เออ อยู่นั่นแหละเรียนให้จบเสียก่อน" เรียนตรงนั้น อยากจะไปก็อยากจะไปไม่อยากจะอยู่ ถึงขนาดนั้นก็ยังหนีไม่ได้ อยู่วัดป่าพงสร้างกุฏิเล็กๆ ไว้ตั้ง 70-80 หลัง บางทีจะมีพระเณรมาอยู่บรรจุเต็ม บางทีก็มีเหลือ 2-3 หลัง อาตมาถามว่า "กุฏิเรายังเหลือว่างไหม?" พวกชีบอก "มีบ้าง 2-3 หลัง" "เออ เก็บเอาไว้เถอะ บางทีพ่อบ้านแม่บ้านเขาทะเลาะกัน เอาไว้ให้เขามานอนสักหน่อย" แน่ะมาแล้ว โยมผู้หญิงสะพายของมาแล้ว ถามว่า "โยมมาจากไหน?" "มากราบหลวงพ่อ ดิฉันเบื่อโลก" "โอย! อย่าว่าเลย อาตมากลัวเหลือเกิน" พอผู้ชายมาบ้าง ก็เบื่ออีกแล้ว นั่นมาอยู่ 2-3 วันก็หายเบื่อไปแล้ว โยมผู้หญิงมาก็เบื่อ โกหกเจ้าของ โยมผู้ชายมาก็เบื่อ โกหกเจ้าของไปนั่งอยู่กุฏิเล็กๆ เงียบๆ คิดแล้ว "เมื่อไหร่หนอแม่บ้านจะมาเรียกเรากลับ?" "เมื่อไหร่หนอพ่อบ้านจะมาเรียกเรากลับ?" แน่ะ ไม่รู้อะไร มันเบื่ออะไรกัน มันโกรธแล้วมันก็เบื่อแล้วก็กลับอีก เมื่ออยู่ในบ้านผิดทั้งนั้นล่ะ พ่อบ้านผิดทั้งนั้น แม่บ้านผิดทั้งนั้น มานั่งภาวนาได้ 3 วัน "เออ! แม่บ้านเขาถูกเว้ย เรามันผิด" "พ่อบ้านเขาถูก เราซิผิด" แน่ะมันจะกลับ มันเปลี่ยนเอาเองของมันอย่างนั้น ก็กลับไปเลยทั้งนั้นแหละ นี่ความจริงมันเป็นอย่างนั้นนะ โลกนี้

อาตมาจึงไม่วุ่นวายอะไรมันมาก รู้ต้นรู้ปลายมันแล้ว ฉะนั้นจึงมาบวชอยู่อย่างนี้

วันนี้ขอฝากให้เป็นการบ้าน เอาไปทำการบ้าน จะทำไร่ ทำนา ทำสวน ให้เอาคำหลวงพ่อมาพิจารณาว่า เราเกิดมาทำไม? เอาย่อๆ ว่าเกิดมาทำไม? มีอะไรเอาไปได้ไหม? ถามเรื่อยๆ นะ ถ้าใครถามอย่างนี้บ่อยๆ มีปัญญานะ ถ้าใครไม่ถามเจ้าของอย่างนี้โง่ทั้งนั้นแหละ เข้าใจไหม? บางทีฟังธรรมวันนี้ แล้วกลับไปถึงบ้านจะพบเย็นนี้ก็ได้ ไม่นานนะ มันเกิดขึ้นทุกวัน เราฟังธรรมอยู่มันเงียบ บางทีมันรออยู่ที่รถ เมื่อเราขึ้นรถมันก็ขึ้นรถไปด้วย ถึงบ้านมันก็แสดงอาการออกมา อ้อ หลวงพ่อท่านสอนไว้จริงของท่านละมังนี่ ตาไม่ดีไม่เห็นนะ เอาละวันนี้เทศน์มากก็เหนื่อย นั่งมามากก็เหนื่อยสังขารร่างกายนี้

"จิตที่ฝึกดีแล้ว นำความสุขมาให้
การฝึกจิตให้ดี ย่อมสำเร็จประโยชน์

........เมื่อเราใช้จิตที่ฝึกดีแล้วพิจารณารูปนามอยู่อย่างนี้ ให้รู้แจ้งแน่ชัดว่า ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา ปัญญารู้เท่าทันสภาพความเป็นจริงของสังขาร ก็เกิดเป็นเหตุให้เราไม่ยึดถือหรือหลงใหล เมื่อเราได้อะไรมาก็มีสติ ไม่ดีใจจนเกินไป เมื่อของสูญหายไปก็ไม่เสียใจจนเกิดทุกขเวทนาเพราะรู้เท่าทัน เมื่อประสบความเจ็บไข้หรือได้รับทุกข์อื่นๆ ก็มีการยับยั้งใจ เพราะอาศัยจิตที่ฝึกมาดีแล้ว เรียกว่ามีที่พึ่งทางใจเป็นอย่างดี สิ่งเหล่านี้เรียกได้ว่า เกิดปัญญารู้ทันตามความเป็นจริง ที่จะเกิดปัญญาเพราะมีสมาธิ สมาธิจะเกิดเพราะมีศีล มันเกี่ยวโยงกันอยู่อย่างนี้ ไม่อาจแยกออกจากกันไปได้

สรุปได้ความดังนี้ อาการบังคับตัวเองให้กำหนดลมหายใจข้อนี้เป็น**ศีล** การกำหนดลมหายใจได้และติดต่อกันไปจนจิตสงบข้อนี้เรียกว่า **สมาธิ** การ**พิ**จารณากำหนดรู้ลมหายใจว่าไม่เที่ยง ทนได้ยาก มิใช่ตัวตน แล้วรู้การปล่อยวาง ข้อนี้เรียกว่า **ปัญญา** การทำอานาปานสติภาวนาจึงกล่าวได้ว่าเป็นการบำเพ็ญทั้งศิล สมาธิ ปัญญา ไปพร้อมกัน และเมื่อทำศีล สมาธิ ปัญญาให้ครบก็ชื่อว่าได้เดินทางตามมรรคมีองค์แปดที่พระพุทธองค์ตรัสว่าเป็นทางสายเอก ประเสริฐกว่าทางทั้งหมด เพราะจะเป็นการเดินทางเข้าถึงพระนิพพาน เมื่อเราทำตามที่กล่าวมานี้ ชื่อว่าเป็นการเข้าถึงพุทธธรรมอย่างถูกต้องที่สุด

ท่านได้อะไรเมื่อไปงานศพ

ปัญญานันทะ ภิกขุ

ท่านผู้จะต้องตายทั้งหลาย

เมื่อเรียกว่าท่านผู้จะต้องตาย คนที่ได้ฟังคงจะนึกเคืองในใจว่า ท่านเจ้าคุณปัญญานันทะ มาแช่งเราเสียแล้วในการที่มาเรียกว่าท่านผู้จะต้องตาย

ความจริงนั้น เรา ทุกคน ก็จะ ต้องตาย ด้วยกัน ทั้งนั้น ทั้งผู้ฟังทั้งผู้แสดงปาฐกถาก็จะต้องตายด้วยกันทุกคน หนีความตายไปไม่พ้น แต่ถ้าใครมาพูดว่า "คุณนี่ไม่ช้าจะต้องตาย" จะไม่มีใครชอบสักคนเดียว ก็เพราะว่าคนเราต้องการจะอยู่ในโลกนาน ๆ ไม่อยากตาย

ตามปกติคนเราไม่ต้องการความทุกข์ความเดือดร้อนและไม่อยากตายการอยู่ในโลกนั้นมันยุ่ง แต่เราก็อยากจะอยู่นาน ๆ อันนี้เป็นเรื่องความต้องการของมนุษย์ เพราะฉะนั้น เมื่อได้ยินเสียงทักทายว่า ท่านผู้จะต้องตายทั้งหลายญาติโยมก็อย่าไปโกรธไปเคือง แต่ให้เข้าใจว่าท่านเตือนให้เราทั้งหลายรู้เนื้อรู้ตัวว่า เรานี้จะต้องตายสักวันหนึ่ง แต่ว่ากำหนดไม่ได้ว่าจะต้องตายวันไหน

วันนี้เรามาประชุมกัน ที่ฌาปนสถานแห่งนี้ ก็มาประชุมกันเนื่องจากเรื่องเกิดเรื่องตาย เพราะมีเรื่องเกิดก่อนแล้วจึงมีเรื่องตายตามมา เรามาประชุมกันด้วย เรื่อง ๒ ประการนี้ แต่โดยมากเรามักจะพูดแต่เรื่องตาย ไม่ได้พูดโยงไปถึงเรื่องของการเกิด ความจริงการตายนั้นมันเนื่องมาจากการเกิด ถ้าไม่มีการเกิดก็ไม่มีการตาย แต่เวลาใดมีเรื่องการตายก็พูดแต่เรื่องเฉพาะหน้าในเรื่องเฉพาะหน้าในเรื่องของการตายประการเดียว ขอให้เราทั้งหลายเข้าใจว่า **"ตายกับเกิดเป็นของคู่กัน"**

เราทุกคนกำลังเกิดอยู่และทุกคนกำลังตายอยู่ ตายอยู่เกิดอยู่ตลอดเวลา นับตั้งแต่ลืมตาขึ้นดูโลก เราก็เรียกว่าคนเกิด ความจริงคนนั้นก็ตายแล้วในขณะนั้น การตายการเกิดจึงเป็นของคู่กันตลอดไปไม่มีการหยุดยั้ง จนกว่าจะถึงเวลาการเกิดมันหมดไป เพราะว่าเครื่องปรุงแต่งมันไม่มี ก็เรียกว่าเป็นความตายกันไปตอนหนึ่ง ปิดฉากไปตอนหนึ่ง ในขณะนี้เราอยู่ในสภาพมาดูคนอื่นเขาปิดฉากคือตายไปคนหนึ่ง เราทั้งหลายก็มาช่วยกัน การช่วยกันในรูปอย่างนี้เป็นการกระทำตามประเพณี เพราะเราทั้งหลายเป็นผู้อยู่ในโลก

คนที่เจริญทั้งหลายนั้นต้องมีประเพณี อันตนจะต้องจัดต้องทำตามฐานะคนที่ไม่มีพิธีรีตอง หรือไม่มีประเพณี

อะไรเลยนั้น ก็มักจะเป็นคนประเภทป่าเถื่อนที่ยังไม่มีความก้าวหน้า เขาเรียกว่าไม่มีอารยธรรมเป็นหลักปฏิบัติ แต่ถ้าเป็นคนที่มีความเจริญพอสมควร ก็ย่อมจะมีระเบียบประเพณีอันตนจะต้องปฏิบัติด้วยกันทั้งนั้น อย่าว่าแต่คนในบ้านในเมืองเลยแม้แต่คนตามป่าตามดง ซึ่งเรียกว่าชาวป่าชาวเขา อันยังไม่เจริญเหมือนกับพวกเราชาวเมือง เขาก็มี ขนบธรรมเนียม ประเพณี อัน เกี่ยวกับ การเกิด การตาย โดยเฉพาะในเวลาตายนั้น เขาก็มีประเพณีอันจะต้องจัดต้องทำกันตามสมควรแก่ฐานะ ใช้เวลาน้อยบ้าง ใช้เวลายืดยาวบ้าง เป็นเรื่องที่ต้องทำด้วยกันทั้งนั้น

คนเราเมื่อเกิดก็ต้องตาย เรื่องเกิดทำเรื่องอย่างใดเวลาตายก็ต้องทำเรื่องอย่างเดียวกัน สำหรับเราอยู่ในบ้านในเมืองมีความคิดความอ่าน เราจึงต้องจัดพิธีเกี่ยวกับการตายหลายสิ่งหลายประการ พิธีเกี่ยวกับการตายนั้นมักจะต่อเนื่องกันในทางศาสนา เพราะเป็นเรื่องบำเพ็ญคุณงามความดีตามหลักคำสอนในทางศาสนาทุก ๆ ศาสนา มีประเพณีเกี่ยวกับการตายทั้งนั้น

ความจริงพระพุทธศาสนาของเรานั้น เรื่องประเพณีมีน้อย มุ่งการปฏิบัติธรรมเป็นส่วนใหญ่ แต่ว่าศาสนาอยู่กับคน คนอยู่ในสังคม เรื่องเกี่ยวกับสังคมนี้ ก็ต้องมี

เรื่องปฏิบัติต่อกัน เพื่อเป็นการผูกมิตรไมตรีกัน เพื่อแสดงออกซึ่งความรู้สึกในทางจิตว่าเราได้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีความสัมพันธ์กับบุคคลนี้ในรูปอย่างใด เราจึงได้ประพฤติตามประเพณีที่ได้เคยกระทำกันมา โดยเฉพาะผู้ที่นับถือพระ-พุทธศาสนา

เมื่อมีการตายเกิดขึ้น เราก็นิมนต์พระมากระทำพิธีในทางศาสนา นับตั้งแต่เริ่มสวดพระอภิธรรมบ้าง การเทศนาบ้าง การสนทนาธรรมกันในงานศพนั้นบ้าง อันการกระทำในรูปดังที่กล่าวนี้ก็เป็นไปในรูปของการศึกษาในรูปของการปฏิบัติ ในรูปของการเผยแผ่ธรรมแก่คนที่ยังไม่รู้ไม่เข้าใจ ให้เกิดความรู้ความเข้าใจนั้นเอง เช่นว่าการนิมนต์พระมาสวดพระอภิธรรม

ความจริงเวลาพระท่านสวดพระอภิธรรมนั้น เราฟังไม่รู้เรื่อง เพราะพระท่านสวดเป็นภาษาบาลี แต่ถึงจะฟังไม่รู้เรื่อง พอพระท่านขึ้นว่านะโม เราทุกคนนั่งอยู่ในอาการสงบ พนมมือเรียบร้อยไม่มีการพูดการคุยกัน เว้นแต่พวกขี้เมาบางคนที่เล่นหมากรุกก็ไม่เลิกเล่น คุยกันก็ไม่เลิกคุย พวกนั้นเป็นพวกนอกวงนอกบัญชี เขายกเว้นให้พวกหนึ่ง แต่พวกที่อยู่ในวงหรือว่าในบัญชีนั้นโดยมากเมื่อพระเริ่มสวดนะโมก็นั่งด้วยอาการสงบเรียบร้อย

อาการที่นั่งสงบนั้น เราได้ความสงบในทางวาจา ใจของเราก็จดจ่ออยู่กับเสียงของพระ พระท่านสวดไป หูเราก็ฟังเสียงนั้น เอาเสียงนั้นเป็นอารมณ์ไม่ให้ใจฟุ้งซ่านไปในเรื่องอื่น ให้อยู่กับเสียงที่พระท่านสวดตลอดเวลา การกระทำในรูปเช่นนั้นก็เป็นการปฏิบัติในด้านสมาธิคือการกระทำสมาธิ

คนเราถ้าใจเป็นสมาธิก็ย่อมจะเกิดความรู้บางประการ แล้วก็ได้ความสงบในทางใจ ในขณะที่จิตเป็นสมาธิอยู่กับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับธรรมะบาปไม่เกิดขึ้นกับเราในขณะนั้น เรามีความสุขความสงบในทางใจ นี่คือประโยชน์ที่เราได้รับจากการฟังพระท่านสวดอภิธรรม

เพราะฉะนั้นจึงให้ถือเป็นธรรมเนียมว่า เมื่อพระเริ่มสวดพระอภิธรรม เราก็นั่งด้วยอาการสงบตลอดเวลา พระท่านสวดก็ไม่ยาว มีระยะหยุด คือจบไปทีหนึ่งก็หยุดเสียทีหนึ่ง ญาติโยมได้พักผ่อนเปลี่ยนอิริยาบถ พระผู้สวดเองก็ได้พักผ่อนเปลี่ยนอิริยาบถด้วยเหมือนกัน แต่ถ้าเรามีความเข้าใจ คือรู้ความคำแปล ความหมายของเรื่องที่พระท่านสวดแล้ว เราก็จะได้ความซาบซึ้ง อันนี้ก็เป็นบุญกิริยา คือการกระทำที่เป็นบุญส่วนหนึ่งในรูปของการศึกษา

และปฏิบัติ

การเผยแผ่ธรรมะในขณะงานศพอยู่กับบ้าน นอกจากการสวดพระอภิธรรมแล้ว บางทีเราก็นิมนต์พระมาแสดงธรรมะด้วยการแสดงธรรมในงานศพนั้น ก็เพื่อจะเอาธรรมะมาระงับจิตใจของเราผู้เป็นเจ้าภาพ เพราะเราผู้ที่เป็นเจ้าภาพแต่ละคนนั้น มีความเศร้าโศกอยู่ในใจ มีความทุกข์ มีปัญหา

ความเศร้าโศก หรือ ความทุกข์ ที่เกิดขึ้นในใจนั้น เกิดขึ้นจากอะไร **ก็เกิดขึ้นจากความยึดถือว่า** สิ่งนั้น **เป็นตัวเรา เป็นของเรา เช่นเราถือว่ามารดาบิดาของเราสามีภรรยาของเรา ลูกหญิงลูกชายของเรา สิ่งนั้นสิ่งนี้เป็นของเรา ความยึดถือในเรื่องใดเกิดขึ้น** ย่อม **เป็นทุกข์เพราะเรื่องนั้น**

เมื่อมีความนึกความคิด ในเรื่องอันใด ก็ย่อมจะมีทุกข์ โดยเฉพาะความทุกข์ เมื่อจากกันด้วยเรื่องเกี่ยวกับความตายนั้น นับว่าเป็นความทุกข์ขนาดหนัก เพราะว่าเมื่อตายแล้วจะไม่ได้เห็นหน้ากันอีก ทุกคนก็ต้องมีความทุกข์ในทางใจ

ความทุกข์นั้นเป็นโรคอย่างหนึ่ง ซึ่งเกิดขึ้นในใจของใครแล้วมักจะเป็นโรคเรื้อรัง ถ้าไม่มีการรักษาเยียวยา โรคนั้นก็มักตั้งอยู่นานๆ ก็เรียกว่าตรมตรอมใจ แล้วก็มีความทุกข์เรื่อย

ไปตลอดเวลาเมื่อมีความคิดถึงบุคคลนั้น เช่นได้เห็นที่นั่งก็เป็นทุกข์ได้เห็นที่นอนก็เป็นทุกข์ ได้เห็นเครื่องใช้ไม้สอยอันเตือนให้นึกถึงผู้ที่ตายจากไป เราก็มีความทุกข์ในทางใจ เวลากินเคยกินด้วยกัน เมื่อเห็นขาดไปคนหนึ่งเราก็มีความทุกข์อันเป็นด้วยเรื่องของการยึดถือติดพันในเรื่องนั้น

ความยึดถือ ความติด พันนี้ เกิด เพราะเราไม่ รู้ชัดตามความเป็นจริงในเรื่องซึ่งควรจะรู้ ควรจะเข้าใจ คือไม่รู้ว่าคนเราเกิดมาแล้วจะต้องมีการพลัดพรากจากของรักของชอบใจเป็นธรรมดา

ความจริงพระท่านก็สอน ให้เราพิจารณาเช่น อภิณ-หปัจจเวกขณ์ ๕ ประการ ที่ท่านสอนให้เราพิจารณาว่า

เราจะต้องแก่เป็นธรรมดา หนีจากการแก่ไปไม่พ้น

เราจะต้องเจ็บไข้เป็นธรรมดา หนีจากความเจ็บไข้ไปไม่พ้น

เราจะต้องตายเป็นธรรมดา หนีจากการตายไปไม่พ้น

เราจะต้องพลัดพรากจากของรักของชอบใจ เป็นธรรมดา เราหนีจากเรื่องนั้นไปไม่พ้น

เราทำสิ่งใดไว้ เราก็ต้องได้รับผลอันเกิดจากการ

กระทำนั้น

อันนี้เป็นบทสำหรับ พิจารณาเพื่อให้เกิดความรู้แจ้งชัดในเรื่องนั้น ๆ ตามความเป็นจริง เพื่อจะไม่ให้เศร้าโศกอาลัยอาวรณ์มากเกินไป เพราะการเศร้าโศก ทำให้เกิดความทุกข์ ต้องเสียน้ำตา ต้องเหี่ยวแห้งใจ บางทีก็รับประทานไม่ได้ นอนไม่หลับ ถ้าเป็นหลาย ๆ วันก็ทำให้อายุสั้น ทำให้ตนไม่สบาย มากเรื่อง

ฉะนั้นในเวลาที่มีงานศพอยู่ในบ้าน เราจึงนิมนต์พระมาเทศน์ การนิมนต์พระมาเทศน์ก็เท่ากับว่า เราเชิญหมอมาช่วยรักษาโรคทางใจของเรานั่นเอง เพราะว่าพระธรรมคำสั่งสอนนี้เป็นยารักษาโรคทางใจ พระผู้มีพระภาคของเราทรงค้นพบ แล้ววางไว้เป็นบทเป็นแบบ เพื่อให้เรานำมาใช้แก้โรคทางใจ เราก็ไปหาหมอคือพระให้ช่วยบอกยาให้แก่เรา เราจึงได้ฟังธรรมเทศนาในขณะที่อยู่ในงานศพ

การกระทำในรูปเช่นนั้น ก็เป็นการศึกษาไปในตัว เป็นการปฏิบัติธรรมไปในตัว แล้วก็เป็นการเผยแผ่ธรรมะไปในตัว เพราะในงานศพมีคนหลายพวกหลายเหล่ามาชุมนุมกัน เมื่อเขามาแล้วอย่าให้เขามาเปล่า ให้เขาได้อะไร ๆ กลับไปบ้านตามสมควรแก่ฐานะ การกระทำอย่าง

นี้จึงนับว่าเป็นประเพณีที่ดีงาม อันเราทั้งหลายได้กระทำกันอยู่

ความจริงในงานศพทั่ว ๆ ไปนั้น เราควรจะมุ่งเผยแผ่ธรรม ปฏิบัติธรรมศึกษาธรรมให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ไม่ควรจะมีสิ่งเหลวไหลเข้ามาเจือปนในงานศพ เช่น ความสนุกไม่เข้าเรื่อง หรือเลี้ยงกันให้สิ้นเปลืองด้วยเรื่องไม่เป็นเรื่องที่ไม่ควรเลี้ยง หรือว่าการเล่นในเรื่องที่ไม่ควรจะเล่น อันนี้เป็นเรื่องทำลายเศรษฐกิจที่ไม่ได้ประโยชน์ทางใจ เราควรจะมุ่งเอางานศพนั้นเป็นสถานที่ที่เป็นวัตถุสำหรับศึกษา เพื่อให้เกิดปัญญา เกิดความรู้แจ้งชัดในเรื่องของชีวิตของเราเองตามความเป็นจริง อันนี้จะเป็นการชอบการควรประการหนึ่ง

ในพิธีงานศพของเมืองไทยเรานี้ มีประเพณีดีงามอยู่อันหนึ่งคือเมื่อมีการเผาศพ ก็มักจะมีการพิมพ์หนังสือเพื่อแจกจ่ายแก่ผู้ที่มาในงานศพ การพิมพ์หนังสือนี้เกิดขึ้นในยุคกรุงรัตนโกสินทร์เรานี่เอง ที่ได้ทำขึ้นก็เพราะเห็นว่าคนไม่มีหนังสือจะอ่าน เมื่อมีงานศพก็ควรจะทำทานในด้านธรรมไปด้วย จึงได้พิมพ์หนังสือธรรมะบ้าง หรือหนังสือที่เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรม

ศิลปกรรม หรือเรื่องอันใดอันหนึ่งที่น่าศึกษา เราไปในงานศพก็ได้หนังสือติดไม้ติดมือมา

หนังสือที่ได้มานั้น ควรจะถือว่าเป็นของมีค่ามีราคาที่คณะเจ้าภาพเขาเสียสละ เพื่อให้เกิดปัญญาแก่ผู้ที่ได้รับทุกคน เราก็ควรเก็บหนังสือนั้นไว้ที่เหมาะที่ควรแล้วควรจะอ่านให้เกิดความรู้ความเข้าใจ อย่าเอาไปทิ้ง ๆ ขว้าง ๆ นาน ๆ เด็กก็เก็บเอาไปขายเจ๊กขายข้าวของเสีย ก็ไม่ได้ประโยชน์คุ้มกับการลงทุนไป

ในสมัยนี้นับว่าดีขึ้นมาก ในเรื่องหนังสือแจกในงานศพ เพราะมีคนอยากได้มีคนอ่าน มีคนศึกษา บางทีพิมพ์แล้วไม่พอแจกเพราะคนเอาไปอ่าน คนอื่นเห็นเข้าก็อยากจะได้ต่อ เลยแจกกันไม่พอ อันนี้นับว่าดีขึ้น เรียกว่าเป็นความเจริญก้าวหนึ่งในด้านการศึกษาธรรม ด้วยการพิมพ์หนังสือแจก

อันการพิมพ์หนังสือแจกนั้นควรจะทำ แต่ว่าไม่ต้องใหญ่เกินไป เราทำตามฐานะ ในงานศพถ้าเราเอาเงินไปจ้างลิเกมาแสดงโรงหนึ่งตั้งพันกว่าบาท แต่ถ้าพิมพ์หนังสือแจกในงาน ๕๐๐-๖๐๐ บาทก็พอแล้ว ก็ได้ประโยชน์คุ้มกัน แล้วก็ได้ประโยชน์สิ้นกาลนานด้วย จึงควรได้ทำกัน

ให้แพร่หลาย เป็นการเผยแผ่ธรรมเผยแผ่วิทยาทาน ให้คนได้ศึกษาได้ความรู้ความเข้าใจ อันเป็นเรื่องดีเรื่องงามประการหนึ่งเหมือนกัน

อีกประการหนึ่ง ในขณะที่เรามาประชุมกันในงานศพอย่างนี้ เรามาฟังธรรมโดยเฉพาะในขณะนี้ ไม่เหมือนกับการฟังธรรมในที่ทั่ว ๆ ไป คือในเวลาอื่นนั้น เราก็ฟังอย่างนั้นแหละ เพราะไม่มีอะไรเป็นอารมณ์ ไม่มีข้อเตือนจิตสะกิดใจ เหมือนกับบทเรียนที่ไม่มีของเป็นตัวอย่าง แต่ว่าในศาลาฌาปนสถานหรือในป่าช้าแห่งนี้ เรามีวัตถุเป็นพยานวางอยู่เฉพาะหน้า สิ่งนั้นคือหีบศพซึ่งในขณะนี้ก็ได้ยกไปวางไว้บนเมรุเรียบร้อยแล้ว เราทุกคนก็มารู้เห็นความจริง รู้เห็นมาตั้งแต่บ้านว่า เรามาวันนี้เรามาเพื่ออะไร เรามาเพื่อทำการเผาศพ เราได้นึกถึงศพเห็นศพเป็นอารมณ์ ทีนี้เมื่อได้ยินเสียงพระท่านเตือนท่านพูดถึงเรื่องเกี่ยวกับชีวิต เรื่องความเกิด ความแก่ความเจ็บ ความตาย หรือเรื่องไม่เที่ยงเป็นทุกข์ เป็นอนัตตา เรามีสิ่งวางอยู่เฉพาะหน้าคือหีบศพอันสวยงาม

ความจริงภาพในหีบศพนั้น มีร่างกายของศพอันเป็นร่างกายของคนหนึ่ง ซึ่งสมัยหนึ่งก็มีชีวิตมีการเป็นอยู่เช่นเดียวกับเรา แต่ในเวลานี้ คน ๆ นั้นเหลือแต่ร่างกาย

เพราะไม่มีความรู้สึกซึ่งเรียกว่าวิญญาณ ไม่มีไออุ่นหล่อเลี้ยงร่างกาย ไม่มีอะไรแล้ว เหมือนกับท่อนฟืนนอนอยู่ในหีบที่เขาตั้งไว้ เตรียมที่จะเผากันตามธรรมเนียมต่อไป อันนี้ก็เป็นเครื่องเตือนจิตสะกิดใจ ให้เราสำนึกเกี่ยวกับชีวิตของเรา

ถ้าเรามาแล้วนั่งเฉย ๆ ไม่ได้เอาสิ่งเหล่านี้มาเป็นบทเรียนสอนจิตสะกิดใจ ก็เรียกว่ามาเปล่ากลับไป ยังไม่ได้สิ่งที่เรียกว่าเป็น **กุศล** ได้แก่ **บุญ** เท่านั้นมันยังไม่พอ เพราะได้บุญก็เพียงแต่เรามา เราสบายใจเมื่อได้ช่วยคนนั้นคนนี้ในฐานะเป็นคนรู้จักกัน เมื่อคราวเราเผาคุณแม่เขาก็มา หรือเราเผาคุณยายเขาก็มา วันนี้เขาเผา เราก็ต้องมาเผาบ้าง อย่างนี้เรียกว่าเป็นเรื่องของสังคม เราไปเพื่อสังคมเพียงประการเดียว ได้บุญคือความสบายใจเพียงเรื่องเดียวยังไม่พอ กุศลยังไม่เกิด

กุศลนั้นเราเรียกว่าความฉลาด ความฉลาดนี้จะเกิดขึ้นได้ก็เพราะอาศัยการคิดการนึกและต้องอาศัยการภาวนา เช่นในขณะที่เรามานั่งอยู่ในฌาปนสถานหรือในป่าช้าแห่งนี้ เราก็ต้องนั่งภาวนาเอาศพเป็นอารมณ์ มาเป็นเครื่องนึกคิด คือเห็นศพแล้วก็นึกถึงปรารภถึงตัวเอง คำพระ

ท่านสอนผูกเป็นภาษาบาลีไว้ดังนี้ ว่า

เอวังภาวี เอวัง อะนะตีโต

เราจะต้องเป็นอย่างนี้ เราจะหนีจากความเป็นอย่างนี้ไม่ได้เป็นอันขาด

อันนี้เป็นคำสอนให้พิจารณา คือมานั่งที่งานก็ให้คิดดูว่าเราจะต้องเป็นอย่างนี้ เป็นเหมือนอย่างศพที่อยู่ในหีบนี้ เราจะต้องถูกเผาเหมือนกับศพนี้ อันนี้เป็นเครื่องเตือนใจให้เราได้คิดถึงตัวเราเองว่า วันหนึ่งเราจะต้องเป็นอย่างนี้

การคิดในรูปอย่างนี้เป็นการเตือนตัวเอง **การเตือนตัวเองนั่นแหละเป็นการเตือนที่ประเสริฐ** คนอื่นเตือนเขาก็เตือนเป็นบางครั้งบางคราว บางทีเขาเกรงใจเรา เขาก็ไม่เตือนเรา บางทีเขากลัวเรา เขาก็ไม่เตือนเรา เขาเกลียด เขาก็ไม่เตือนเรา แต่ว่าเราเตือนตัวเรานั้น เราไม่ต้องเกรงกลัวเรา เราเตือนตัวเราเองได้ตรงไปตรงมา เช่นเราเห็นซากศพแล้ว เราก็บอกตัวเองว่า "ดูไว้บ้างเถอะวันหนึ่งเราจะต้องเป็นอย่างนั้น เราหนีจากความเป็นอย่างนั้นไปไม่ได้เป็นอันขาด" การเตือนตนเองในรูปเช่นนี้จะช่วยให้ตนเปลี่ยนชีวิตจิตใจจากความหลงใหลมัวเมา เป็นคนไม่หลงใหลมัวเมา จะได้เปลี่ยนชีวิต จากความเป็นผู้ประมาทมาเป็นผู้ไม่ประมาท จะได้หันเข้าหาทางดีทาง

งามตามหลักคำสอนในทางพระศาสนา อันนี้เป็นเรื่องที่ควรกระทำในขณะที่ได้มานั่งอยู่ในสถานที่เผาศพอย่างนี้

ถ้าเราคิดนึกในรูปดังที่กล่าวเรียกว่าเราได้กำไร คือ มีกุศลเป็นกำไร ได้ปัญญาสำนึกตัว ได้รู้จักตัวของเรา เวลานี้เราอายุเท่าไร เราอยู่ในฐานะอะไร ชีวิตกับความตายมันใกล้หรือไกลกัน เราก็พอจะบอกตัวเองได้ว่ามันใกล้เต็มที เพราะความตายกับความเกิดนั้น มันมาด้วยกันตลอดเวลา เราได้คิด เราก็รู้ว่า อ้อ เรานี่ใกล้เข้าไปแล้ว คนเราเมื่อจะตาย ควรทิ้งสิ่งมีค่าไว้ในโลก เพราะคุณงามความดีนั้นเป็นสิ่งไม่ตาย เป็นสิ่งที่ฝากไว้ในโลก เป็นอนุสาวรีย์ที่มั่นคงถาวรดีกว่าอนุสาวรีย์ที่สร้างด้วยอิฐด้วยหิน เพราะสิ่งนั้นมันพังมันสลายไปได้ แต่คุณงามความดีเป็นของไม่สลาย

คนเราเกิดมามีชีวิตอยู่ในโลก เมื่อจะจากโลกนี้ไป ควรจะฝากสิ่งที่เป็นคุณงามความดีไว้กับโลกบ้างตามสมควร เมื่อคิดได้อย่างนี้แล้ว เราก็ควรคิดต่อไปว่า อ้อ ตัวเรานี้ในเวลานี้อยู่ในสภาพอย่างไร ได้กระทำอะไรที่เป็นคุณงามความดีไว้บ้างพอให้ชื่นใจ คือมองตัวเองแล้วให้มันชื่นใจว่า เรามันไม่เสียชาติที่ได้เกิดมาเป็นคนกับเขาชาติหนึ่ง ไม่เสียชาติที่ได้มาอยู่ในโลก เราได้กระทำสิ่งนั้นสิ่งนี้ แม้

ว่าเราจะตายลงในวันนี้ ตายลงในคืนนี้ หรือว่าเกิดอุบัติเหตุรถยนต์ชนตาย อยู่ๆเป็นโรคหัวใจวายตาย หรือเส้นโลหิตในสมองตีบตันตาย เราก็ไม่ต้องเสียดายและเสียใจอะไร เพราะว่าชีวิตเท่าที่ผ่านมานั้นเราได้กระทำอะไร ๆ ตามสมควรแล้ว สมกับที่เราได้เกิดมาเป็นมนุษย์ สมกับที่เราเกิดมาเป็นคนไทย สมกับที่เรานับถือพระพุทธศาสนา เรานึกได้เราก็สบายใจ เวลานอนก็สบายใจ เวลานอนก็ไม่ต้องสะดุ้งไม่ต้องกลัว ไม่เหมือนวัวสันหลังหวะที่กลัวกา พอเห็นกาบินมาก็ระแวง นึกว่ามันบินมาจะจิกหลังกูอีกแล้ว

คนที่มีความผิดติดตัวอยู่ ไม่ได้ปรับปรุงแก้ไข ก็ย่อมมีความขลาดหวาดระแวง ภาษาพระท่านเรียกว่า **วิปปฏิสาร** คือ **ความร้อนอกร้อนใจ** ในเมื่อคิดถึงเรื่องที่ตนได้กระทำไว้ ไม่ดีไม่งามด้วยประการทั้งปวง

ทีนี้เมื่อเรามาในสถานที่เช่นนี้ เรามาเพื่อเผาคนอื่น เราก็นึกเตือนตัวเอง ว่าวันหนึ่งเราก็จะถูกเขาเผาบ้าง แล้ว**วันหนึ่งที่จะถูกเผานั้นมันไม่แน่นอนว่า จะเป็นวันไหน** เพราะชีวิตความเป็นอยู่เป็นของไม่เที่ยง ความตายเป็นของเที่ยง คือทุกคนจะต้องตาย ใครบอกได้บ้างว่าตายวันไหนเวลาใด ตายด้วยโรคอะไรก็ไม่มีใครบอกได้ คนที่

ประมาท มักจะคิดว่าเราจะอยู่ที่นี้ตลอดเจ็ดวัน เราจะอยู่ที่นี่หนึ่งปี เราจะอยู่ที่นี่เท่านั้นเดือนการคิดที่ประมาท ไม่ชอบไม่ควร

คนที่คิดถูกก็ต้องคิดว่าไม่แน่ว่า จะอยู่ที่นี้นานเท่าไร เมื่อนึกขึ้นมาได้อย่างนี้ต้องรีบเร่งกระทำหน้าที่ ใครมีหน้าที่อย่างไรจงทำหน้าที่นั้นให้สมบูรณ์ เช่นเป็นพ่อแม่ทำหน้าที่ของพ่อแม่ให้สมบูรณ์บริบูรณ์ เป็นอาจารย์ก็ต้องทำหน้าที่ของครูของอาจารย์ให้สมบูรณ์ เป็นพระสงฆ์ก็ต้องทำหน้าที่ของพระให้สมบูรณ์บริบูรณ์ เป็นมนุษย์ก็ต้องทำหน้าที่ของมนุษย์ให้สมบูรณ์บริบูรณ์ เป็นผู้ที่เกิดมาในท้องถิ่นใด ก็ควรทำประโยชน์ในท้องถิ่นนั้น อันนี้เรียกว่ารู้จักหน้าที่ ปฏิบัติหน้าที่ของตนให้เรียบร้อยดีงาม ไม่เสียชาติ ไม่เสียเวลา เพราะได้มาคิดถึงเรื่องเกี่ยวกับชีวิต

เรามาคิดได้เมื่ออยู่ในป่าช้า เพราะในป่าช้า เสียงของธรรมะมันดัง มันมีเสียงก้องอยู่ตลอดเวลา ถ้าเรามีหูฟังก็ได้ยิน ได้ยินเสียงศพพูด ได้ยินเสียงดอกไม้พูด ธูปเทียนก็พูด ศาลาก็พูด เมรุก็พูด อะไร ๆ ที่อยู่ในบริเวณป่าช้านี้มันพูด ออกมาทั้งนั้น พูดเสียงเตือนใจเราให้เราได้ยินได้ฟัง ให้เกิดความสำนึกรู้สึกตัว เช่น เสียงดังออกมาว่า....

ท่านทั้งหลายเอ๋ย อย่าได้ประมาทมัวเมา อย่าได้หลงใหลในชีวิต ในความไม่มีโรค ในทรัพย์สมบัติที่ท่านมีอยู่ วันหนึ่งท่านจะต้องจากสิ่งเหล่านี้ไป จงใช้สิ่งนั้นให้เป็นประโยชน์ จงทำหน้าที่ของท่านให้สมบูรณ์เรียบร้อย จงละสิ่งชั่วสิ่งร้ายเสีย อย่ามัวแต่กระทำความเหลวไหลมัวเมาในเรื่องนี้ อันนี้คือเสียงที่ดังก้องอยู่ในป่าช้า

เราก็ต้องฟังไว้บ้าง ฟังแล้วเราควรจะเอาไปคิดไปตรอง เรียกว่าได้ปัญญาได้ความรู้ได้ความเข้าใจ เพราะฉะนั้นการมานั่งฟังเสียงพระ ในเวลาที่เทศน์ในงานศพจึงนับว่าได้ประโยชน์เป็นข้อเตือนใจ ฟังแล้วอย่าฟังเฉย ๆ แต่เราต้องเอาไปคิดไปตรองดูว่าตัวเรากับธรรมอยู่กันอย่างไร ตัวเรากับพระใกล้ไกลกันขนาดไหน ในตัวเรานี้มีอะไรที่เป็นความงามความดีอยู่ในตัวบ้าง หมั่นนึกหมั่นคิดพิจารณาก็จะได้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของตัวเองได้เปลี่ยนแปลงชีวิตจิตใจให้ดีขึ้นทุกงานศพ

แต่ว่าโดยทั่วไปนั้น เวลาเทศน์จริง ๆ ไม่ค่อยมีคนฟังเพราะเทศน์เวลาบ่ายโมง เจ้าภาพมีไม่กี่คน แล้วที่มีก็ไม่ค่อยสนใจ มีแต่คนแก่ ๆ มานั่งฟังกัน คนหนุ่มคนสาว

เขาไม่ฟังกัน คนที่ไม่ฟังนั้นเขาเรียกว่าคนหูหนวก ตาบอด แม้ว่าจะมีเสียงดังก็ไม่เปิดหูฟัง มีภาพก็ไม่เปิดตาดู มาทีหนึ่งก็ไม่ได้อะไร นอกจากว่ามาประกวดแฟชั่นไว้ทุกข์ในงานศพนั้น ๆ กันเท่านั้นเอง

อันนี้ไม่ได้สาระ ไม่ได้แก่นสาร เรียกว่ามาเปล่าไปเปล่า เป็นคนประเภทอยู่ในบึง ไม่ขึ้นมาจากบึงจากหนอง แม้จะมีคนตะโกนกู่เรียกร้องว่าขึ้นมาเถอะ อย่าไปยืนจมปลักจมโคลนอยู่ ก็ไม่อยากจะขึ้นมา เพราะคิดว่าที่นั่นมันสบาย ไม่อยากฟังเสียงพระแต่นั่นแหละ เมื่อใดเกิดความเดือดร้อน อกไหม้ไส้ขมขึ้นมาเมื่อนั้นแหละ จึงจะนึกถึงพระขึ้นมา แต่บางทีก็นึกถึงพระถูกทาง บางทีก็นึกถึงพระผิดทางไปก็มีเหมือนกัน

นึกถึงถูกก็คือนึกว่า เออ! ควรจะไปฟังธรรม ควรจะไปเอายาคือธรรมะรักษาโรคทางใจ อย่างนี้เรียกว่านึกถูก แต่ถ้านึกผิดไปก็นึกว่า เออ! เราไม่สบายใจ ไปรดน้ำมนต์เสียหน่อยเถอะ ไปสะเดาะเคราะห์เสียหน่อยเถอะ ไปถามหมอดู ว่าโชคชตาราศีหมู่นี้เป็นอย่างไร จะได้สะเดาะ-เคราะห์สะเดาะโศก อย่างนั้นก็เรียกว่านึกไม่ถูกไม่ตรง ไม่ได้เข้าไปหาหมอที่มียา แต่ไปหาสิ่งที่ไม่ใช่ยาเอามาแก้

จะต้องแก้กันเรื่อยไป

ถ้าเราเอาธรรมมาเป็นเครื่องแก้ เอาธรรมมาเป็นกระจกเงาคอยส่องมองดูตัวเราเองบ่อย ๆ เราก็จะรู้ความจริงของชีวิต คิดได้นึกได้แล้ว เมื่อมีอะไรเกิดขึ้น เราก็รู้ว่า อ้อ มันจะต้องเป็นอย่างนั้น เมื่อมีความพลัดพรากจากของรักของชอบใจ เช่นอยู่ ๆ แหวนก็หาย สายสร้อยคอหาย หรือเงินหาย เราก็ไม่ต้องทุกข์มากเกินไป แต่เรายิ้มเยาะมันได้ว่า เออมันเรื่องธรรมดา เกิดมาแล้วมันก็อย่างนี้แหละ เราได้มาแล้วมันก็ต้องสูญไป เพราะการพบกัน กับการพรากกัน มันเป็นของคู่กัน การได้การเสียมันเป็นของคู่กัน การมีการไม่มีมันก็คู่กัน คนที่มีปัญญาก็นึกได้ คนไม่มีปัญญานึกไม่ได้ ก็นึกว่าของเรา ๆ ตลอดเวลา นี่เพราะไม่เข้าใจในเรื่องนั้น ๆ ตามความเป็นจริง

ฉะนั้นการศึกษาธรรมในเวลาเช่นนี้ ก็เท่ากับเรียนความจริงสำหรับชีวิตจะได้เอาไปคิดเป็นเครื่องเตือนใจในเวลามีความทุกข์ความเดือดร้อน เราก็ยิ้มเยาะกับมันได้โดยไม่ต้องเป็นทุกข์ เมื่อไม่เป็นทุกข์จิตใจก็สบาย จิตใจสบายก็มีสมาธิดีมีความสงบ จะทำงานทำการอะไรก็ทำได้โดยเรียบร้อย

คนเราอยู่ในโลกมีภาระที่จะต้องจัดต้องทำมาก ถ้าเราได้ใช้หลักธรรมเป็นเครื่องปลอบโยนจิตใจ เราจะไม่เป็นโรคประสาท ไม่เป็นโรคความดันโลหิตสูงจะไม่เป็นโรคอาหารไม่ย่อย หรือโรคชนิดที่เรียกว่านอนไม่หลับกระสับกระส่ายตลอดคืน อันนี้มันจะไม่มี เพราะรู้ว่ามันเป็นอะไรถูกต้อง เมื่อเกิดอะไรขึ้นเราก็นึกได้ว่า อ้อ มันจะต้องเป็นอย่างนั้น มันไม่ได้เกิดขึ้นแก่เราผู้เดียวหรอก มันเกิดแก่คนจำนวนมาก เหตุการณ์อย่างนี้เกิดแก่คนทั่วไป ไม่ใช่นึกว่าเราเป็นคนอาภัพที่สุดในโลก หรือว่าเป็นคนเคราะห์ร้ายที่สุดในโลก เพราะการนึกเช่นนั้นเหมือนกับว่าเรานอนให้เพื่อนกระทืบลงไปทุกเวลา มันเป็นทุกข์หนักลงไปเปล่าๆ แต่ถ้า**เรานึกว่ามันเรื่องธรรมดา คนเกิดมาไม่ได้เอาอะไรมา เวลาไปก็ไม่ได้เอาอะไรไป สิ่งทั้งหลายที่เราใช้เป็นของยืมเขาทั้งนั้น ยืมมาจากธรรมชาติ ยืมเสื้อยืมผ้า ยืมบ้าน ยืมเรือน ยืมแหวนเพชรนิลจินดา เงินทองสำหรับใช้สอย ยืมมาใช้ชั่วคราว เวลาเราจะจากโลกนี้ไป ใครได้เอาไปบ้าง** ญาติโยมพี่น้องทั้งหลายคงจะมองเห็น

ความจริงในงานศพ เขาทำบทเรียนสำหรับเตือนใจกันทั้งนั้น เวลาอาบน้ำศพเสร็จแล้ว เขาเอาเงินใส่ปากศพ

บาทหนึ่ง ๒ บาทตามมีตามเกิด ใส่ไป คนเห็นก็นึกว่าใส่ไปทำไม คนบางคนก็บอกว่าเอาไปให้พระยายม เอาไปซื้อของกลางลู่กลางทาง เอาไปติดสินบนนายนิรยบาล เหมือนกับว่าในโลกโน้นมีคนคอร์รัปชั่นเหมือนโลกนี้อย่างนั้นแหละเอาไปติดสินบน เอาไปซื้อโน่นซื้อนี่ เปล่าเหลวทั้งเรื่อง แต่ที่พูดกันนั้นพูดกันเล่นสนุกๆ ให้คนฟังกันเล่นหัวเราะกันเล่นเท่านั้นเอง

เนื้อแท้ที่เขาใส่เงินเข้าไปในปากศพของผู้ตายนั้น ไม่ใช่เพื่ออะไร แต่เพื่อเป็นบทเรียนสอนใจผู้อยู่ ไม่ได้เกี่ยวกับผู้ตาย เพื่อให้คนที่อยู่ได้อยู่ได้รู้ได้สังเกตได้ทันที โดยเฉพาะลูกหลานผู้ใกล้ชิด เอาใส่ก็มองเห็นกันทุกคนที่นี่ เมื่อใส่ลงไปเสร็จแล้ว เวลาเผาศพมันเป็นอย่างไร เราไปเก็บกระดูก เวลาเก็บกระดูก เราก็ไปเจอเหรียญอันนั้นไม่ไหม้ไฟเพราะความร้อนมันไม่พอ ยังคงรูปเดิมอยู่ เราก็เก็บขึ้นมาได้ ใครเก็บได้ก็ดีใจ หลานเก็บได้ดีใจ คุณยายให้หนู ใครเก็บได้ก็ดีใจกันทั้งนั้นแหละ ก็นึกว่าคุณยายคุณย่าให้มาแต่ความจริงนั้น คุณย่าไม่ได้ให้ แต่ว่าท่านเอาไปไม่ได้ นี่เป็นบทเรียนสอนจิตสะกิดใจให้เราทั้งหลายรู้ตัวว่า....

สิ่งทั้งหลายเป็นวัตถุภายนอก เราเอาไปหาได้ไม่ มันเป็นของยืมมาใช้ชั่วครั้งชั่วคราว ตราบเท่าที่มีปัญญาจะรักษาสิ่งนั้นไว้ได้ ถ้าหากเราไม่มี ปัญญา เราเขลาใช้ไม่เป็น สิ่งนั้นก็กลับไปสู่ธรรมชาติเดิมนั่นเอง กลับไปสู่สภาพเดิมของมัน ไม่มีใครเอาไปได้เลย

อันนี้เป็นเรื่องที่น่าจะคิดได้ ทีนี้ เมื่อเราหาเงินหาทองได้ เราจะใช้อย่างไรเราก็ควรใช้ให้มันเป็นประโยชน์ ใช้สำหรับตนบ้าง กินอยู่เครื่องนุ่งห่ม จัดบ้านจัดเรือนตามสมควรแก่ฐานะ เหลือจากนั้นเราก็แบ่งสันปันส่วนบำเพ็ญสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่เพื่อนมนุษย์ ช่วยสร้างสิ่งที่ควรสร้าง เช่น โรงเรียน โรงพยาบาลสถานสงเคราะห์อนุเคราะห์คนชราคนพิการ

เราอยู่สบายมีทรัพย์สินเงินทอง จับจ่ายใช้สอย เราก็นึกถึงความลำบากของคนเหล่านั้นบ้าง โดยช่วยอนุเคราะห์เกื้อกูลเขาตามฐานะ หรือว่าเรามีปัญญา มีสมองมีเงินมีทอง แทนที่จะนั่งให้เขากู้ท่าเดียว เราก็เอาไปหมุนสร้างโรงงานประเภทต่าง ๆ ก็เท่ากับสงเคราะห์เพื่อนมนุษย์เหมือนกัน เพราะคนที่ยากจนจะได้เข้าไปอาศัยเป็น

กรรมกรรับใช้ในโรงงาน ทำให้การเงินหมุนเวียน คนเหล่านั้นได้กินได้ใช้อยู่ เราก็นอนสบาย เพราะว่าทุกคนมีงานทำกันทั่วถึง โจรผู้ร้ายก็ลดน้อยลงไป เราไม่ต้องหวาดระแวง กลางคืนก็นอนเป็นสุข หลับเป็นสุข อย่างนี้เป็นการสงเคราะห์ทั้งเขาทั้งเรา รู้จักใช้สิ่งที่เรามี ให้เป็นประโยชน์แก่เพื่อนมนุษย์ คนเหล่านี้เขาเรียกว่าเป็นคนฉลาดใช้เงินเป็น

ทีนี้คนที่ได้มา ใช้ไม่เป็น ก็เก็บเรื่อยไป ไม่กินไม่ใช้หวงแหนนักหนา เขาเรียกว่าเป็นคนตระหนี่ถี่เหนียว เวลาตายนึกว่าจะเอาไปได้ บางคน เวลาใกล้จะตายก็นอนกอดถุงเงินไว้ยังไม่บอกใคร ซ่อนไว้ใต้หมอนก็ไม่บอกใคร ยัดไว้ในที่นอนก็ยังไม่บอกใคร เมื่อจะหมดลมหายใจแล้วก็ยังไม่บอก อย่างนี้เขาเรียกว่า เป็นโสมเฝ้าทรัพย์เหมือนคนโบราณว่า เขาจึงพูดไว้ว่าเก็บไว้สูญเปล่า ให้เขามันไม่สูญ คือเราเก็บไว้อย่างนั้นมันสูญไปจากใจเรา เหมือนไม่ได้อะไร แต่ถ้าเราให้เขาไป มันก็ไม่สูญ เป็นคุณเป็นค่าต่อไปอันนี้เป็นเรื่องควรจะคิดได้ เพราะฉะนั้นการทำกิจในงาน ใครใส่เงินในปากศพก็เพื่ออย่างนี้ ไม่ใช่เพื่ออะไรอื่น

แม้กิจอื่นที่เราสมมุติกันว่าเห็น ๆ กันอยู่ เวลาพระ

ท่านจะสวดศพ ก็ไปเคาะข้างโลง บอกคุณยายคุณย่าให้ลุกขึ้นรับศีล ไม่ใช่ว่าคุณย่าในโลงจะลุกขึ้นรับศีลกับเขาได้เมื่อไร ลุกขึ้นไม่ได้ ตายแล้วหมดความรู้สึก ไม่มีอะไรแล้ว เป็นท่อนไม้ท่อนฟืนไม่ได้เรื่อง การทำเช่นนั้นไม่ใช่ทำเพื่อคุณย่าคุณยาย แต่ทำเพื่อเตือนลูกหลาน ที่นั่งอยู่ใกล้ ๆ หีบนั้น บอกให้รู้ตัวว่า ดูเถิดลูกเอ๋ยหลานเอ๋ย เวลาตายแล้วนี่ปลุกให้ลุกขึ้นไปรับศีลก็รับไม่ได้

เราจัดอาหารใส่ถาดใส่ถ้วยเรียบร้อย เอามาถึง วางเสร็จแล้วไปเคาะหีบคุณยายให้ลุกขึ้นทานอาหารเสียหน่อย ถ้าคุณยายพูดได้ แกคงพูดว่า "กูไม่ทานแล้ว ทานไม่ได้แล้ว" แต่ท่านก็ตอบไม่ได้ เพราะไม่มีปากจะตอบ ไม่มีหูจะฟังไม่มีตาจะดูสิ่งที่เราเอาไปวางไว้เสียแล้ว การที่ทำเช่นนั้น เพื่อคนเป็น เพื่อสอนคนที่นั่งข้าง ๆ ว่าดูไว้เถิด กินก็ต้องกินเวลากินได้ ตายแล้วมันกินไม่ได้ การบำเพ็ญกุศลก็เป็นเรื่องเวลาเป็นอยู่ ตายแล้วมันจะไม่ได้เรื่อง แม้ลูกหลานจะทำ ก็เป็นเรื่องของลูกหลาน ไม่ใช่เรื่องของผู้ตาย

เพราะฉะนั้น อย่าประมาท สิ่งใดควรจัดควรทำต้องรีบทำทันที ทำเดี๋ยวนี้อย่าช้าอยู่ อันนี้แหละเรียกว่ารู้จักคุณค่าราคาของชีวิต เขาเตือนใจทั้งนั้น เตือนให้เรารู้ว่า

การกระทำกับศพเช่นนั้น เป็นการเตือนจิตสะกิดใจให้ได้รู้สึกว่าเป็นอย่างนั้นอย่างนี้

แม้ตอนเวลาจะเผา เขานำศพมาตั้งบำเพ็ญกุศลบนเมรุ มีพระนำทาง ก็เท่ากับสอนเราคนเป็น ๆ ไม่ได้นำทางศพ ศพไม่ต้องนำทางแล้วเพราะศพเดินไปเมรุ แต่ที่เอาพระมานำก็เพื่อเตือนใจว่าเราอยู่ในโลกอย่าทิ้งธรรมอย่าทิ้งศาสนา ต้องเดินตามพระต้องเดินตามธรรมะไว้ เพราะพระหรือธรรมะนั้นเป็นแสงสว่างดวงประทีปส่องทาง ใครทิ้งพระ ใครไม่มีศาสนาประจำจิตใจ ก็เป็นคนมืดคนบอด ตกอยู่ในอำนาจฝ่ายต่ำได้ง่าย เพราะไม่มีอะไรเป็นเครื่องหน่วงเหนี่ยวจิตใจ ไม่มีอะไร เป็นเครื่องเตือนใจ ไม่รู้จักบาปบุญคุณโทษ ประโยชน์มิใช่ประโยชน์ กระทำชั่วได้ง่าย

ยิ่งสมัยนี้ด้วยแล้ว ถ้าเราไม่มีธรรมะไม่มีพระเป็นเครื่องนำทางชีวิต ผิดง่ายที่สุดเพราะโลกเราในสมัยนี้มันเจริญในทางวัตถุ เครื่องยั่วยวนกวนใจมันมาก อาจจะคิดผิดไปเมื่อไรก็ได้ หลงผิดไปเมื่อไรก็ได้ ถ้าไม่มีอะไรเป็นเครื่องหน่วงเหนี่ยวน้ำใจ เหมือนกับรถที่ไม่มีห้ามล้อ ขับไปในย่านจราจรคับคั่ง มันลำบาก เดี๋ยวมันก็ไปชนรถคน

อื่นเข้า ชนคนเสียหายฉันใด ชีวิตเราก็ฉันนั้น ถ้าไม่มีธรรมะไม่มีศาสนาเป็นเครื่องห้าม จิตใจจะยุ่งกันใหญ่ เขาจึงให้มีพระนำศพ ก็เพื่อให้รู้ว่าอยู่ในโลกมันต้องมีพระนำทาง ไม่ใช่นำศพแต่นำคนเป็น ให้เห็นว่า เราต้องมีศาสนาประจำจิตใจ ถ้าเราหวังจะให้ครอบครัวของเราเจริญตั้งมั่นก็ต้องเอาธรรมะใส่ไว้ในครอบครัว ให้ลูกให้หลานได้รู้จักธรรมะให้รู้จักพ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ให้มีความกตัญญูกตเวทีให้ประพฤติชอบ อันนี้ต้องอาศัยธรรมะทั้งนั้น

ครอบครัวบางครอบครัวพ่อแม่ไม่สนใจในธรรมะในทางศาสนา เป็นอยู่ชนิดที่เรียกว่าตามใจตนเอง อยากเที่ยว เที่ยว อยากกิน กิน, อยากเล่น เล่น, ไม่กลับบ้านตามเวลา ไปเที่ยวสนุกสนานตามบาร์ ตามไนท์คลับเพลิดเพลินไป กลับบ้านไม่เห็นหน้าลูกไม่เห็นหน้าเมียครอบครัวนั้นก็เลอะไปทุกวันเวลา แม่บ้านไม่สบายใจลูกบ้านก็ไม่สบายผีเข้ามาอยู่ในบ้าน พระไม่มี เกิดเป็นปัญหายุ่งยาก ให้มีเงินเป็นแสนเป็นล้าน เงินมันก็ไม่มีราคา ไม่มีความหมาย ผลที่สุดคนที่ไร้ศีลไร้ธรรม ก็ใช้เงินหมด เหลวไหลไม่มีผลประโยชน์

ถ้าเราอยากจะให้สนุกของเราตั้งมั่นอยู่นานถาวร ก็ต้องให้มีศีลธรรมในจิตใจของสมาชิกในตระกูล ให้ลูก

หลานอยู่กับพระอยู่กับธรรม เด็กเหล่านั้นเมื่อเติบโตขึ้นก็รู้จักคุณค่าราคาของชีวิต คุณค่าของสมบัติ มีความกตัญญูกตเวทีต่อบิดามารดา ปู่ ตา ย่า ยาย เรียกว่ารักวงศ์ตระกูล รักครอบครัว

แต่คนที่ไม่มีธรรมะ มันรักอะไรไม่เป็น ตัวมันเองมันก็ไม่รัก เมื่อรักตัวไม่เป็นมันก็ทำชั่วได้ง่าย ทำบาปได้ง่าย มีเงินทองยิ่งอำนวยใหญ่ อำนวยให้ทำชั่วหนักขึ้นไป เพราะว่าเงินทองช่วยให้ทำชั่วก็ได้ ช่วยให้ทำดีก็ได้ สุดแล้วแต่มูลฐานของชีวิตจิตใจ ถ้าคนใดมีมูลฐานทางจิตใจดี ทรัพย์สมบัติก็พลอยดีไปด้วย ถ้ามูลฐานทางจิตใจไม่ดีทรัพย์สมบัติก็พลอยเสียไปด้วยเหมือนกัน

เพราะฉะนั้น เราจึงเอาสิ่งเหล่านี้มาไว้ในใจของเด็กโดยการประพฤติเป็นตัวอย่าง หมั่นอบรมสั่งสอนและพร่ำเตือน เรียกว่าเดินตามทางพระเดินตามธรรม มีพระเป็นผู้นำทาง ชีวิตของเราก็เรียบร้อยดีงาม สิ่งเหล่านี้เราเรียนได้จากการมาในงานศพอย่างนี้

อีกประการหนึ่งที่เรามาในงานเผาศพนี้ คนโบราณเขาบอกว่ามีอานิสงส์มาก อานิสงส์นั้นหมายถึงอะไร ก็หมายถึงผล ผลในที่นี้หมายถึงคุณค่าทางจิตใจ มากกว่าทางวัตถุเพราะว่าทางวัตถุนั้นเราจะหาจากที่ใดก็ได้ แต่คุณค่าทางใจนั้นมักจะได้จากที่อย่างนี้

เรามาในงานศพ ถ้ามาเฉยๆ กลับไปก็ไม่ได้อะไร เราควรมาคิดนึก นั่งเงียบๆ แล้วก็ดูศพ เอาศพมาเป็นเครื่องเตือนตัวเอง แล้วถามตัวเองว่าเวลานี้อายุเท่าไร เราอยู่ในฐานะอะไร มีโรคภัยประจำตัวบ้างไหม เพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกันกับเรานั้น เวลานี้เป็นคนอย่างไร บางคนก็ไปแล้วไปหลายวันหลายเดือนหลายปีแล้วก็มี เรานี่ยังอยู่ก็นับว่าเป็นบุญนักหนาที่ยังมีชีวิตอยู่ อยู่เพื่ออะไร อยู่เพื่อความดีต่อไป ไม่ใช่อยู่เพื่อกิน เพื่อเล่นเพื่อความสนุกสนาน เพราะเพียงกินเล่นสนุกสนานไม่ต้องเป็นมนุษย์ก็ทำได้ สัตว์เดรัจฉานทั้งหลายมันก็กินได้สนุกได้มัวเมาในเรื่องอะไรๆ ก็ได้ เราเป็นผู้เป็นคนมันต้องวิเศษกว่าสัตว์เหล่านั้น เราต้องนึกว่าจะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทำชีวิตของเราให้ดีขึ้นภายหลังที่ได้มางานศพนี้แล้ว เราเอาศพเป็นเครื่องเตือนใจกลับไปบ้านอย่างนี้ได้ประโยชน์ประการหนึ่ง

อีกประการหนึ่งในการมาเผาศพนั้น เราอย่าเพียงเผาศพในโลง ซึ่งเขาเรียกว่าเผาผี พูดภาษาสามัญว่าเผาผี ผีในที่นี้ก็หมายถึงซากที่ยังเหลืออยู่ เผาคนที่ตายแล้ว เรียกว่าเผาผี เราไปเผาผีข้างนอก เราเผาผีในโลง เผาด้วยไฟ

ทีนี้เรามาพิจารณาเผาผีในตัวเราบ้าง ในตัวเรามีผีอะไรอยู่บ้าง เมื่อพูดอย่างนี้ญาติโยมจะว่า "แหม! ว่าเรา

มีผี" ผีมีด้วยกันทั้งนั้น มีอยู่ในใจ ผีคือสิ่งที่ไม่ดีไม่งามในใจถ้าเกิดบ่อย ๆ ทำให้เรายุ่งยากลำบากเดือดร้อน เราเรียกว่า เป็นผี ผีอยู่ในตัวเราทุกคนมีมากบ้างน้อยบ้าง สุดแต่เหตุการณ์ในชีวิตแต่ละบุคคลนั้น ๆ หรือสุดแต่ปัญญาถ้าปัญญามีมากผีน้อย ปัญญาน้อยผีมาก ถ้ารู้เท่ารู้ทันผีไม่ค่อยเกิด ถ้าไม่รู้เท่ารู้ทันผีชอบเกิดบ่อย ๆ เวลาผีเกิดมันก็มักจะยุ่งในครอบครัว เช่นพ่อบ้านเกิดผีขึ้น ทะเลาะกับแม่บ้าน แม่บ้านเกิดผีขึ้นบ้าง ก็เลยเถียงกัน ไม่ดูหน้ากันสามวัน กินข้าวโต๊ะเดียวกันก็ไม่พูดจากัน อย่างนั้นเรียกว่าผีเข้าสิง มันมายุให้รำตำให้รั่วให้เกิดความเสียหาย ล้วนแต่เป็นของไม่ดี เรียกว่า ผีประจำใจ

เรามาเผาผีแล้วอย่าเผาแต่ผีนอก ผีที่อยู่ข้างในเผาเสียบ้าง ก่อนที่จะเผาผีข้างในก่อนขึ้นบนเมรุก็นั่งดูว่า เออกูนี่ไม่เท่าไรก็จะตายแล้ว เวลานี้มีอะไรบกพร่อง มีอะไรไม่ดีไม่งามเป็นสิ่งที่ควรละเสียโดยเร็ว รู้ได้ด้วยกันทั้งนั้น กินอยู่กับปากอยากอยู่กับท้องของใคร ๆ ก็รู้ด้วยกันทั้งนั้นแหละ แต่ว่ารู้แล้วทำเป็นไม่รู้เสียไม่รับเท่านั้นเอง

ถ้ารู้ว่าอะไรไม่ดีไม่งามอย่างนั้นอย่างนี้ในตัวเรา ควรจะทิ้งมันเสียที ให้สมกับอายุอานามสังขารร่างกาย

เราก็ตั้งจิตอธิษฐานว่า จะเลิกจากสิ่งนั้นสิ่งนี้ เลิกเที่ยวเตร่ เลิกกินเหล้า เลิกประพฤติเหลวไหลไม่ดีไม่งาม เลิกเกลียด เลิกโกรธใคร ๆ ทำจิตใจให้อยู่ในสภาพสงบ ให้เป็นตัวอย่างแก่บุคคลชั้นผู้น้อยในตระกูล ในวงงานวงการ

ถ้าเราตั้งใจอย่างนี้ เรียกว่าเผาผี เผาผีคือเผาความชั่วให้ออกไปจากใจ ได้ความรู้สึกตัวเหมือนกับว่าเกิดใหม่ กลับบ้านไปเป็นคนละคนกัน ก่อนนี้เราเป็นอย่างหนึ่ง เวลาเผาศพแล้วกลับไปเป็นอีกคนหนึ่ง มาเผาผีนอกคราวหนึ่งก็เผาผีในเสียอย่างหนึ่ง วันหน้าไปเผาผีนอกที่อื่น ก็เผาผีในเสียอีกอย่างหนึ่ง เผาบ่อย ๆ ผีไม่มี มีแต่พระอยู่ในใจของเรา เราก็มีความสุขความสบายตามสมควรแก่ฐานะ

อันนี้เป็นข้อคิดอยากฝากไว้ ให้ท่านทั้งหลายที่มาเผาศพนี้ ได้นำไปคิดไปตรอง หรือถ้าเรามากันสองคนสามีภรรยานั่งรถกลับบ้านด้วยกัน ก็คุยกันไป เออ นี่พี่ทิ้งผีอะไรบ้าง น้องทิ้งผีอะไรบ้าง สมมติว่าแม่บ้านชอบเล่นไพ่ ผีไพ่เข้าสิง อยู่ในบ้านไม่ได้ ว่าง ไปนั่งล้อมวง เราก็พูดกันว่า “เออ เมื่อไรน้องจะทิ้งผีตัวนั้น ผีไพ่น่ะ” ภรรยาก็บอกว่า “แล้วพี่เมื่อไรจะทิ้งเจ้าผีตัวนั้นเสียที” เราก็นั่งคุยกันไปในรถคุยกันไปเพื่อให้รู้ว่าใครมีผีอะไรใน

ตัว แล้วก็ได้ชวนกันเลิกละผีตัวนั้น ถ้าหากว่ามันจะกลับมาอีกก็ค่อยบอกว่าระวัง ๆ อย่าให้ผีมันกลับมา

หรือว่าจะไปเขียนไว้ตามฝาที่บ้านไว้สักตัวหนึ่งว่า ระวังผี ระวังผี เขียนตัวโต ๆ ว่า "ระวังผี" เราอ่านบ่อย ๆ เราก็รู้ความหมายว่าผีอะไร ไม่ใช่ผีที่ขว้างบ้านหมอตามที่หนังสือพิมพ์ลงข่าว อ้ายผีจริง ๆ มันไม่ขว้าง อ้ายผีในใจหนูน้อยคนนั้น มันขว้าง มันเกิดผีในคนแล้วคนเป็นผีไปขว้างบ้าน ความจริงนั้นไม่มีอะไร พวกหมอดูหมอเดาก็นั่งเดากันใหญ่ว่าเรื่องนั้นเรื่องนี้ ผลที่สุดมันแดงออกมา อ้อคนไม่ใช่ผี เสียหน้ากันไปตาม ๆ กัน

ไม่ใช่แต่พวกหมอชาวบ้าน หมอพระก็พลอยไปนั่งกับเขาเหมือนกัน นั่งดูไปดูมาไม่รู้เรื่อง ผลที่สุดตำรวจรู้เข้าว่า ไม่ใช่ผีแท้ มันเป็นผีในใจคน คือ ผีไม่ได้ดังใจแล้วแสดงอะไร ๆ ต่อเขา ให้เขาตกใจ อ้ายผีนี้ต้องระวัง ผีในใจคนน่ากลัว ผีในป่าช้าในโลงไม่น่ากลัวอะไรไม่เคยทำใครให้เสียหาย แต่ผีแบบนี้ร้าย เราต้องช่วยกันแก้ไข

เพื่อนฝูงมิตรสหายของเราก็เหมือนกัน ถ้าเรารู้ว่าเพื่อนของเรามีผีอะไร คอยบอกคอยเตือนให้เขารู้ตัวว่ามีผีแล้วเสกน้ำมนต์คือธรรมะนี่แหละ ช่วยเตือน ช่วยบอกกัน

ให้รู้ว่าผีอย่างนั้นมันมีอยู่ เราอย่าไปตามผีกับเขาก็แล้วกัน ช่วยกันแก้ไขเรื่องทั้งหลายก็จะเรียบร้อยดีงาม อันนี้เป็นข้อเตือนใจท่านทั้งหลาย

วันเวลาล่วงไป ๆ ไม่ได้ล่วงไปเปล่า ๆ ชีวิตของเราก็แก่ลงไปทุกวันทุกเวลาการแก่นั้นหมายความว่าใกล้เข้าไป เหมือนวัวที่เขาจูงไปฆ่า เดินไปก้าวหนึ่ง ก็ใกล้โรงฆ่าสัตว์เข้าไป ผลที่สุดเดินไปก็ถึงที่ฆ่า โดนมีดหั่นคอถึงแก่ความตาย เราทั้งหลายก็มีสภาพอย่างนั้นเหมือนกันทุกคน ให้เราได้นึกเตือนเสมอว่าวันหนึ่งเราจะต้องตาย เวลานี้ยังไม่ตายก็ต้องรีบเร่งสร้างคุณงามความดี ใช้ชีวิตร่างกายนี้ให้เป็นประโยชน์ให้มากที่สุด

เหมือนคำที่พระนิกายเซ็นท่านพูดว่า **"คิดดูให้ดี ร่างกายนี้กำลังเปลี่ยนแปลงไปสู่ความแตกดับทุกวินาที ถ้าไม่รีบใช้มันให้เป็นประโยชน์ มันจะมีราคาที่ตรงไหน"** ท่านบอกไว้อย่างนี้เราทุกคนควรคิด ควรเตือนตัวเองทุกครั้งทุกคราว

ทุกครั้งที่เราดูกระจกเงา แต่งตัวไม่ใช่แต่งเพื่อความสวยงามอย่างเดียว แต่งแล้วก็ต้องนึกว่า แหมแก่ลงไปเยอะแล้ว อย่านึกว่ายังหนุ่มยังสาวอยู่ ถ้านึกว่ายังหนุ่มยัง

สาวไม่มีโรค ก็ยิ่งจะมีความมัวเมา แต่ถ้านึกว่า แหมแก่ลงไปเยอะแล้ว อายุ ๕๐-๖๐ แล้วอีกไม่กี่วันจะต้องย้ายทะเบียนแล้วจะได้รีบ ๆ เสียอะไรควรทำทำเสีย อะไรควรจัด จัดเสียให้เรียบร้อย

โดยเฉพาะคนมีเงินมาก ๆ นี่จัดเสียให้ดี เวลารู้สึกตัวว่าใกล้จะตาย ทำเสียให้เรียบร้อย พินัยกรรมก็ทำเสีย อย่าให้ลูกมันทะเลาะกัน ขายหน้าชาวบ้าน ขึ้นโรงขึ้นศาล เหมือนเราตอกลิ่มไว้ในตระกูลให้ลูกมันแตกกัน แต่ถ้าเราจัดเสีย แบ่งเสียแต่ยังเป็น ๆ เราก็พอรู้ว่านาแปลงนั้นของหนูคนนั้นนะ ส่วนของคนนั้นนะ เงินในธนาคารมีเท่านั้นแบ่งเท่า ๆ กันนะ อันนี้เรียบร้อย เราตายแล้วลูกก็แบ่งกันเรียบร้อย พ่อว่าอย่างนั้นแม่ว่าอย่างนี้

ทีนี้บางคนไม่ทำ ลูกฟ้องกัน ต่างเอาเงินไปแจกชาวบ้าน เขาเรียกว่า ทำขนมให้ชาวบ้านกิน ไม่ได้อะไรเท่าใด เสร็จแล้วแตกกันเสียด้วย พี่กับน้องไม่ต้องมองหน้ากันต่อไป เรื่องมรดกนิดเดียว อันนี้เป็นความบกพร่องของผู้ใหญ่ที่เมาเกินไป ไม่นึกว่ากูจะตาย เลยไม่ได้จัดทำเสียให้เรียบร้อย เพราะฉะนั้น ใครมีเงินมีทองจัดเสียให้เรียบร้อยอย่าให้มันยุ่ง ลูกหลานจะได้อยู่มีความสุขความเจริญมีความก้าวหน้าต่อไป

มีลูกมีหลานก็ต้องสอนให้มันรักกัน สามัคคีกัน ให้เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันให้นึกว่าเกิดมาจากกอเดียวกัน หลายกิ่ง ทุกกิ่งก็มาจากกอเดียวกัน รากเดียวกัน เถาเดียวกัน จะไปแตกแยกกันทำไม ควรจะอยู่ด้วยกันด้วย ความรักความสามัคคี ช่วยเหลือเจือจุนกัน ใครดีก็ช่วยคนที่ยังไม่ดี ใครรวยก็ช่วยคนที่ยังไม่รวย ใครก้าวหน้าก็ช่วยดึงคนที่ยังไม่ก้าวหน้าให้ก้าวตามไปด้วย ตามสมควรแก่ฐานะถ้าเราเตรียมให้พร้อมในรูปอย่างนี้ก็นับว่าไม่เสียหลาย ชีวิตมีค่ามีราคา.

ปริญญา จาก สวนโมกข์

"ปริญญา **ตายก่อนตาย**" ใครได้รับ
เป็นอันนับ ว่าจบสิ้น การศึกษา
เป็นโลกุตตร์ หลุดพ้น เหนือโลกา
หยุดเวียนว่าย สิ้นสังสา- รวัฏฏ์วน

ปริญญา แสนสงวน จากสวนโมกข์
คนเขาว่า เยกโยก ไม่เห็นหน
ไม่เห็นดี ที่ตรงไหน ใครสัปดน
รับเอามา ด่าบ่น กันทั้งเมือง

นี่ แหละหนา ปริญญา "**ตายก่อนตาย**"
คนทั้งหลาย มองดู ไม่รู้เรื่อง
เขาอยากอยู่ ให้เด่นดัง มลังเมลือง
เขาเลยเคือง ว่าเราชวน ให้ด่วนตาย ฯ

พุทธทาส อินทปัญโญ

มองแต่แง่ดีเถิด.

เขามีส่วน เลวบ้าง ช่างหัวเขา
จงเลือกเอา ส่วนที่ดี เขามีอยู่
เป็นประโยชน์ โลกบ้าง ยังน่าดู
ส่วนที่ชั่ว อย่าไปรู้ ของเขาเลย;
จะหาคน มีดี โดยส่วนเดียว
อย่ามัวเที่ยว ค้นหา สหายเอ๋ย
เหมือนเที่ยวหา หนวดเต่า ตายเปล่าเลย
ฝึกให้เคย มองแต่ดี มีคุณจริง ฯ

ตาบอด-ตาดี.

หมู่นกจ้อง มองเท่าไร ไม่เห็นฟ้า
ถึงฝูงปลา ก็ไม่เห็น น้ำเย็นใส
ไส้เดือนมอง ไม่เห็นดิน ที่กินไป
หนอนก็ไม่ มองเห็นคูถ ที่ดูดกิน;
คนทั่วไป ก็ไม่ มองเห็นโลก
ต้องทุกข์โศก หงุดหงิด อยู่ทั่วถิ่น
ส่วนชาวพุทธ ประยุกต์ธรรม ตามระบิล
เห็นหมดสิ้น ทุกสิ่ง ตามจริงเอย ฯ

พุทธทาสภิกขุ

โลกรอด เพราะกตัญญู.

อันบุคคล กตัญญู รู้คุณโลก
อุปโภค บริโภค มีให้หลาย
ข้าวหรือเกลือ ผักหรือหญ้า ปลาหรือไม้ ฯลฯ
รู้จักใช้ อย่าทำลาย ให้หายไป;

อันที่คน ต่อคน ทุกคนนี้
ล้วนแต่มี คุณต่อกัน นั้นเป็นไฉน
มองให้ดี ดูให้เห็น เช่นนั้นไซร้
โลกรอดได้ เพราะกตัญญู รู้คุณกัน;

ประเทศชาติ-ศาสน-มหากษัตริย์
รวมเป็น อัตตภาพไทย ใหญ่มหันต์
รอดมาได้ เพราะรักใคร่ อย่างผูกพันธ์.
เพราะกตัญญู มีที่ใจ เอย. ฯ

พ.ปัญญานันทภิกขุ

หลักการทำงาน

ถ้าทำงานมุ่งเพื่อตัว จะหมองมัวชั่วชีวิต
ถ้าทำงานเพื่ออุทิศ สิ้นชีวิตแล้วยังคยู่
ถ้าทำงานแข่งกับสังคม ความพินาศล่มจมจะตามมา
ถ้าทำงานเห็นแก่หน้า จะพบปัญหาเรื่อยไป
ถ้าทำตัวเห็นแก่ได้ อย่าหวังน้ำใจจากเพื่อนฝูง
ถ้าขาดความพอดี จะเป็นลูกหนี้ตลอดกาล.

เชิญตายผ่อนส่ง

ปัญญาชน รู้ดี บุหรี่เหล้า
นำโรคเข้า ร่างกาย ตายผ่อนส่ง
เหตุไฉน ใยลืม ดื่มสูบลง
หรือว่าปลง แล้วทุกอย่าง ตายช่างมัน

นพ อนัตตา

กรรม 3 แบบ

ทำ แล้ว หลุด

เหนือกรรม

* ทำงานทุกชนิด ด้วยจิตว่าง *





ทำ แล้ว ลอย

กรรมขาว

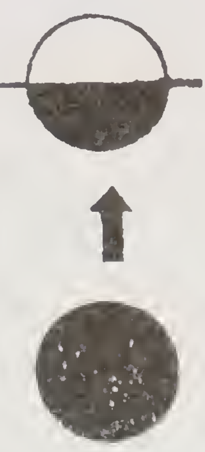


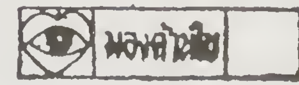


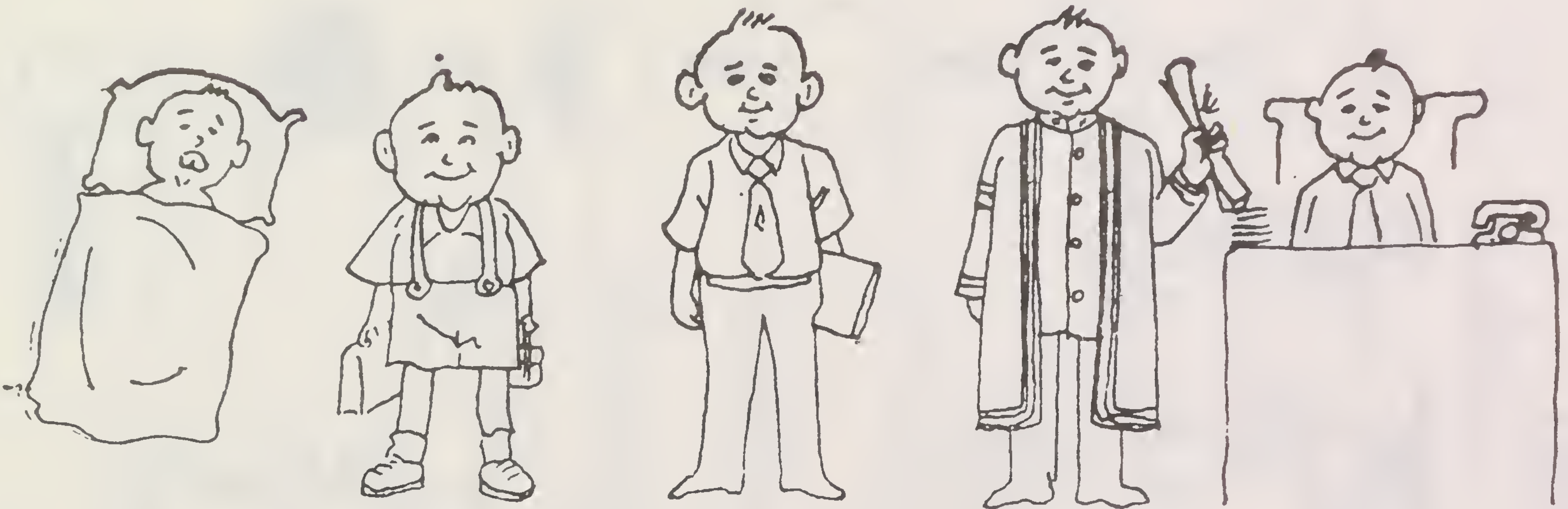
ทำ แล้ว หล่น

กรรมดำ











"เท่านี้หรือคือ....ชีวิต"

ภาคผนวก

หนังสือ
ยอดพระกัณฑ์ไตรบิฎก
ต้นฉบับเดิม

เปิดกรุได้ที่เมืองสวรรคโลก มีคำกล่าวในหนังสือนำว่า ผู้ใดมีไว้ประจำบ้านเรือน มีอานิสงส์ยิ่งได้สร้างพระเจดีย์ทองคำสูงเทียมเทวโลก และป้องกันภยันตรายต่าง ๆ ทำมาหากินเจริญ ฯ

ผู้ใดสร้างไว้สวดมนต์ สักการะบูชาเป็นกุศลอันยิ่งใหญ่ และจะมีความสุขศิริสวัสดิ์เจริญต่อไปทั้งปัจจุบัน กาลอนาคต และภายหน้าภาคหน้า ด้วยอำนาจของความเคารพในพระคาถานี้

ประวัติกล่าวไว้ต้นฉบับเดิมว่า

หนังสือยอดพระกัณฑ์ไตรบิฎกนี้มีคำกล่าวไว้ในหนังสือนำว่าศักดิ์สิทธิ์ถ้าผู้ใดได้สวดมนต์ภาวนาทุกค่ำเช้าแล้ว ผู้นั้นจะ

ไม่ไปตกอบายภูมิ แม้ได้บูชาไว้กับบ้านเรือนก็อาจป้องกันอันตรายต่าง ๆ จะภาวนาพระคาถาอื่น ๆ สัก ๑๐๐ ปี อานิสงส์ก็ไม่เท่าภาวนาพระคาถานี้ครั้งหนึ่ง ถึงแม้ว่า อินทร์ พรหม ยม ยักษ์ ที่มีอิทธิฤทธิ์จะเนรมิตแผ่นอิฐเป็นทองคำก่อเป็นพระเจดีย์ ตั้งแต่มนุษยโลกสูงขึ้นไปจนถึงพรหมโลก อานิสงส์ก็ยังไม่เท่าภาวนายอดพระกัณฑ์ไตรปิฎกนี้ และมีคำอธิบายคุณความดีไว้ในต้นฉบับเดิมนั้นอีกหลายประการ ฯ

ต้นฉบับเดิมเปิดกรุได้ที่เมืองสวรรคโลก เป็นอักษรขอมจารึกไว้ในใบลานจึงแปลเป็นอักษรไทย (พระภิกษุแสง) หลวงธรรมาธิกรณ์ได้มาแต่พระแท่นศิลาอาสน์มณฑลพิษณุโลก

ยอดพระกัณฑ์ไตรปิฎกนี้ ถ้าผู้ใด

บริจาคทรัพย์สร้างถวาย พระภิกษุสงฆ์ สามเณร หรือ ญาติ-มิตรสหาย จนครบ ๗ วัน หรือครบอายุปัจจุบันของตน จะบังเกิดโชคลาภทำมาค้าขายเจริญ พ้นเคราะห์และภัยพิบัติทั้งปวง

ยอดพระกัณฑ์ไตรปิฎกนั้นว่าดังนี้

๑. อิติปิโสภะคะวาอะระหังวัจจะโสภะคะวา ฯ อิติปิโสภะคะวา สัมมาสัมพุทโธวัจจะโสภะคะวา ฯ อิติปิโสภะคะวา วิชชาจะระณะสัมปันโน วัจจะโสภะคะวา ฯ อิติปิโสภะคะวา สุคะโต วัจจะโสภะคะวา ฯ อิติปิโสภะคะวาโลกะวิทู วัจจะโสภะคะวา

๒. อะระหังตัง สะระณังคัจฉามิ อะระหังตัง สิระสานะมามิ ฯ สัมมาสัมพุทธัง สะระณังคัจฉามิ สัมมาสัมพุทธัง สิระสานะมามิ ฯ วิชชาจะระณะ สัมปันนัง

สะระณังคัจฉามิ วิชชาจะระณะสัมปันนัง สิระสานะมามิ ฯ สุคะตัง สะระณังคัจฉามิ สุคะตัง สิระสานะมามิ ฯ โลกะวิทังสะระณังคัจฉามิ โลกะวิทังสิระสานะมามิ ฯ

๓. อิติปิโสภะคะวา อะนุตตะโร วัจจะโสภะคะวา ฯ อิติปิโสภะคะวา ปุริสะธัมมะสาระถิ วัจจะโสภะคะวา ฯ อิติปิโสภะคะวา สัตถาเทวะมะนุสสานัง วัจจะโสภะคะวา ฯ อิติปิโสภะคะวาพุทโธ วัจจะโสภะคะวา ฯ

๔. อะนุตตะรังสะระณังคัจฉามิ อะนุตตะรังสิระสานะมามิ ฯ ปุริสะธัมมะสาระถิ สะระณังคัจฉามิ ปุริสะธัมมะสาระถิ สิระสานะมามิ ฯ สัตถาเทวะมะนุสสานัง สะระณังคัจฉามิ สัตถาเทวะมะนุสสานัง สิระสานะมามิ ฯ พุทธังสะระณังคัจฉามิ พุทธังสิระสานะมามิ อิติปิโสภะคะวา ฯ

๕. อิติปิโสภะคะวารูปะขันโธ อะนิจจะลักขะณะ ปาระมี จะสัมปันโน อิติปิโสภะคะวาฯ อิติปิโสภะคะวา เวทะนาขันโธ อะนิจจะลักขะณะ ปาระมี จะสัมปันโน อิติปิโสภะคะวาฯ อิติปิโสภะคะวา สัญญาขันโธ อะนิจจะลักขะณะ ปาระมี จะสัมปันโน อิติปิโสภะคะวาฯ อิติปิโสภะคะวา สังขาระขันโธ อะนิจจะลักขะณะ ปาระมี จะสัมปันโน อิติปิโสภะคะวาฯ อิติปิโสภะคะวา วิญญาณะขันโธ อะนิจจะลักขะณะ ปาระมี จะสัมปันโน อิติปิโสภะคะวาฯ

๖. อิติปิโสภะคะวา ปะถะวีจักกะวาฬะจาตุมะหาราชิกา ตาวะติงสาธาตุสัมมาทิยานะสัมปันโนฯ อิติปิโสภะคะวา เตโชจักกะวาฬะ จาตุมะหาราชิกา ตาวะติงสา ธาตุสัมมาทิยานะสัมปันโนฯ

อิติปิ โสภะคะวา วาโยจักกะวาฬะ จาตุ-
มะหาราชิกาตาวะติงสา ธาตุสัมมาทิยานะ
สัมบันโนฯ อิติปิ โสภะคะวา อาโปจักกะ-
วาฬะ จาตุมะหาราชิกา ตาวะติงสา ธาตุ
สัมมาทิยานะสัมบันโนฯ อิติปิ โสภะคะวา
อากาสะจักกะวาฬะ จาตุมะหาราชิกา
ตาวะติงสา ธาตุสัมมาทิยานะสัมบันโนฯ

๗. อิติปิ โสภะคะวา ยามาธาตุ
สัมมาทิยานะสัมบันโนฯ อิติปิ โสภะ-
คะวาตุสิตาธาตุสัมมาทิยานะสัมบันโน ฯ
อิติปิโสภะคะวา นิมมานะระติ ธาตุสัมมา
ทิยานะสัมบันโน ฯ อิติปิโสภะคะวา
กามาวะจะระธาตุสัมมาทิยานะสัมบันโน ฯ
อิติปิโสภะคะวา รูปาวะจะระ ธาตุสัมมา
ทิยานะสัมบันโน ฯ

๘. อิติปิโสภะคะวา ปะถะมะฌานะ

ธาตุสัมมาทิยานะสัมปันโน ฯ อิติปิโส ภะคะวาทุติยะฌานะ ธาตุสัมมาทิยานะสัมปันโน ฯ อิติปิโสภะคะวา ตะติยะฌานะ ธาตุสัมมาทิยานะสัมปันโน อิติปิโส ภะคะวา จะตุถะฌานะ ธาตุสัมมาทิยานะสัมปันโน ฯ อิติปิโสภะคะวา ปัญจะมะฌานะธาตุสัมมาทิยานะสัมปันโน ฯ

๘. อิติปิโสภะคะวา อากาสานัญจายะตะนะ เนวะสัญญานาสัญญายะตะนะ อะรูปาวะจะระ ธาตุสัมมาทิยานะสัมปันโน ฯ อิติปิโสภะคะวา วิญญาณัญจายะตะนะ เนวะสัญญานาสัญญายะตะนะ อะรูปาวะจะระธาตุ สัมมาทิยานะสัมปัน-โนฯ อิติปิโสภะคะวา อากิญจัญญายะตะนะ เนวะสัญญานาสัญญายะตะนะ อะรูปาวะจะระ ธาตุสัมมาทิยานะสัมปันโน ฯ

๑๐. อิติปิโสภะคะวา สักกิทาคาปฏิมัคคะธาตุสัมมาทิยานะสัมปันโน ฯ อิติปิโสภะคะวาสักกิทาคาปฏิมัคคะ ธาตุสัมมาทิยานะสัมปันโน ฯ อิติปิโสภะคะวา อะนาคาปฏิมัคคะ ธาตุสัมมาทิยานะสัมปันโน ฯ อิติปิโสภะคะวา อะระหัตตะปฏิมัคคะ ธาตุสัมมาทิยานะสัมปันโน ฯ

๑๑. อิติปิโสภะคะวา โสดาอะระหัตตะปฏิผะละ ธาตุสัมมาทิยานะสัมปันโน ฯ อิติปิโสภะคะวา สักกิทาคา อะระหัตตะปฏิผะละ ธาตุสัมมาทิยานะสัมปันโน ฯ อิติปิโสภะคะวา อะนาคามิอะระหัตตะ-ปฏิผะละ ธาตุสัมมาทิยานะสัมปันโน ฯ

๑๒. กุสะลาธัมมา อิติปิโสภะคะวา อะอายาวะชีวัง พุทธังสะระณังคัจฉามิ ฯ ชมภูทิปัญจะอิสสะโร กุสะลาธัมมานะโม

พุทธายะ นะโมธัมมายะ นะโมสังฆายะ ฯ บัญจะพุทธานะมามิหัง อาปามะจุปะทิมะสังอังคุ สังวิธาปุกะยะปะ ฯ อุปะสะชะสุ เหปาสายะโสโสสะสะ อะอะอะอะนิเตชะสุเนมะ ฯ ภูจะนาวิเวอะสังวิสุโลปุสะภุพะ วิสะวาสุสุสะวาวิ กุสะลาธัมมาจิตติวิอัตถิ ฯ

๑๓. อิติปิโสภะคะวา อะระหังอะอายาวะชีวัง พุทธังสะระณังคัจฉามิ สาโพธิบัญจะอิสะโรธัมมา ฯ

๑๔. กุสะลาธัมมา นันทะวิวังโก อิติสัมมาสัมพุทโธ สุคะลาโนยาวะชีวัง พุทธังสะระณังคัจฉะมิ ฯ จาตุมะหาราชิกาอิสสะโรกุสะลาธัมมา อิติวิชชาจะระณะสัมบันโน ฯ อุอุยาวะตาวะติงสาอิสสะโร กุสะลาธัมมา ฯ นันทะบัญจะสุคะโตโลกะวิทูมะหาเอโอยาวะชีวัง พุทธังสะระณังคัจ

ฉามิ ฯ ยามาอิสสะโร กุสะลาธัมมา พรหมมาสัททะปัญจะสัตตะ สัตตาปาระมีอะนุตตะโร ฯ ยะมะกะขะยาวะชีวัง พุทธังสะระณังคัจฉามิ ฯ

๑๕. ตุสิตาอิสสะโร กุสะลาธัมมา ปุยะปะกะปุริสะธัมมะสาระถิ ยาวะชีวัง พุทธังสะระณังคัจฉามิ ฯ

๑๖. นิมมานะระติอิสสะโร กุสะลาธัมมา เหตุโปวะสัตถาเทวะมะนุสสานัง ฯ ตะถะยาวะชีวัง พุทธังสะระณังคัจฉามิ ฯ

๑๗. ปาระนิมิตตะอิสสะโร กุสะลาธัมมา สังขาระขันโธ ทุกขัง อะนิจจังอะนัตตารูปะขันโธ ฯ พุทธะปะผะยาวะชีวัง พุทธังสะระณังคัจฉามิ ฯ

๑๘. พรหมมาอิสสะโร กุสะลาธัมมา นัจจิปัจจะยา วินะบัญจะ ภะคะวะตายาวะนิพพานัง สะระณังคัจฉามิ ฯ นะโม

พุทธัสสะ นะโมธัมมัสสะ นะโมสังฆัสสะฯ พุทธิลาโลกะลากะระกะนา เอเตนะสัจเจนะ สุวัตถิโหนตุ หุลู หุลู หุลู สะวาหายะ ฯ

๑๙. นะโมพุทธัสสะ นะโมธัมมัสสะ นะโมสังฆัสสะ ฯ วิตติ วิตติ วิตติ มิตติ มิตติ จิตติ จิตติ อัตติ อัตติ ฯ มะยะสุ สุวัตถิโหนตุ หุลู หุลู หุลู สะวาหายะ ฯ

๒๐. วินทะสาวัง มะหาวินทะสาวัง พรหมมะสาวัง มะหาพรหมมะสาวัง ฯ จักกะวัตติสาวัง มะหาจักกะวัตติสาวัง เทวาสาวัง มะหาเทวาสาวัง ฯ อิสิสาวัง มะหาอิสิสาวัง มุนีสาวัง มะหามุนีสาวัง ฯ สัปปุริสาวัง มะหาสัปปุริสาวัง พุทธะสาวัง ปัจเจกะพุทธะสาวัง ฯ อะระหัตตะสาวัง สัพพะ สิทธิ วิชาธะรานังสาวัง ฯ

สัพพะโลกา อิริยานังสาวัง เอเตนะสัจ
เจนะสุวัตถิโหตุ ฯ

๒๑. สาวังคุณณัง วะชะพะลังเตชัง
วิริยังสิทธิกัมมัง ฯ นิพพานังโมกขังคุย
หะกังถานังสีลัง ฯ ปัญญานิกขัง ปุญญัง
ภาคะยัง ตัปปังสุขังสิริรูปัง ฯ จะตุวิสะติ
เสนัง เอเตนะสัจเจนะสุวัตถิโหนตุ หุลู
หุลู หุลู สะวาหายะ ฯ

๒๒. นะโม พุทธัสสะ ทุกขังอะ
นิจจัง อะนัตตา ฯ รูปะขันโธ เวทนา
ขันโธ สัญญาขันโธ สังขาระขันโธ วิญญา
ณะขันโธ นะโม อิติปิโสภะคะวา ฯ

๒๓. นะโม พุทธัสสะ ทุกขังอะ
นิจจัง อะนัตตา ฯ รูปะขันโธ เวทนา
ขันโธ สัญญาขันโธ สังขาระขันโธ วิญญา

ณะขันโธ นะโม สะวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม ฯ

๒๔. นะโม ธัมมัสสะ ทุกขังอะนิจจัง อะนัตตา ฯ รูปะขันโธ เวทนาขันโธ สัญญาขันโธ สังขาระขันโธ วิญญาณะขันโธ นะโม สะวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม ฯ

๒๕. นะโม ธัมมัสสะ ทุกขังอะนิจจัง อะนัตตา ฯ รูปะขันโธ เวทนาขันโธ สัญ ญาขันโธ สังขาระขันโธ วิญญาณะขันโธ นะโม สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต ส าวะกะสังโฆ ฯ

๒๖. นะโม สังฆัสสะ ทุกขังอะนิจจัง อะนัตตา ฯ รูปะขันโธ เวทนาขันโธ สัญญาขันโธ สังขาระขันโธ วิญญาณะขันโธ นะโม สุปะฏิปันโน ภะคะวะโตสาวะกะสังโฆ วาหะปะริตตัง ฯ

๒๗. นะโม พุทธายะ มะอะอุ ทุกขังอะนิจจัง อะนัตตาฯ ยาวะตัสสะหาโยโมนะ อุอะมะทุกขังอะนิจจังอะนัตตาฯ อุอะมะอาวันทา นะโมพุทธายะ นะอะกะติ นิสะระนะฯ อาระปะขุธังมะอะอุ ทุกขังอะนิจจัง อะนัตตาฯ จบแลฯ

วิปีสสิด
(กรวดน้ำ)

อิมินา ปุญญะกัมเมนะ ด้วยเดชะผลบุญแห่งข้าได้สร้าง และสวดยอดพระกัณฑ์ไตรปิฎกนี้ ขออุทิศส่วนกุศลให้แก่คุณบิดามารดา และทั้ง ๑๖ ชั้นฟ้า ๑๕ ชั้นดิน ผู้มีพระคุณ ญาติกาครูอุปัชฌาย์ อาจารย์ เจ้ากรรมนายเวร พระมหากษัตริย์ และมิตรรักสนิท เพื่อนศาลาสัตว์น้อยใหญ่ เจ้ากรุงพาลี แม่พระธรณี แม่พระคงคา แม่พระเพลิง แม่พระพาย

แม่พระโพสพ พระภูมิเจ้าที่ พระพิรุณ พระยายมราช นายนิริยบาล ทั้งท้าวจตุ-โลกะบาล

ศิริพุทธอำมาตย์ ชั้นจาตุมะหาราชิกา เบื้องบน จนถึงที่สุดพรหมาเบื้องต่ำ ตั้งแต่อเวจีขึ้นมา จนถึงมนุษย์โลก โดยรอบสุดขอบจักรวาล อนันตะจักรวาล คุณพระศรีรัตนตรัย และเทพยดาทั้งหลาย ตลอดทั้งอินทร์ พรหม ยมยักษ์ คนธรรพ์ นาคา ท่านทั้งหลายที่ต้องทุกข์ขอให้พ้นจากทุกข์ ท่านทั้งหลายที่ได้สุข ขอให้ได้สุขยิ่ง ๆ ขึ้นไป ด้วยเดชะผลบุญแห่งข้าอุทิศให้ไปนี้ จงเป็นอุปนิสัย ปัจจัยให้ถึงพระนิพพานในปัจจุบัน และอนาคตกาลเบื้องหน้าโน้นเทอญฯ

พุทธังอนันตัง ธัมมังจักรวาลัง
สังฆังนิพพานัง ปัจจโยโหนตุ

พุทธมังคลคาถา

ของสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหฺมรํสี) สวดทุกวัน

สัมพุทโธ ทิปะทัง เสฏโฐ นิสินโน เจวะ มัชฌิเม
โกณทัญโญ ปุพพะภาเค จะ อาคเณยเย จะ กัสสะโป
สารีปุตโต จะ ทักขิเณ หะระติเย อุปาลิ จะ
ปัจฉิเมปิ จะ อานันโท พายัพเพ จะ ควัมปะติ
โมคคัลลาโน จะ อุตตะเร อีสาเนปิ จะ ราหุโล
อิเม โข มังคะลา พุทธา สัพเพ อิธะ ปะติฏฐิตา
วันทิตา เต จะ อัมเหหิ สักกาเรหิ จะ ปูชิตา
เอเตสัง อานุภาเวนะ สัพพะโสตถี ภะวันตุโน

อิจเจวะมัจจันตะนะมัสสะเนยยัง
นะมัสสะมาโน ระตะนัตตะยังยัง
ปุญญาภิสันทัง วิปุลัง อะลัตถัง
ตัสสานุภาเวนะ หะตันตะราโย

(พุทธมังคลคาถานี้ หรือเรียกว่า คำนมัสการบูชาพระอรหันต์แปดทิศล้วนแต่มีฤทธิ์ทุกองค์เป็นมหาเถระผู้ยิ่งใหญ่ในทางพระพุทธศาสนา เมื่อทำการสวดบูชาแล้ว ย่อมจะมีลาภผล เป็นมิ่งมงคลและปราศจากอันตราย ถ้าจะสวดแบบธรรมดาก็ได้โดยหัวหน้ากล่าวนำ หันทะ มะยัง พุทธะมังคละคาถาโย ภะณามะ เส)

คาถาบูชาพระสมเด็จ

ปุตตะกาโม ละเภปตตัง
ธะนะ กาโม ละเภธะนัง
อัตถิ กาเย กายะ ญายะ
เทวานัง ปียะตัง สุตตะวา

คาถาอาราธนาพระสมเด็จ

โตเสนโต วะระธัมเมนะ
โตสัฏฐาเน สิเว วะเร
โตสัง อะกาสิ ชันตูนัง โตสะจิตตัง
นะมา มิหังฯ

คาถาสืบสร้างทางสวรรค์-นิพพาน

ของสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พฺรหฺมรํสี)

หมั่นทานศีลภาวนา และระลึกถึง

พุทธะ พุทธา พุทเธ พุทโธ พุทธัง อะระหัง พุทโธ อิติปิโส ภะคะวา นะโมพุทธายะฯ

หมั่นภาวนา จะทำให้มีความสุข-อายุยืน และนิพพาน

พระคาถาชินบัญชร

ของสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรํสี)

วัดระฆังโฆสิตาราม ธนบุรี

ตั้งนะโม ๓ จบ

๑. ชะยาสะนากะตา พุทธา เชต๎วา มารัง สะวาหะนัง
จะตุสัจจาสะภัง ระสัง เย ปิวิงสุ นะราสะภา
๒. ตัณหังกะราทะโย พุทธา อัฏฐะวีสะติ นายะกา
สัพเพ ปะติฏฐิตา มัยหัง มัตถะเก เต มุนิสสะรา
๓. สีเส ปะติฏฐิโต มัยหัง พุทโธ ธัมโม ทะวิโลจะเน
สังโฆ ปะติฏฐิโต มัยหัง อุเร สัพพะคุณากะโร
๔. หะทะเย เม อะนุรุทโธ สารีปุตโต จะ ทักขิเณ
โกณฑัญโญ ปิฏฐิภาคัส๎มิง โมคคัลลาโน จะ วามะเก
๕. ทักขิเณ สะวะเน มัยหัง อาสุง อานันทะราหุลา
กัสสะโป จะ มะหานาโม อุภาสุง วามะโส ตะเก
๖. เกสะโต ปิฏฐิภาคัส๎มิง สุริโยวะ ปะภังกะโร
นิสินโน สิริสัมปันโน โสภิโต มุนิปุงคะโว
๗. กุมาระกัสสะโป เถโร มะเหสี จิตตะวาทะโก
โส มัยหัง วะทะเน นิจจัง ปะติฏฐาสิ คุณากะโร
๘. ปุณโณ อังคุลิมาโล จะ อุปาลีนันทะสีวะลี
เถรา ปัญจะ อิเม ชาตา นะลาเฏ ติละกา มะมะ

๙. เสสาสีติ มะหาเถรา วิชิตา ชินะสาวะกา
เอตาสีติ มะหาเถรา ชิตะวันโต ชิโนระสา
ชะลันตา สีละเตเชนะ อังคะมังเคสุ สัณฐิตา
๑๐. ระตะนัง ปุระโต อาสิ ทักขิเณ เมตตะสุตตะกัง
ธะชัคคัง ปัจฉะโต อาสิ วาเม อังคุลิมาละกัง
๑๑. ขันธะโมระปะริตตัญจะ อาฏานาฏิยะสุตตะกัง
อากาเส ฉะทะนัง อาสิ เสสา ปาการะสัณฐิตา
๑๒. ชินาณาวะระสังยุตตา สัตตัปปาการะลังกะตา
วาตะปิตตาทิสัญชาตา พาหิรัชฌัตตุปัททะวา
๑๓. อะเสสา วินะยัง ยันตุ อะนันตะชินะเตชะสา
วะสะโต เม สะกิจเจนะ สะทา สัมพุทธะปัญชะเร
๑๔. ชินะปัญชะระมัชฌัมหิ วิหะรันตัง มะหีตะเล
สะทา ปาเลนตุ มัง สัพเพ เต มะหาปุริสาสะภา
๑๕. อิจเจวะมันโต สุคุตโต สุรักโข ชินานุภาเวนะ ชิตูปัททะโว
ธัมมานุภาเวนะ ชิตาริสังโฆ สังฆานุภาเวนะ ชิตันตะราโย
สัทธัมมานุภาวะปาลิโต จะรามิ ชินะปัญชะเรติ ฯ

คำอาราธนาศีล ๕

มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ ติสะระเณนะสะหะ ปัญจะสีลานิ ยาจามะฯ

ทุติยัมปิ มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ ติสะระเณนะสะหะ ปัญจะ สีลานิ ยาจามะฯ

ตะติยัมปิ มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ ติสะระเณนะสะหะ ปัญจะ สีลานิ ยาจะมะฯ

(ถ้าอาราธนาศีลเพื่อตนเองตามลำพังให้เปลี่ยน **มะยัง** เป็น **อะหัง ยาจามะ** เป็น **ยาจามิ**)

คำอาราธนาศีล ๘

มะยัง ภันเต ติสะระเณนะ สะหะ อัฏฐะ สีลานิ ยาจามะฯ

ทุติยัมปิ มะยัง ภันเต ติสะระเณนะ สะหะ อัฏฐะ สีลานิ ยาจามะฯ

ตะติยัมปิ มะยัง ภันเต ติสะระเณนะ สะหะ อัฏฐะ สีลานิ ยาจามะฯ

(ถ้าอาราธนาศีลเพื่อตนเองตามลำพังให้เปลี่ยน **มะยัง** เป็น **อะหัง ยาจามะ** เป็น **ยาจามิ**)

คำอาราธนาอุโบสถศีล

มะยัง ภันเต ติสะระเณนะ สะหะ อัฏฐังคะสะมันนาคะตัง อุโปสะถัง ยาจามะฯ

ทุติยัมปิ มะยัง ภันเต ติสะระเณนะ สะหะ อัฏฐังคะสะมันนาคะตัง อุโปสะถัง ยาจามะฯ

ตะติยัมปิ มะยัง ภันเต ติสะระเณนะ สะหะ อัฏฐังคะสะมันนาคะตัง อุโปสะถัง ยาจามะฯ

คำอาราธนาพระปริต

วิปัตติปะฏิพาหายะ สัพพะสัมปัตติสิทธิยา
สัพพะทุกขะวินาสายะ ปะริตตัง พรูถะ มังคะลังฯ
วิปัตติปะฏิพาหายะ สัพพะสัมปัตติสิทธิยา
สัพพะภะยะวินาสายะ ปะริตตัง พรูถะ มังคะลังฯ
วิปัตติปะฏิพาหายะ สัพพะสัมปัตติสิทธิยา
สัพพะโรคะวินาสายะ ปะริตตัง พรูถะ มังคะลังฯ

คำอาราธนาธรรม

พรหมมา จะ โลกาธิปะตี สะหัมปะติ
กัตอัญชะลี อันธิวะรัง อะยาจะถะ
สันตีธะ สัตตาปปะระชักขะชาติกา
เทเสตุ ธัมมัง อะนุกัมปิมัง ปะชังฯ

ศีล ๕

๑. **ปาณาติปาตา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ**
(ข้าพเจ้าขอสมาทานสิกขาบท คือ เจตนาเครื่องงดเว้นจากการฆ่าสัตว์ด้วยตนเอง และใช้คนอื่นให้ฆ่า)

๒. **อะทินนาทานา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ**
(ข้าพเจ้าขอสมาทานสิกขาบท คือ เจตนาเครื่องงดเว้นจากการลักทรัพย์ด้วยตนเอง และใช้คนอื่นให้ลัก)

๓. **กาเมสุมิจฉาจารา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ**
(ข้าพเจ้าขอสมาทานสิกขาบท คือ เจตนาเครื่องงดเว้นจากการประพฤติผิดในกาม)

๔. **มุสาวาทา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ**
(ข้าพเจ้าขอสมาทานสิกขาบท คือ เจตนาเครื่องงดเว้นจากการพูดปด พูดส่อเสียด พูดคำหยาบ และพูดเพ้อเจ้อ)

๕. **สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐานา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ**
(ข้าพเจ้าขอสมาทานสิกขาบท คือ เจตนาเครื่องงดเว้นจากการดื่มน้ำเมาอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท)

ศีล ๘

๑. **ปาณาติปาตา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ**
(ข้าพเจ้าขอสมาทานสิกขาบท คือ เจตนาเครื่องงดเว้นจากการฆ่าสัตว์ด้วยตนเอง และใช้คนอื่นให้ฆ่า)

๒. **อะทินนาทานา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ**
(ข้าพเจ้าขอสมาทานสิกขาบท คือ เจตนาเครื่องงดเว้นจากการลักทรัพย์ด้วยตนเอง และใช้คนอื่นให้ลัก)

๓. **อะพรัมมะจะริยา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ**
(ข้าพเจ้าขอสมาทานสิกขาบท คือ เจตนาเครื่องงดเว้นจากกรรมอันเป็นข้าศึกต่อพรหมจรรย์)

๔. **มุสาวาทา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ**
(ข้าพเจ้าขอสมาทานสิกขาบท คือ เจตนาเครื่องงดเว้นจากการพูดปด พูดส่อเสียด พูดคำหยาบ และพูดเพ้อเจ้อ)

๕. **สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐานา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ**
(ข้าพเจ้าขอสมาทานสิกขาบท คือ เจตนาเครื่องงดเว้นจากการดื่มน้ำเมาอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท)

๖. **วิกาละโภชะนา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ**
(ข้าพเจ้าขอสมาทานสิกขาบท คือ เจตนาเครื่องงดเว้นจากการบริโภคโภชนะในเวลาวิกาล คือตั้งแต่เที่ยงแล้วจนอรุณขึ้นมาใหม่)

๗. **นัจจะคีตะวาทิตะวิสูกะทัสสะนะ มาลาคันธะวิเลปะนะธาระณะมัณฑะนะวิภูสะนัฏฐานา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ**
(ข้าพเจ้าขอสมาทานสิกขาบท คือ เจตนาเครื่องงดเว้นจากการฟ้อนรำ ขับร้อง ประโคมดนตรี ดูการละเล่นต่าง ๆ อันเป็นข้าศึกแก่กุศล ตลอดจนลูบไล้ทัดทรงประดับตกแต่งร่างกาย ด้วยดอกไม้ ของหอม เครื่องย้อม เครื่องทา)

๘. **อุจจาสะยะนะมะหาสะยะนา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ**
(ข้าพเจ้าขอสมาทานสิกขาบท คือ เจตนาเครื่องงดเว้นจากการนอนที่นอนอันสูงใหญ่ ภายในยัดด้วยนุ่นและสำลี)

คำถวายผ้าป่า

อิมานิ มะยัง ภันเต, ปังสุกูละจีวะรานิ, สะปะริวารานิ, ภิกขุสังฆัสสะ, โอโณชะยามะ, สาธุ โน ภันเต, ภิกขุสังโฆ, อิมานิ, ปังสุกูละจีวะรานิ, สะปะริวารานิ, ปะฏิคคัณหาตุ, อัมหากัง, ทีฆะรัตตัง, หิตายะ, สุขายะ, นิพพานายะจะฯ

คำแปล

ข้าแต่พระภิกษุสงฆ์ผู้เจริญ, ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ขอน้อมถวาย, ผ้าบังสุกุลจีวร, พร้อมด้วยบริวารทั้งหลายเหล่านี้, แก่พระภิกษุสงฆ์, ขอพระภิกษุสงฆ์, จงรับ, ผ้าบังสุกุลจีวร, พร้อมด้วยบริวารทั้งหลายเหล่านี้, ของข้าพเจ้าทั้งหลาย, เพื่อประโยชน์, เพื่อความสุข, เพื่อมรรคผลนิพพาน, แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ตลอดกาลนานเทอญ.

คำถวายสังฆทาน

อิมานิ มะยัง ภันเต, ภัตตานิ, สะปะริวารานิ, ภิกขุสังฆัสสะ, โอโณชะยามะ, สาธุ โน ภันเต, ภิกขุสังโฆ, อิมานิ, ภัตตานิ, สะปะริวารานิ, ปะฏิคคัณหาตุ, อัมหากัง, ฑีฆะรัตตัง, หิตายะ, สุขายะ, นิพพานายะจะฯ

คำแปล

ข้าแต่พระภิกษุสงฆ์ผู้เจริญ, ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ขอน้อมถวาย, ภัตตาหาร, พร้อมด้วยบริวารทั้งหลายเหล่านี้, แก่พระภิกษุสงฆ์, ขอพระภิกษุสงฆ์, จงรับ, ภัตตาหาร, พร้อมด้วยบริวารทั้งหลายเหล่านี้, ของข้าพเจ้าทั้งหลาย, เพื่อประโยชน์, เพื่อความสุข, เพื่อมรรคผลนิพพาน, แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ตลอดกาลนานเทอญ.

คำถวายผ้าอาบน้ำฝน

อิมานิ มะยัง ภันเต, วัสสิกะสาฏิกานิ, สะปะริวารานิ, ภิกขุสังฆัสสะ, โอโณชะยามะ, สาธุ โน ภันเต, ภิกขุสังโฆ, อิมานิ, วัสสิกะสาฏิกานิ, สะปะริวารานิ, ปะฏิคคัณหาตุ, อัมหากัง, ฑีฆะรัตตัง, หิตายะ, สุขายะ, นิพพานายะจะฯ

คำแปล

ข้าแต่พระภิกษุสงฆ์ผู้เจริญ, ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ขอน้อมถวาย, ผ้าอาบน้ำฝน, พร้อมด้วยบริวารทั้งหลายเหล่านี้,แก่พระภิกษุสงฆ์, ขอพระภิกษุสงฆ์, จงรับ, ผ้าอาบน้ำฝน, พร้อมด้วยบริวารทั้งหลายเหล่านี้, ของข้าพเจ้าทั้งหลาย, เพื่อประโยชน์, เพื่อความสุข, เพื่อมรรคผล นิพพาน, แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ตลอดกาลนานเทอญ.

คำถวายผ้ากฐิน

อิมัง มะยัง ภันเต, สะปะริวารัง, กะฐินะจีวะระทุสสัง, สังฆัสสะ, โอโณชะยามะ, สาธุ โน ภันเต, สังโฆ, อิมัง สะปะริวารัง, กะฐินะทุสสัง, ปะฏิคคัณหาตุ, ปะฏิคคะเหตตะวาจะ, อิมินา ทุสเสนะ, กะฐินัง, อัตถะระตุ, อัมหากัง, ทีฆะรัตตัง, หิตายะ, สุขายะ, นิพพานายะจะฯ

คำแปล

ข้าแต่พระภิกษุสงฆ์ผู้เจริญ, ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ขอน้อมถวาย, ผ้าจีวรกฐิน, พร้อมด้วยของบริวารทั้งหลายเหล่านี้, แก่พระภิกษุสงฆ์, ขอพระภิกษุสงฆ์, จงรับผ้ากฐิน, พร้อมด้วยบริวารทั้งหลายเหล่านี้, ของข้าพเจ้าทั้งหลาย, ครั้นรับแล้ว, จงกราลกฐิน, ด้วยผ้าผืนนี้, เพื่อประโยชน์, เพื่อความสุข, เพื่อมรรคผลนิพพาน, แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ตลอดกาลนานเทอญ.

คำแผ่เมตตา

สัพเพ สัตตา อะเวรา อัพ๎ยาปัชฌา
อะนีฆา สุขี อัตตานัง ปะริหะรันตุ

สัต๎วทั้งหลาย ที่เป็นเพื่อนทุกข์
เกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น
จงเป็นสุข เป็นสุขเถิด
อย่าได้มีเวร ซึ่งกันและกันเลย
จงเป็นสุข เป็นสุขเถิด
อย่าได้เบียดเบียน ซึ่งกันและกันเลย
จงเป็นสุข เป็นสุขเถิด
อย่าได้มีความทุกข์กาย ทุกข์ใจเลย
จงมีความสุขกาย สุขใจ
รักษาตน ให้พ้นจากทุกข์ภัยทั้งสิ้นเถิด ฯ

กรวดน้ำย่อ

อิทัง โน ญาตีนัง โหตุ สุขิตา โหนตุ ญาตะโย ฯ

ขอบุญนี้จงสำเร็จ แก่ญาติทั้งหลายของข้าพเจ้าเถิด ขอญาติทั้งหลายจงเป็นสุข ๆ เถิด.



เจ้าภาพร่วมสวดพระอภิธรรมศพ
คุณพ่อยูจง แซ่แต้
ณ ศาลา 10 (ศาลาคุณเพียรศรี วัธนเวคิน)

วันที่ 14 ก.พ. 2529	ภรรยา บุตร ธิดาและหลาน ๆ
วันที่ 15 ก.พ. 2529	– ธนาคารศรีนครจำกัด
	– ธนาคารศรีนครสาขาพระประแดง
	– ธนาคารศรีนครสาขาบางครุ
วันที่ 16 ก.พ. 2529	– คุณนิมิต อร่ามธนาพรและครอบครัวแห่งบริษัทบางกอกมีทแอนด์โปรดักส์จำกัด
	– คุณวิสุทธิ์ จารึกจรรยานาม แห่งห้างหุ้นส่วนจำกัดศรีไทยรุ้ง
	– คุณโฆษิตและคุณจินตนา พิณธุโสภณ แห่งบริษัทน้ำตาลประจวบอุตสาหกรรมจำกัด
วันที่ 17 ก.พ. 2529	– บริษัทไทย–โอเวอร์ซีทรัสต์จำกัด
	– บริษัทไทยสมุทรพาณิชย์ประกันภัยจำกัด
	– ห้างหุ้นส่วนจำกัดเพียวฟาร์มาซูติคอลไทยแลนด์
วันที่ 18 ก.พ. 2529	– บริษัททักษิณเอ็นเตอร์ไพรส์ (ไทย) จำกัด

พิมพ์ที่ ห้างหุ้นส่วนจำกัด นิวไวเต็กการพิมพ์
懷德印刷兩合公司承印
泰京四披耶路門牌三八三之一號
383/1 ถนนสี่พระยา บางรัก กรุงเทพฯ 10500
โทร. 236-4077, 236-4178, 236-4195